നമോ തസ്സ ഭഗവതോ അരഹതോ സമ്മാസമ്ബുദ്ധസ്സ

ഖുദ്ദകനികായേ

വിമാനവത്ഥുപാളി

൧. ഇത്ഥിവിമാനം

൧. പീഠവഗ്ഗോ

൧. പഠമപീഠവിമാനവത്ഥു

൧. ‘‘പീഠം തേ സോവണ്ണമയം ഉളാരം, മനോജവം ഗച്ഛതി യേനകാമം;
അലങ്കതേ മല്യധരേ [മാല്യധരേ (സ്യാ॰)] സുവത്ഥേ, ഓഭാസസി
വിജ്ജുരിവബ്ഭകൂടം.

൨. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൩. ‘‘പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

൪. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന [മോഗ്ഗലാനേന (ക॰)
ഏവമുപരിപി] പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൫. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, അബ്ഭാഗതാനാസനകം അദാസിം;
അഭിവാദയിം അഞ്ജലികം അകാസിം, യഥാനുഭാവഞ്ച അദാസി ദാനം.

൬. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൭. ‘‘അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

പഠമപീഠവിമാനം പഠമം.

൨. ദുതിയപീഠവിമാനവത്ഥു

൮. ‘‘പീഠം തേ വേളുരിയമയം ഉളാരം, മനോജവം ഗച്ഛതി യേനകാമം;
അലങ്കതേ മല്യധരേ സുവത്ഥേ, ഓഭാസസി വിജ്ജുരിവബ്ഭകൂടം.

൯. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൦. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൧൧. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൨. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, അബ്ഭാഗതാനാസനകം അദാസിം;
അഭിവാദയിം അഞ്ജലികം അകാസിം, യഥാനുഭാവഞ്ച അദാസി ദാനം.

൧൩. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൪. “അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

ദുതിയപീഠവിമാനം ദുതിയം.

൩. തതിയപീഠവിമാനവത്ഥു

൧൫. “പീഠം തേ സോവണ്ണമയം ഉളാരം, മനോജവം ഗച്ഛതി യേനകാമം;
അലങ്കതേ മല്യധരേ സുവത്ഥേ, ഓഭാസസി വിജ്ജുരിവബ്ഭകൂടം.

൧൬. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൭. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൧൮. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൯. “അപ്പസ്സ കമ്മസ്സ ഫലം മമേദം [മമേതം (ക॰)], യേനമ്ഹി [തേനമ്ഹി (ക॰)] ഏവം ജലിതാനുഭാവാ;
അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പുരിമായ ജാതിയാ മനുസ്സലോകേ.

൨൦. “അദ്ദസം വിരജം ഭിക്ഖും, വിപ്പസന്നമനാവിലം;
തസ്സ അദാസഹം പീഠം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൨൧. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൨൨. “അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

തതിയപീഠവിമാനം തതിയം.

൪. ചതുത്ഥപീഠവിമാനവത്ഥു

൨൩.“പീഠം തേ വേളുരിയമയം ഉളാരം, മനോജവം ഗച്ഛതി യേനകാമം;
അലങ്കതേ മല്യധരേ സുവത്ഥേ, ഓഭാസസി വിജ്ജുരിവബ്ഭകൂടം.

൨൪.“കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൨൫.“പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൨൬.സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൨൭.“അപ്പസ്സ കമ്മസ്സ ഫലം മമേദം, യേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ;
അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പുരിമായ ജാതിയാ മനുസ്സലോകേ.

൨൮.“അദ്ദസം വിരജം ഭിക്ഖും, വിപ്പസന്നമനാവിലം;
തസ്സ അദാസഹം പീഠം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൨൯.“തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൩൦.“അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

ചതുത്ഥപീഠവിമാനം ചതുത്ഥം.

൫. കുഞ്ജരവിമാനവത്ഥു

൩൧.“കുഞ്ജരോ തേ വരാരോഹോ, നാനാരതനകപ്പനോ;
രുചിരോ ഥാമവാ ജവസമ്പന്നോ, ആകാസമ്ഹി സമീഹതി.

൩൨.“പദുമി പദ്മ [പദുമ… (സീ॰ സ്യാ॰) ഏവമുപരിപി] പത്തക്ഖി, പദ്മുപ്പലജുതിന്ധരോ;
പദ്മചുണ്ണാഭികിണ്ണങ്ഗോ, സോണ്ണപോക്ഖരമാലധാ [… മാലവാ (സീ॰ സ്യാ॰)].

൩൩.“പദുമാനുസടം മഗ്ഗം, പദ്മപത്തവിഭൂസിതം.
ഠിതം വഗ്ഗുമനുഗ്ഘാതീ, മിതം ഗച്ഛതി വാരണോ.

൩൪.“തസ്സ പക്കമമാനസ്സ, സോണ്ണകംസാ രതിസ്സരാ;
തേസം സുയ്യതി നിഗ്ഘോസോ, തുരിയേ പഞ്ചങ്ഗികേ യഥാ.

൩൫.“തസ്സ നാഗസ്സ ഖന്ധമ്ഹി, സുചിവത്ഥാ അലങ്കതാ;
മഹന്തം അച്ഛരാസങ്ഘം, വണ്ണേന അതിരോചസി.

൩൬.“ദാനസ്സ തേ ഇദം ഫലം, അഥോ സീലസ്സ വാ പന;
അഥോ അഞ്ജലികമ്മസ്സ, തം മേ അക്ഖാഹി പുച്ഛിതാ”തി;

൩൭.സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;

പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൩൮.“ദിസ്വാന ഗുണസമ്പന്നം, ഝായിം ഝാനരതം സതം;
അദാസിം പുപ്ഫാഭികിണ്ണം, ആസനം ദുസ്സസന്ഥതം.

൩൯.“ഉപഡ്ഢം പദ്മമാലാഹം, ആസനസ്സ സമന്തതോ;
അബ്ഭോകിരിസ്സം പത്തേഹി, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൪൦. “തസ്സ കമ്മകുസലസ്സ [കമ്മസ്സ കുസലസ്സ (സീ॰ പീ॰)], ഇദം മേ ഈദിസം ഫലം;
സക്കാരോ ഗരുകാരോ ച, ദേവാനം അപചിതാ അഹം.

൪൧.“യോ വേ സമ്മാവിമുത്താനം, സന്താനം ബ്രഹ്മചാരിനം;
പസന്നോ ആസനം ദജ്ജാ, ഏവം നന്ദേ യഥാ അഹം.

൪൨.“തസ്മാ ഹി അത്തകാമേന [അത്ഥകാമേന (ക॰)], മഹത്തമഭികങ്ഖതാ;
ആസനം ദാതബ്ബം ഹോതി, സരീരന്തിമധാരിന”ന്തി.

കുഞ്ജരവിമാനം പഞ്ചമം.

൬. പഠമനാവാവിമാനവത്ഥു

൪൩.“സുവണ്ണച്ഛദനം നാവം, നാരി ആരുയ്ഹ തിട്ഠസി;
ഓഗാഹസി പോക്ഖരണിം, പദ്മം [പദുമം (സീ॰ സ്യാ॰)] ഛിന്ദസി പാണിനാ.

൪൪.“കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൪൫.“പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൪൬.സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൪൭.“അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പുരിമായ ജാതിയാ മനുസ്സലോകേ;
ദിസ്വാന ഭിക്ഖൂ തസിതേ കിലന്തേ, ഉട്ഠായ പാതും ഉദകം അദാസിം.

൪൮.“യോ വേ കിലന്താന പിപാസിതാനം, ഉട്ഠായ പാതും ഉദകം ദദാതി;
സീതോദകാ [സീതോദികാ (സീ॰)] തസ്സ ഭവന്തി നജ്ജോ, പഹൂതമല്യാ ബഹുപുണ്ഡരീകാ.

൪൯.“തം ആപഗാ [തമാപഗാ (സീ॰ ക॰)] അനുപരിയന്തി സബ്ബദാ, സീതോദകാ വാലുകസന്ഥതാ നദീ;
അമ്ബാ ച സാലാ തിലകാ ച ജമ്ബുയോ, ഉദ്ദാലകാ പാടലിയോ ച ഫുല്ലാ.

൫൦. “തം ഭൂമിഭാഗേഹി ഉപേതരൂപം, വിമാനസേട്ഠം ഭുസസോഭമാനം;

തസ്സീധ [തസ്സേവ (സ്യാ॰)] കമ്മസ്സ അയം വിപാകോ, ഏതാദിസം പുഞ്ഞകതാ [കതപുഞ്ഞാ (സീ॰)] ലഭന്തി.

൫൫. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൫൬. “അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

പഠമനാവാവിമാനം ഛട്ഠം.

൭. ദുതിയനാവാവിമാനവത്ഥു

൫൭. “സുവണ്ണച്ഛദനം നാവം, നാരി ആരുയ്ഹ തിട്ഠസി;
ഓഗാഹസി പോക്ഖരണിം, പദ്മം ഛിന്ദസി പാണിനാ.

൫൮. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൫൯. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൬൦. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൬൧. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പുരിമായ ജാതിയാ മനുസ്സലോകേ;
ദിസ്വാന ഭിക്ഖും തസിതം കിലന്തം, ഉട്ഠായ പാതും ഉദകം അദാസിം.

൬൨. “യോ വേ കിലന്തസ്സ പിപാസിതസ്സ, ഉട്ഠായ പാതും ഉദകം ദദാതി;
സീതോദകാ തസ്സ ഭവന്തി നജ്ജോ, പഹൂതമല്യാ ബഹുപുണ്ഡരീകാ.

൬൩. “തം ആപഗാ അനുപരിയന്തി സബ്ബദാ, സീതോദകാ വാലുകസന്ഥതാ നദീ;
അമ്ബാ ച സാലാ തിലകാ ച ജമ്ബുയോ, ഉദ്ദാലകാ പാടലിയോ ച ഫുല്ലാ.

൬൪. “തം ഭൂമിഭാഗേഹി ഉപേതരൂപം, വിമാനസേട്ഠം ഭുസസോഭമാനം;
തസ്സീധ കമ്മസ്സ അയം വിപാകോ, ഏതാദിസം പുഞ്ഞകതാ ലഭന്തി.

൬൫. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൬൬. “അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

ദുതിയനാവാവിമാനം സത്തമം.

൮. തതിയനാവാവിമാനവത്ഥു

൯൯.‘‘സുവണ്ണച്ഛദനം നാവം, നാരി ആരുയ്ഹ തിട്ഠസി;
ഓഗാഹസി പോക്ഖരണിം, പദ്മം ഛിന്ദസി പാണിനാ.

൯൪.‘‘കൂടാഗാരാ നിവേസാ തേ, വിഭത്താ ഭാഗസോ മിതാ;
ദദ്ദല്ലമാനാ [ദദ്ദള്ഹമാനാ (ക॰)] ആഭന്തി, സമന്താ ചതുരോ ദിസാ.

൯൫.‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൯൬.‘‘പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

൯൭.സാ ദേവതാ അത്തമനാ, സമ്ബുദ്ധേനേവ പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൯൮.‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പുരിമായ ജാതിയാ മനുസ്സലോകേ;
ദിസ്വാന ഭിക്ഖൂ തസിതേ കിലന്തേ, ഉട്ഠായ പാതും ഉദകം അദാസിം.

൯൯.‘‘യോ വേ കിലന്താന പിപാസിതാനം, ഉട്ഠായ പാതും ഉദകം ദദാതി;
സീതോദകാ തസ്സ ഭവന്തി നജ്ജോ, പഹൂതമല്യാ ബഹുപുണ്ഡരീകാ.

൭൦. ‘‘തം ആപഗാ അനുപരിയന്തി സബ്ബദാ, സീതോദകാ വാലുകസന്ഥതാ
നദീ;
അമ്ബാ ച സാലാ തിലകാ ച ജമ്ബുയോ, ഉദ്ദാലകാ പാടലിയോ ച
ഫുല്ലാ.

൭൧.‘‘തം ഭൂമിഭാഗേഹി ഉപേതരൂപം, വിമാനസേട്ഠം ഭുസസോഭമാനം;
തസ്സീധ കമ്മസ്സ അയം വിപാകോ, ഏതാദിസം പുഞ്ഞകതാ ലഭന്തി.

൭൨.‘‘കൂടാഗാരാ നിവേസാ മേ, വിഭത്താ ഭാഗസോ മിതാ;
ദദ്ദല്ലമാനാ ആഭന്തി, സമന്താ ചതുരോ ദിസാ.

൭൩.‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൭൪.‘‘അക്ഖാമി തേ ബുദ്ധ മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതി;
ഏതസ്സ കമ്മസ്സ ഫലം മമേദം, അത്ഥായ ബുദ്ധോ ഉദകം അപായീ’’തി
[അപാസീതി (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)].

തതിയനാവാവിമാനം അട്ഠമം.

൯. ദീപവിമാനവത്ഥു

൭൫.‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൭൬.‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൭൭."കേന ത്വം വിമലോഭാസാ, അതിരോചസി ദേവതാ [ദേവതേ (ബഹൂസു) വ്യന്ന വിസ്സജ്ജനഗാഥായ സംസന്ദേതബ്ബം];
കേന തേ സബ്ബഗത്തേഹി, സബ്ബാ ഓഭാസതേ ദിസാ.

൭൮."പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ"തി.

൭൯.സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൮൦."അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പുരിമായ ജാതിയാ മനുസ്സലോകേ;
തമന്ധകാരമ്ഹി തിമീസികായം, പദീപകാലമ്ഹി അദാസി ദീപം [അദം പദീപം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)].

൮൧."യോ അന്ധകാരമ്ഹി തിമീസികായം, പദീപകാലമ്ഹി ദദാതി ദീപം;
ഉപ്പജ്ജതി ജോതിരസം വിമാനം, പഹൂതമല്യം ബഹുപുണ്ഡരീകം.

൮൨."തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൮൩."തേനാഹം വിമലോഭാസാ, അതിരോചാമി ദേവതാ;
തേന മേ സബ്ബഗത്തേഹി, സബ്ബാ ഓഭാസതേ ദിസാ.

൮൪."അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ"തി.

ദീപവിമാനം നവമം.

൧൦. തിലദക്ഖിണവിമാനവത്ഥു

൮൫."അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൮൬."കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൮൭."പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ"തി.

൮൮.സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൮൯."അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പുരിമായ ജാതിയാ മനുസ്സലോകേ.
൯൦."അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, വിപ്പസന്നമനാവിലം;
ആസജ്ജ ദാനം അദാസിം, അകാമാ തിലദക്ഖിണം;
ദക്ഖിണേയ്യസ്സ ബുദ്ധസ്സ, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൯൧."തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;

ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൯൨.“അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

തിലദക്ഖിണവിമാനം ദസമം.

൧൧. പഠമപതിബ്ബതാവിമാനവത്ഥു

൯൩.“കോഞ്ചാ മയൂരാ ദിവിയാ ച ഹംസാ, വഗ്ഗുസ്സരാ കോകിലാ സമ്പതന്തി;
പുപ്ഫാഭികിണ്ണം രമ്മമിദം വിമാനം, അനേകചിത്തം നരനാരിസേവിതം [നരനാരീഭി സേവിതം (ക॰)].

൯൪.“തത്ഥച്ഛസി ദേവി മഹാനുഭാവേ, ഇദ്ധീ വികുബ്ബന്തി അനേകരൂപാ;
ഇമാ ച തേ അച്ഛരായോ സമന്തതോ, നച്ചന്തി ഗായന്തി പമോദയന്തി ച.

൯൫.“ദേവിദ്ധിപത്താസി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൯൬.സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൯൭.“അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പതിബ്ബതാനഞ്ഞമനാ അഹോസിം;
മാതാവ പുത്തം അനുരക്ഖമാനാ, കുദ്ധാപിഹം [കുദ്ധാപഹം (സീ॰)] നപ്ഫരുസം അവോചം.

൯൮.“സച്ചേ ഠിതാ മോസവജ്ജം പഹായ, ദാനേ രതാ സങ്ഗഹിതത്തഭാവാ;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്താ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദാസിം.

൯൯.“തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൦൦.“അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

പഠമപതിബ്ബതാവിമാനം ഏകാദസമം.

൧൨. ദുതിയപതിബ്ബതാവിമാനവത്ഥു

൧൦൧.“വേളുരിയഥമ്ഭം രുചിരം പഭസ്സരം, വിമാനമാരുയ്ഹ അനേകചിത്തം;
തത്ഥച്ഛസി ദേവി മഹാനുഭാവേ, ഉച്ചാവചാ ഇദ്ധി വികുബ്ബമാനാ;
ഇമാ ച തേ അച്ഛരായോ സമന്തതോ, നച്ചന്തി ഗായന്തി പമോദയന്തി ച.

൧൦൨.“ദേവിദ്ധിപത്താസി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;

കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൧൦൨. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൦൩. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, ഉപാസികാ ചക്ഖുമതോ അഹോസിം;
പാണാതിപാതാ വിരതാ അഹോസിം, ലോകേ അദിന്നം
പരിവജ്ജയിസ്സം.

൧൦൪. “അമജ്ജപാ നോ ച [നാപി (സ്യാ॰)] മുസാ അഭാണിം [അഭാസിം (ക॰)],
സകേന സാമിനാ [സാമിനാവ (സീ॰)] അഹോസിം തുട്ഠാ;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്താ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദാസിം.

൧൦൫. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൦൬. “അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

ദുതിയപതിബ്ബതാവിമാനം ദ്വാദസമം.

൧൩. പഠമസുണിസാവിമാനവത്ഥു

൧൦൭. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൧൦൮. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൦൯. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൧൧൦. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൧൧. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, സുണിസാ അഹോസിം സസുരസ്സ
ഗേഹേ [ഘരേ (സ്യാ॰ ക॰)].
൧൧൨. “അദ്ദസം വിരജം ഭിക്ഖും, വിപ്പസന്നമനാവിലം;
തസ്സ അദാസഹം പൂവം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി;
ഭാഗഡ്ഢഭാഗം ദത്വാന, മോദാമി നന്ദനേ വനേ.

൧൧൩. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൧൪. “അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

പഠമസുണിസാവിമാനം തേരസമം.

൧൪. ദുതിയസുണിസാവിമാനവത്ഥു

൧൧൬. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൧൧൭. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൧൮. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൧൧൯. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൨൦. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, സുണിസാ അഹോസിം സസുരസ്സ ഗേഹേ.

൧൨൧. “അദ്ദസം വിരജം ഭിക്ഖും, വിപ്പസന്നമനാവിലം;
തസ്സ അദാസഹം ഭാഗം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി;
കുമ്മാസപിണ്ഡം ദത്വാന, മോദാമി നന്ദനേ വനേ.

൧൨൨. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൨൩. “അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

ദുതിയസുണിസാവിമാനം ചുദ്ദസമം.

൧൫. ഉത്തരാവിമാനവത്ഥു

൧൨൪. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൧൨൫. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൨൬. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൧൨൭. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൨൮. “ഇസ്സാ ച മച്ഛേരമഥോ [മച്ഛരിയമഥോ ച (ക॰)] പളാസോ, നാഹോസി മയ്ഹം ഘരമാവസന്തിയാ;
അക്കോധനാ ഭത്തുവസാനുവത്തിനീ, ഉപോസഥേ നിച്ചഹമപ്പമത്താ.

൧൨൯. “ചാതുദ്ദസിം പഞ്ചദസിം, യാ ച [യാവ (സീ॰ അട്ഠ॰, ക॰ അട്ഠ॰) ഥേരീഗാഥാഅട്ഠകഥാ പസ്സിതബ്ബാ] പക്ഖസ്സ അട്ഠമീ;
പാടിഹാരിയപക്ഖഞ്ച, അട്ഠങ്ഗസുസമാഗതം.

൧൩൦. “ഉപോസഥം ഉപവസിസ്സം, സദാ സീലേസു സംവുതാ;
സഞ്ഞമാ സംവിഭാഗാ ച, വിമാനം ആവസാമഹം [ആവസാമിമം (സീ॰ അട്ഠ॰, ക॰) പരതോ പന സബ്ബത്ഥപി “ആവസാമഹം” ഇച്ചേവ ദിസ്സതി].

൧൩൧. “പാണാതിപാതാ വിരതാ, മുസാവാദാ ച സഞ്ഞതാ;
ഥേയ്യാ ച അതിചാരാ ച, മജ്ജപാനാ ച ആരകാ [ആരതാ (?)].

൧൩൨. “പഞ്ചസിക്ഖാപദേ രതാ, അരിയസച്ചാന കോവിദാ;
ഉപാസികാ ചക്ഖുമതോ, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ.

൧൩൩. “സാഹം സകേന സീലേന, യസസാ ച യസസ്സിനീ;
അനുഭോമി സകം പുഞ്ഞം, സുഖിതാ ചമ്ഹിനാമയാ.

൧൩൪. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൩൫. “അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമഹം അകാസിം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീതി.

൧൩൬. “മമ ച, ഭന്തേ, വചനേന ഭഗവതോ പാദേ സിരസാ വന്ദേയ്യാസി - ‘ഉത്തരാ നാമ, ഭന്തേ, ഉപാസികാ ഭഗവതോ പാദേ സിരസാ വന്ദതീ’തി. അനച്ഛരിയം ഖോ പനേതം, ഭന്തേ, യം മം ഭഗവാ അഞ്ഞതരസ്മിം സാമഞ്ഞഫലേ ബ്യാകരേയ്യ [ബ്യാകരേയ്യാതി (?)], തം ഭഗവാ സകദാഗാമിഫലേ ബ്യാകാസീ”തി.

ഉത്തരാവിമാനം പന്നരസമം.

൧൬. സിരിമാവിമാനവത്ഥു

൧൩൭. “യുത്താ ച തേ പരമഅലങ്കതാ ഹയാ, അധോമുഖാ അഘസിഗമാ ബലീ ജവാ;
അഭിനിമ്മിതാ പഞ്ചരഥാസതാ ച തേ, അന്വേന്തി തം സാരഥിചോദിതാ ഹയാ.

൧൩൮. “സാ തിട്ഠസി രഥവരേ അലങ്കതാ, ഓഭാസയം ജലമിവ ജോതി പാവകോ;
പുച്ഛാമി തം വരതനു [വരചാരു (കത്ഥചി)] അനോമദസ്സനേ, കസ്മാ നു കായാ അനധിവരം ഉപാഗമി.

൧൩൯. “കാമഗ്ഗപത്താനം യമാഹുനുത്തരം [... നുത്തരാ (ക॰), അനുത്തരാ (സ്യാ॰)], നിമ്മായ നിമ്മായ രമന്തി ദേവതാ;
തസ്മാ കായാ അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീ, ഇധാഗതാ അനധിവരം നമസ്സിതും.

൧൪൦. “കിം ത്വം പുരേ സുചരിതമാചരീധ [സുചരിതം അചാരിധ (പീ॰)],

കേനച്ഛസി ത്വം അമിതയസാ സുഖേധിതാ;
ഇദ്ധീ ച തേ അനധിവരാ വിഹങ്ഗമാ,
വണ്ണോ ച തേ ദസ ദിസാ വിരോചതി.

൧൪൧. “ദേവേഹി ത്വം പരിവുതാ സക്കതാ ചസി,
കുതോ ചുതാ സുഗതിഗതാസി ദേവതേ;
കസ്സ വാ ത്വം വചനകരാനുസാസനിം,
ആചിക്ഖ മേ ത്വം യദി ബുദ്ധസാവികാ”തി.

൧൪൨. “നഗന്തരേ നഗരവരേ സുമാപിതേ, പരിചാരികാ രാജവരസ്സ സിരിമതോ;
നച്ചേ ഗീതേ പരമസുസിക്ഖിതാ അഹും, സിരിമാതി മം രാജഗഹേ
അവേദിംസു [അവേദിസും (?)].

൧൪൩. “ബുദ്ധോ ച മേ ഇസിനിസഭോ വിനായകോ, അദേസയീ
സമുദയദുക്ഖനിച്ചതം;
അസങ്ഖതം ദുക്ഖനിരോധസസ്സതം, മഗ്ഗഞ്ചിമം അകുടിലമഞ്ജസം
സിവം.

൧൪൪. “സുത്വാനഹം അമതപദം അസങ്ഖതം, തഥാഗതസ്സനധിവരസ്സ സാസനം;
സീലേസ്വഹം പരമസുസംവുതാ അഹും, ധമ്മേ ഠിതാ
നരവരബുദ്ധദേസിതേ [ഭാസിതേ (സീ॰)].

൧൪൫. “ഞത്വാനഹം വിരജപദം അസങ്ഖതം, തഥാഗതേനനധിവരേന ദേസിതം;
തത്ഥേവഹം സമഥസമാധിമാഫുസിം, സായേവ മേ പരമനിയാമതാ
അഹു.

൧൪൬. “ലദ്ധാനഹം അമതവരം വിസേസനം, ഏകംസികാ അഭിസമയേ
വിസേസിയ;
അസംസയാ ബഹുജനപൂജിതാ അഹം, ഖിഡ്ഡാരതിം [ഖിഡ്ഡം രതിം
(സ്യാ॰ പീ॰)] പച്ചനുഭോമനപ്പകം.

൧൪൭. “ഏവം അഹം അമതദസമ്ഹി [അമതരസമ്ഹി (ക॰)] ദേവതാ,
തഥാഗതസ്സനധിവരസ്സ സാവികാ;
ധമ്മദ്ദസാ പഠമഫലേ പതിട്ഠിതാ, സോതാപന്നാ ന ച പന മത്ഥി
ദുഗ്ഗതി.

൧൪൮. “സാ വന്ദിതും അനധിവരം ഉപാഗമിം, പാസാദികേ കുസലരതേ ച
ഭിക്ഖവോ;
നമസ്സിതും സമണസമാഗമം സിവം, സഗാരവാ സിരിമതോ
ധമ്മരാജിനോ.

൧൪൯. “ദിസ്വാ മുനിം മുദിതമനമ്ഹി പീണിതാ, തഥാഗതം നരവരദമ്മസാരഥിം;
തണ്ഹച്ഛിദം കുസലരതം വിനായകം, വന്ദാമഹം
പരമഹിതാനുകമ്പക”ന്തി.

സിരിമാവിമാനം സോളസമം.

൧൭. കേസകാരീവിമാനവത്ഥു

൧൩൦. ‘‘ഇദം വിമാനം രുചിരം പഭസ്സരം, വേളുരിയഥമ്ഭം സതതം സുനിമ്മിതം;
സുവണ്ണരുക്ഖേഹി സമന്തമോത്ഥതം, ഠാനം മമം കമ്മവിപാകസമ്ഭവം.

൧൩൧. ‘‘തത്രൂപപന്നാ പുരിമച്ഛരാ ഇമാ, സതം സഹസ്സാനി സകേന കമ്മുനാ;
തുവംസി അജ്ഝുപഗതാ യസസ്സിനീ, ഓഭാസയം തിട്ഠസി പുബ്ബദേവതാ.

൧൩൨. ‘‘സസീ അധിഗ്ഗയ്ഹ യഥാ വിരോചതി, നക്ഖത്തരാജാരിവ താരകാഗണം;
തഥേവ ത്വം അച്ഛരാസങ്ഗണം [അച്ഛരാസങ്ഗമം (സീ॰)] ഇമം, ദദ്ദല്ലമാനാ യസസാ വിരോചസി.

൧൩൩. ‘‘കുതോ നു ആഗമ്മ അനോമദസ്സനേ, ഉപപന്നാ ത്വം ഭവനം മമം ഇദം;
ബ്രഹ്മംവ ദേവാ തിദസാ സഹിന്ദകാ, സബ്ബേ ന തപ്പാമസേ ദസ്സനേന ത’’ന്തി.

൧൩൪. ‘‘യമേതം സക്ക അനുപുച്ഛസേ മമം, ‘കുതോ ചുതാ ത്വം ഇധ ആഗതാ’തി [കുതോ ചുതാ ഇധ ആഗതാ തുവം (സ്യാ॰), കുതോ ചുതായ ആഗതി തവ (പീ॰)];
ബാരാണസീ നാമ പുരത്ഥി കാസിനം, തത്ഥ അഹോസിം പുരേ കേസകാരികാ.

൧൩൫. ‘‘ബുദ്ധേ ച ധമ്മേ ച പസന്നമാനസാ, സങ്ഘേ ച ഏകന്തഗതാ അസംസയാ;
അഖണ്ഡസിക്ഖാപദാ ആഗതപ്ഫലാ, സമ്ബോധിധമ്മേ നിയതാ അനാമയാ’’തി.

൧൩൬. ‘‘തന്ത്യാഭിനന്ദാമസേ സ്വാഗതഞ്ച [സാഗതഞ്ച (സീ॰)] തേ, ധമ്മേന ച ത്വം യസസാ വിരോചസി;
ബുദ്ധേ ച ധമ്മേ ച പസന്നമാനസേ, സങ്ഘേ ച ഏകന്തഗതേ അസംസയേ;
അഖണ്ഡസിക്ഖാപദേ ആഗതപ്ഫലേ, സമ്ബോധിധമ്മേ നിയതേ അനാമയേ’’തി.

കേസകാരീവിമാനം സത്തരസമം.

പീഠവഗ്ഗോ പഠമോ നിട്ഠിതോ.

തസ്സുദ്ദാനം –

പഞ്ച പീഠാ തയോ നാവാ, ദീപതിലദക്ഖിണാ ദ്വേ;
പതി ദ്വേ സുണിസാ ഉത്തരാ, സിരിമാ കേസകാരികാ;
വഗ്ഗോ തേന പവുച്ചതീതി.

൨. ചിത്തലതാവഗ്ഗോ

൧. ദാസിവിമാനവത്ഥു

൧൩൭. ‘‘അപി സക്കോവ ദേവിന്ദോ, രമ്മേ ചിത്തലതാവനേ;

സമന്താ അനുപരിയാസി, നാരീഗണപുരക്ഖതാ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൧൫൮. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൫൯. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൧൬൦. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൬൧. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, ദാസീ അഹോസിം പരപേസ്സിയാ
[പരപേസിയാ (ക॰)] കുലേ.
൧൬൨. “ഉപാസികാ ചക്ഖുമതോ, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ;
തസ്സാ മേ നിക്കമോ ആസി, സാസനേ തസ്സ താദിനോ.

൧൬൩. “കാമം ഭിജ്ജതുയം കായോ, നേവ അത്ഥേത്ഥ സണ്ഠനം [സന്ഥനം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
സിക്ഖാപദാനം പഞ്ചന്നം, മഗ്ഗോ സോവത്ഥികോ സിവോ.

൧൬൪. “അകണ്ടകോ അഗഹനോ, ഉജു സബ്ഭി പവേദിതോ;
നിക്കമസ്സ ഫലം പസ്സ, യഥിദം പാപുണിത്ഥികാ.

൧൬൫. “ആമന്തനികാ രഞ്ഞോമ്ഹി, സക്കസ്സ വസവത്തിനോ;
സട്ഠി തുരിയ [തുരിയ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] സഹസ്സാനി, പടിബോധം
കരോന്തി മേ.

൧൬൬. “ആലമ്ബോ ഗഗ്ഗരോ [ഗഗ്ഗമോ (സ്യാ॰), ഭഗ്ഗരോ (ക॰)] ഭീമോ [ഭിമ്മോ
(ക॰)], സാധുവാദീ ച സംസയോ;
പോക്ഖരോ ച സുഫസ്സോ ച, വിണാമോക്ഖാ [വിലാമോക്ഖാ (ക॰)]
ച നാരിയോ.

൧൬൭. “നന്ദാ ചേവ സുനന്ദാ ച, സോണദിന്നാ സുചിമ്ഹിതാ [സുചിമ്ഭികാ
(സ്യാ॰)];
അലമ്ബുസാ മിസ്സകേസീ ച, പുണ്ഡരീകാതി ദാരുണീ.

൧൬൮. “ഏണീഫസ്സാ സുഫസ്സാ ച, സുഭദ്ദാ മുദുവാദിനീ;
ഏതാ ചഞ്ഞാ ച സേയ്യാസേ, അച്ഛരാനം പബോധികാ.

൧൬൯. “താ മം കാലേനുപാഗന്ത്വാ, അഭിഭാസന്തി ദേവതാ;
ഹന്ദ നച്ചാമ ഗായാമ, ഹന്ദ തം രമയാമസേ.

൧൭൦. “നയിദം അകതപുഞ്ഞാനം, കതപുഞ്ഞാനമേവിദം;
അസോകം നന്ദനം രമ്മം, തിദസാനം മഹാവനം.

൧൭൧. “സുഖം അകതപുഞ്ഞാനം, ഇധ നത്ഥി പരത്ഥ ച;
സുഖഞ്ച കതപുഞ്ഞാനം, ഇധ ചേവ പരത്ഥ ച.

൧൩൨. “തേസം സഹബ്യകാമാനം, കത്തബ്ബം കുസലം ബഹും;
കതപുഞ്ഞാ ഹി മോദന്തി, സഗ്ഗേ ഭോഗസമങ്ഗിനോ”തി.

ദാസിവിമാനം പഠമം.

൨. ലഖുമാവിമാനവത്ഥു

൧൩൩. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൧൩൪. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൩൫. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൧൩൬. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൩൭. “കേവട്ടദ്വാരാ നിക്ഖമ്മ, അഹു മയ്ഹം നിവേസനം;
തത്ഥ സഞ്ചരമാനാനം, സാവകാനം മഹേസിനം.

൧൩൮. “ഓദനം കുമ്മാസം [സാകം (സീ॰)] ഡാകം, ലോണസോവീരകഞ്ചഹം;
അദാസിം ഉജുഭൂതേസു, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൧൩൯. “ചാതുദ്ദസിം പഞ്ചദസിം, യാ ച പക്ഖസ്സ അട്ഠമീ;
പാടിഹാരിയപക്ഖഞ്ച, അട്ഠങ്ഗസുസമാഗതം.

൧൪൦. “ഉപോസഥം ഉപവസിസ്സം, സദാ സീലേസു സംവുതാ;
സഞ്ഞമാ സംവിഭാഗാ ച, വിമാനം ആവസാമഹം.

൧൪൧. “പാണാതിപാതാ വിരതാ, മുസാവാദാ ച സഞ്ഞതാ;
ഥേയ്യാ ച അതിചാരാ ച, മജ്ജപാനാ ച ആരകാ.

൧൪൨. “പഞ്ചസിക്ഖാപദേ രതാ, അരിയസച്ചാന കോവിദാ;
ഉപാസികാ ചക്ഖുമതോ, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ.

൧൪൩. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീതി.

“മമ ച, ഭന്തേ, വചനേന ഭഗവതോ പാദേ സിരസാ വന്ദേയ്യാസി – ‘ലഖുമാ നാമ,ഭന്തേ,ഉപാസികാ ഭഗവതോ പാദേ സിരസാ വന്ദതീ’തി. അനച്ഛരിയം ഖോ പനേതം, ഭന്തേ, യം മം ഭഗവാ അഞ്ഞതരസ്മിം സാമഞ്ഞഫലേ ബ്യാകരേയ്യ [ബ്യാകരേയ്യാതി (?)]. തം ഭഗവാ സകദാഗാമിഫലേ ബ്യാകാസീ”തി.

ലഖുമാവിമാനം ദുതിയം.

൩. ആചാമദായികാവിമാനവത്ഥു

൧൪൪. “പിണ്ഡായ തേ ചരന്തസ്സ, തുണ്ഹീഭൂതസ്സ തിട്ഠതോ;

ദലിദ്ദാ കപണാ നാരീ, പരാഗാരം അപസ്സിതാ [അവസ്സിതാ (സീ॰)].

൧൭൬. “യാ തേ അദാസി ആചാമം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി;
സാ ഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, കം നു സാ ദിസതം ഗതാ”തി.

൧൭൭. “പിണ്ഡായ മേ ചരന്തസ്സ, തുണ്ഹീഭൂതസ്സ തിട്ഠതോ;
ദലിദ്ദാ കപണാ നാരീ, പരാഗാരം അപസ്സിതാ.

൧൭൮. “യാ മേ അദാസി ആചാമം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി;
സാ ഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, വിപ്പമുത്താ ഇതോ ചുതാ.

൧൭൯. “നിമ്മാനരതിനോ നാമ, സന്തി ദേവാ മഹിദ്ധികാ;
തത്ഥ സാ സുഖിതാ നാരീ, മോദതാചാമദായികാ”തി.

൧൮൦. “അഹോ ദാനം വരാകിയാ, കസ്സപേ സുപ്പതിട്ഠിതം;
പരാഭതേന ദാനേന, ഇജ്ഝിത്ഥ വത ദക്ഖിണാ.

൧൮൧. “യാ മഹേസിത്തം കാരേയ്യ, ചക്കവത്തിസ്സ രാജിനോ;
നാരീ സബ്ബങ്ഗകല്യാണീ, ഭത്തു ചാനോമദസ്സികാ;
ഏതസ്സാചാമദാനസ്സ , കലം നാഗ്ഘതി സോളസിം.

൧൮൨. “സതം നിക്ഖാ സതം അസ്സാ, സതം അസ്സതരീരഥാ;
സതം കഞ്ഞാസഹസ്സാനി, ആമുത്തമണികുണ്ഡലാ;
ഏതസ്സാചാമദാനസ്സ, കലം നാഗ്ഘന്തി സോളസിം.

൧൮൩. “സതം ഹേമവതാ നാഗാ, ഈസാദന്താ ഉരൂള്ഹവാ;
സുവണ്ണകച്ഛാ മാതങ്ഗാ, ഹേമകപ്പനവാസസാ [ഹേമകപ്പനിവാസസാ (സ്യാ॰ ക॰)];
ഏതസ്സാചാമദാനസ്സ, കലം നാഗ്ഘതി സോളസിം.

൧൮൪. “ചതുന്നമപി ദീപാനം, ഇസ്സരം യോധ കാരയേ;
ഏതസ്സാചാമദാനസ്സ, കലം നാഗ്ഘതി സോളസി”ന്തി.

ആചാമദായികാവിമാനം തതിയം.

൪. ചണ്ഡാലിവിമാനവത്ഥു

൧൮൫. “ചണ്ഡാലി വന്ദ പാദാനി, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ;
തമേവ [തവേവ (സീ॰)] അനുകമ്പായ, അട്ഠാസി ഇസിസത്തമോ [ഇസിസുത്തമോ (സീ॰)].

൧൮൬. “അഭിപ്പസാദേഹി മനം, അരഹന്തമ്ഹി താദിനി [താദിനേ (സ്യാ॰ ക॰)];
ഖിപ്പം പഞ്ജലികാ വന്ദ, പരിത്തം തവ ജീവിത”ന്തി.

൧൮൭. ചോദിതാ ഭാവിതത്തേന, സരീരന്തിമധാരിനാ;
ചണ്ഡാലീ വന്ദി പാദാനി, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ.

൧൮൮. തമേനം അവധീ ഗാവീ, ചണ്ഡാലിം പഞ്ജലിം ഠിതം;
നമസ്സമാനം സമ്ബുദ്ധം, അന്ധകാരേ പഭങ്കരന്തി.

൧൮൯.

‘‘ഖീണാസവം വിഗതരജം അനേജം, ഏകം അരഞ്ഞമ്ഹി രഹോ നിസിന്നം;
ദേവിദ്ധിപത്താ ഉപസങ്കമിത്വാ, വന്ദാമി തം വീര മഹാനുഭാവ’’ന്തി.

൨൦൦. ‘‘സുവണ്ണവണ്ണാ ജലിതാ മഹായസാ, വിമാനമോരുയ്ഹ അനേകചിത്താ;
പരിവാരിതാ അച്ഛരാസങ്ഗണേന [അച്ഛരാനം ഗണേന (സീ॰)], കാ ത്വം സുഭേ ദേവതേ വന്ദസേ മമ’’ന്തി.

൨൦൧. ‘‘അഹം ഭദ്ദന്തേ ചണ്ഡാലീ, തയാ വീരേന [ഥേരേന (ക॰)] പേസിതാ;
വന്ദിം അരഹതോ പാദേ, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ.

൨൦൨. ‘‘സാഹം വന്ദിത്വാ [വന്ദിത്വ (സീ॰)] പാദാനി, ചുതാ ചണ്ഡാലയോനിയാ;
വിമാനം സബ്ബതോ ഭദ്ദം, ഉപപന്നമ്ഹി നന്ദനേ.

൨൦൩. ‘‘അച്ഛരാനം സതസഹസ്സം, പുരക്ഖത്വാന [പുരക്ഖിത്വാ മം (സ്യാ॰ ക॰)] തിട്ഠതി;
താസാഹം പവരാ സേട്ഠാ, വണ്ണേന യസസായുനാ.

൨൦൪. ‘‘പഹൂതകതകല്യാണാ, സമ്പജാനാ പടിസ്സതാ [പതിസ്സതാ (സീ॰ സ്യാ॰)];
മുനിം കാരുണികം ലോകേ, തം ഭന്തേ വന്ദിതുമാഗതാ’’തി.

൨൦൫. ഇദം വത്വാന ചണ്ഡാലീ, കതഞ്ഞൂ കതവേദിനീ;
വന്ദിത്വാ അരഹതോ പാദേ, തത്ഥേവന്തരധായഥാതി [തത്ഥേവന്തരധായതീതി (സ്യാ॰ ക॰)].

ചണ്ഡാലിവിമാനം ചതുത്ഥം.

൫. ഭദ്ദിത്ഥിവിമാനവത്ഥു

൨൦൬. ‘‘നീലാ പീതാ ച കാളാ ച, മഞ്ജിട്ഠാ [മഞ്ജേട്ഠാ (സീ॰), മഞ്ജട്ഠാ (പീ॰)] അഥ ലോഹിതാ;
ഉച്ചാവചാനം വണ്ണാനം, കിഞ്ജക്ഖപരിവാരിതാ.

൨൦൭. ‘‘മന്ദാരവാനം പുപ്ഫാനം, മാലം ധാരേസി മുദ്ധനി;
നയിമേ അഞ്ഞേസു കായേസു, രുക്ഖാ സന്തി സുമേധസേ.

൨൦൮. ‘‘കേന കായം ഉപപന്നാ, താവതിംസം യസസ്സിനീ;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല’’ന്തി.

൨൦൯. ‘‘ഭദ്ദിത്ഥികാതി [ഭദ്ദിത്ഥീതി (സീ॰)] മം അഞ്ഞംസു, കിമിലായം ഉപാസികാ;
സദ്ധാ സീലേന സമ്പന്നാ, സംവിഭാഗരതാ സദാ.

൨൧൦. ‘‘അച്ഛാദനഞ്ച ഭത്തഞ്ച, സേനാസനം പദീപിയം;
അദാസിം ഉജുഭൂതേസു, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൨൧൧. ‘‘ചാതുദ്ദസിം പഞ്ചദസിം, യാ ച പക്ഖസ്സ അട്ഠമീ;
പാടിഹാരിയപക്ഖഞ്ച, അട്ഠങ്ഗസുസമാഗതം.

൨൧൨. ‘‘ഉപോസഥം ഉപവസിസ്സം, സദാ സീലേസു സംവുതാ;

സഞ്ഞമാ സംവിഭാഗാ ച, വിമാനം ആവസാമഹം.

൧൮൩. “പാണാതിപാതാ വിരതാ, മുസാവാദാ ച സഞ്ഞതാ;
ഥേയ്യാ ച അതിചാരാ ച, മജ്ജപാനാ ച ആരകാ.

൧൮൪. “പഞ്ചസിക്ഖാപദേ രതാ, അരിയസച്ചാന കോവിദാ;
ഉപാസികാ ചക്ഖുമതോ, അപ്പമാദവിഹാരിനീ.

കതാവാസാ കതകുസലാ തതോ ചുതാ [കതാവകാസാ കതകുസലാ (ക॰)],
സയം പഭാ അനുവിചരാമി നന്ദനം.

൧൮൫. “ഭിക്ഖൂ ചാഹം പരമഹിതാനുകമ്പകേ, അഭോജയിം തപസ്സിയുഗം മഹാമുനിം;
കതാവാസാ കതകുസലാ തതോ ചുതാ [കതാവകാസാ കതകുസലാ (ക॰)],
സയം പഭാ അനുവിചരാമി നന്ദനം.

൧൮൬. “അട്ഠങ്ഗികം അപരിമിതം സുഖാവഹം, ഉപോസഥം സതതമുപാവസിം അഹം;
കതാവാസാ കതകുസലാ തതോ ചുതാ [കതാവകാസാ കതകുസലാ (ക॰)],
സയം പഭാ അനുവിചരാമി നന്ദന”ന്തി.

ഭദ്ദിത്ഥിവിമാനം [ഭദ്ദിത്ഥികാവിമാനം (സ്യാ॰)] പഞ്ചമം.

൬. സോണദിന്നാവിമാനവത്ഥു

൧൮൭. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൧൮൮. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൮൯. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൧൯൦. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൯൧. “സോണദിന്നാതി മം അഞ്ഞംസു, നാളന്ദായം ഉപാസികാ;
സദ്ധാ സീലേന സമ്പന്നാ, സംവിഭാഗരതാ സദാ.

൧൯൨. “അച്ഛാദനഞ്ച ഭത്തഞ്ച, സേനാസനം പദീപിയം;
അദാസിം ഉജുഭൂതേസു, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൧൯൩. “ചാതുദ്ദസിം പഞ്ചദസിം, യാ ച പക്ഖസ്സ അട്ഠമീ;
പാടിഹാരിയപക്ഖഞ്ച, അട്ഠങ്ഗസുസമാഗതം.

൧൯൪. “ഉപോസഥം ഉപവസിസ്സം, സദാ സീലേസു സംവുതാ;
സഞ്ഞമാ സംവിഭാഗാ ച, വിമാനം ആവസാമഹം.

൧൨൬. “പാണാതിപാതാ വിരതാ, മുസാവാദാ ച സഞ്ഞതാ;
ഥേയ്യാ ച അതിചാരാ ച, മജ്ജപാനാ ച ആരകാ.

൧൨൭. “പഞ്ചസിക്ഖാപദേ രതാ, അരിയസച്ചാന കോവിദാ;
ഉപാസികാ ചക്ഖുമതോ, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ.

൧൨൮. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...
വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

സോണദിന്നാവിമാനം ഛട്ഠം.

൭. ഉപോസഥാവിമാനവത്ഥു

൧൨൯. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൧൩൦. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...
വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൧൩൧. സാ ദേവതാ അത്തമനാ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൩൨. “ഉപോസഥാതി മം അഞ്ഞംസു, സാകേതായം ഉപാസികാ;
സദ്ധാ സീലേന സമ്പന്നാ, സംവിഭാഗരതാ സദാ.

൧൩൩. “അച്ഛാദനഞ്ച ഭത്തഞ്ച, സേനാസനം പദീപിയം;
അദാസിം ഉജുഭൂതേസു, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൧൩൪. “ചാതുദ്ദസിം പഞ്ചദസിം, യാ ച പക്ഖസ്സ അട്ഠമീ;
പാടിഹാരിയപക്ഖഞ്ച, അട്ഠങ്ഗസുസമാഗതം.

൧൩൫. “ഉപോസഥം ഉപവസിസ്സം, സദാ സീലേസു സംവുതാ;
സഞ്ഞമാ സംവിഭാഗാ ച, വിമാനം ആവസാമഹം.

൧൩൬. “പാണാതിപാതാ വിരതാ, മുസാവാദാ ച സഞ്ഞതാ;
ഥേയ്യാ ച അതിചാരാ ച, മജ്ജപാനാ ച ആരകാ.

൧൩൭. “പഞ്ചസിക്ഖാപദേ രതാ, അരിയസച്ചാന കോവിദാ;
ഉപാസികാ ചക്ഖുമതോ, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ.

൧൩൮. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...
വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൧൪൧. “അഭിക്ഖണം നന്ദനം സുത്വാ, ഛന്ദോ മേ ഉദപജ്ജഥ [ഉപപജ്ജഥ (ബഹൂസു)];
തത്ഥ ചിത്തം പണിധായ, ഉപപന്നമ്ഹി നന്ദനം.

൧൪൨. “നാകാസിം സത്ഥു വചനം, ബുദ്ധസ്സാദിച്ചബന്ധുനോ;
ഹീനേ ചിത്തം പണിധായ, സാമ്ഹി പച്ഛാനുതാപിനീ”തി.

൧൪൩. “കീവ ചിരം വിമാനമ്ഹി, ഇധ വച്ഛസുപോസഥേ [വസ്സസുപോസഥേ (സീ॰)];
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, യദി ജാനാസി ആയുനോ”തി.

൨൪൫. ‘‘സട്ഠിവസ്സസഹസ്സാനി [സട്ഠി സതസഹസ്സാനി (?)], തിസ്സോ ച വസ്സകോടിയോ;
ഇധ ഠത്വാ മഹാമുനി, ഇതോ ചുതാ ഗമിസ്സാമി;
മനുസ്സാനം സഹബ്യത’’ന്തി.

൨൪൬. ‘‘മാ ത്വം ഉപോസഥേ ഭായി, സമ്ബുദ്ധേനാസി ബ്യാകതാ;
സോതാപന്നാ വിസേസയി, പഹീനാ തവ ദുഗ്ഗതീ’’തി.

ഉപോസഥാവിമാനം സത്തമം.

൮. നിദ്ദാവിമാനവത്ഥു

൨൪൭. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൨൪൮. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…
വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൨൪൯. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൨൫൦. ‘‘നിദ്ദാതി [സദ്ധാതി (സീ॰)] മമം അഞ്ഞംസു, രാജഗഹസ്മിം ഉപാസികാ;
സദ്ധാ സീലേന സമ്പന്നാ, സംവിഭാഗരതാ സദാ.

൨൫൧. ‘‘അച്ഛാദനഞ്ച ഭത്തഞ്ച, സേനാസനം പദീപിയം;
അദാസിം ഉജുഭൂതേസു, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൨൫൨. ‘‘ചാതുദ്ദസിം പഞ്ചദസിം, യാ ച പക്ഖസ്സ അട്ഠമീ;
പാടിഹാരിയപക്ഖഞ്ച, അട്ഠങ്ഗസുസമാഗതം.

൨൫൩. ‘‘ഉപോസഥം ഉപവസിസ്സം, സദാ സീലേസു സംവുതാ;
സഞ്ഞമാ സംവിഭാഗാ ച, വിമാനം ആവസാമഹം.

൨൫൪. ‘‘പാണാതിപാതാ വിരതാ, മുസാവാദാ ച സഞ്ഞതാ;
ഥേയ്യാ ച അതിചാരാ ച, മജ്ജപാനാ ച ആരകാ.

൨൫൫. ‘‘പഞ്ചസിക്ഖാപദേ രതാ, അരിയസച്ചാന കോവിദാ;
ഉപാസികാ ചക്ഖുമതോ, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ.

൨൫൬. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

നിദ്ദാവിമാനം [സദ്ധാവിമാനം (സീ॰)] അട്ഠമം.

൯. സുനിദ്ദാവിമാനവത്ഥു

൨൫൭. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰… ഓസധീ വിയ താരകാ.
൨൫൮. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൨൬൦. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൨൬൧. ‘‘സുനിദ്ദാതി [സുനന്ദാതി (സീ॰)] മം അഞ്ഞംസു, രാജഗഹസ്മിം ഉപാസികാ;
സദ്ധാ സീലേന സമ്പന്നാ, സംവിഭാഗരതാ സദാ.

൨൬൭. യഥാ നിദ്ദാവിമാനം തഥാ വിത്ഥാരേതബ്ബം.)
൨൬൮. ‘‘പഞ്ചസിക്ഖാപദേ രതാ, അരിയസച്ചാന കോവിദാ;
ഉപാസികാ ചക്ഖുമതോ, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ.

൨൬൯. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰... വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

സുനിദ്ദാവിമാനം നവമം.

൧൦. പഠമഭിക്ഖാദായികാവിമാനവത്ഥു

൨൭൦. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൨൭൧. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൨൭൨. സാ ദേവതാ അത്തമനാ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൨൭൩. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പുരിമായ ജാതിയാ മനുസ്സലോകേ.
൨൭൪. ‘‘അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, വിപ്പസന്നമനാവിലം;
തസ്സ അദാസഹം ഭിക്ഖം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൨൭൫. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...
വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

പഠമഭിക്ഖാദായികാവിമാനം ദസമം.

൧൧. ദുതിയഭിക്ഖാദായികാവിമാനവത്ഥു

൨൭൬. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൨൭൭. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰... വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൨൭൮. സാ ദേവതാ അത്തമനാ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൨൭൯. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പുരിമായ ജാതിയാ മനുസ്സലോകേ.
൨൮൦. ‘‘അദ്ദസം വിരജം ഭിക്ഖും, വിപ്പസന്നമനാവിലം;
തസ്സ അദാസഹം ഭിക്ഖം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൨൮൧. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰ ... വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

ദുതിയഭിക്ഖാദായികാവിമാനം ഏകാദസമം.

ചിത്തലതാവഗ്ഗോ ദുതിയോ നിട്ഠിതോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

ദാസീ ചേവ ലഖുമാ ച, അഥ ആചാമദായികാ;
ചണ്ഡാലീ ഭദ്ദിത്ഥീ ചേവ [ഭദ്ദിത്ഥികാ ച (സ്യാ॰)], സോണദിന്നാ ഉപോസഥാ;
നിദ്ദാ ചേവ സുനിദ്ദാ ച [നന്ദാ ചേവ സുനന്ദാ ച (സീ॰)], ദ്വേ ച ഭിക്ഖായ ദായികാ;

വഗ്ഗോ തേന പവുച്ചതീതി.

ഭാണവാരം പഠമം നിട്ഠിതം.

൩. പാരിച്ഛത്തകവഗ്ഗോ

൧. ഉള്ളാരവിമാനവത്ഥു

൨൮൬. “ഉള്ളാരോ തേ യസോ വണ്ണോ, സബ്ബാ ഓഭാസതേ ദിസാ;
നാരിയോ നച്ചന്തി ഗായന്തി, ദേവപുത്താ അലങ്കതാ.

൨൮൭. “മോദേന്തി പരിവാരേന്തി, തവ പൂജായ ദേവതേ;
സോവണ്ണാനി വിമാനാനി, തവിമാനി സുദസ്സനേ.

൨൮൮. “തുവംസി ഇസ്സരാ തേസം, സബ്ബകാമസമിദ്ധിനീ;
അഭിജാതാ മഹന്താസി, ദേവകായേ പമോദസി;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല”ന്തി.

൨൮൯. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പുരിമായ ജാതിയാ മനുസ്സലോകേ;
ദുസ്സീലകുലേ സുണിസാ അഹോസിം, അസ്സദ്ധേസു കദരിയേസു അഹം.

൨൯൦. “സദ്ധാ സീലേന സമ്പന്നാ, സംവിഭാഗരതാ സദാ;
പിണ്ഡായ ചരമാനസ്സ, അപൂവം തേ അദാസഹം.

൨൯൧. “തദാഹം സസ്സുയാചിക്ഖിം, സമണോ ആഗതോ ഇധ;
തസ്സ അദാസഹം പൂവം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൨൯൨. “ഇതിസ്സാ സസ്സു പരിഭാസി, അവിനീതാസി ത്വം [അവിനീതാ തുവം (സീ॰)] വധു;
ന മം സമ്പുച്ഛിതും ഇച്ഛി, സമണസ്സ ദദാമഹം.

൨൯൩. “തതോ മേ സസ്സു കുപിതാ, പഹാസി മുസലേന മം;
കൂടങ്ഗച്ഛി അവധി മം, നാസക്ഖിം ജീവിതും ചിരം.

൨൯൪. “സാ അഹം കായസ്സ ഭേദാ, വിപ്പമുത്താ തതോ ചുതാ;
ദേവാനം താവതിംസാനം, ഉപപന്നാ സഹബ്യതം.

൨൯൫. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

ഉള്ളാരവിമാനം പഠമം.

൨. ഉച്ഛുദായികാവിമാനവത്ഥു

൨൯൬. “ഓഭാസയിത്വാ പഥവിം [പഠവിം (സീ॰ സ്യാ॰)] സദേവകം,
അതിരോചസി ചന്ദിമസൂരിയാ വിയ;
സിരിയാ ച വണ്ണേന യസേന തേജസാ, ബ്രഹ്മാവ ദേവേ തിദസേ
സഹിന്ദകേ [സഇന്ദകേ (സീ॰)].

൨൯൭. “പുച്ഛാമി തം ഉപ്പലമാലധാരിനീ, ആവേളിനീ കഞ്ചനസന്നിഭത്തചേ;
അലങ്കതേ ഉത്തമവത്ഥധാരിനീ, കാ ത്വം സുഭേ ദേവതേ വന്ദസേ മമം.

൯൮. ‘‘കിം ത്വം പുരേ കമ്മമകാസി അത്തനാ, മനുസ്സഭൂതാ പുരിമായ ജാതിയാ;
ദാനം സുചിണ്ണം അഥ സീലസംയമം [സഞ്ഞമം (സീ॰)], കേനൂപപന്നാ സുഗതിം യസസ്സിനീ;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല’’ന്തി.

൯൯. ‘‘ഇദാനി ഭന്തേ ഇമമേവ ഗാമം [ഗാമേ (സ്യാ॰ ക॰)], പിണ്ഡായ അമ്ഹാകം ഘരം ഉപാഗമി;
തതോ തേ ഉച്ഛുസ്സ അദാസി ഖണ്ഡികം, പസന്നചിത്താ അതുലായ പീതിയാ.

൧൦൦. ‘‘സസ്സു ച പച്ഛാ അനുയുഞ്ജതേ മമം, കഹം [കഹം മേ (പീ॰)] നു ഉച്ഛും വധുകേ അവാകിരി [അവാകരി (സ്യാ॰ ക॰)];
ന ഛഡ്ഡിതം നോ പന ഖാദിതം മയാ, സന്തസ്സ ഭിക്ഖുസ്സ സയം അദാസഹം.

൧൦൧. ‘‘തുയ്ഹംനിദം [തുയ്ഹം നു ഇദം (സ്യാ॰)] ഇസ്സരിയം അഥോ മമ, ഇതിസ്സാ സസ്സു പരിഭാസതേ മമം;
പീഠം ഗഹേത്വാ പഹാരം അദാസി മേ, തതോ ചുതാ കാലകതാമ്ഹി ദേവതാ.

൧൦൨. ‘‘തദേവ കമ്മം കുസലം കതം മയാ, സുഖഞ്ച കമ്മം അനുഭോമി അത്തനാ;
ദേവേഹി സദ്ധിം പരിചാരയാമഹം, മോദാമഹം കാമഗുണേഹി പഞ്ചഹി.

൧൦൩. ‘‘തദേവ കമ്മം കുസലം കതം മയാ, സുഖഞ്ച കമ്മം അനുഭോമി അത്തനാ;
ദേവിന്ദഗുത്താ തിദസേഹി രക്ഖിതാ, സമപ്പിതാ കാമഗുണേഹി പഞ്ചഹി.

൧൦൪. ‘‘ഏതാദിസം പുഞ്ഞഫലം അനപ്പകം, മഹാവിപാകാ മമ ഉച്ഛുദക്ഖിണാ;
ദേവേഹി സദ്ധിം പരിചാരയാമഹം, മോദാമഹം കാമഗുണേഹി പഞ്ചഹി.

൧൦൫. ‘‘ഏതാദിസം പുഞ്ഞഫലം അനപ്പകം, മഹാജുതികാ മമ ഉച്ഛുദക്ഖിണാ;
ദേവിന്ദഗുത്താ തിദസേഹി രക്ഖിതാ, സഹസ്സനേത്തോരിവ നന്ദനേ വനേ.

൧൦൬. ‘‘തുവഞ്ച ഭന്തേ അനുകമ്പകം വിദും, ഉപേച്ച വന്ദിം കുസലഞ്ച പുച്ഛിസം;
തതോ തേ ഉച്ഛുസ്സ അദാസി ഖണ്ഡികം, പസന്നചിത്താ അതുലായ പീതിയാ’’തി.

ഉച്ഛുദായികാവിമാനം ദുതിയം.

൩. പല്ലങ്കവിമാനവത്ഥു

൧൦൭. ‘‘പല്ലങ്കസേട്ഠേ മണിസോണ്ണചിത്തേ, പുപ്ഫാഭികിണ്ണേ സയനേ ഉളാരേ;

തത്ഥച്ഛസി ദേവി മഹാനുഭാവേ, ഉച്ചാവചാ ഇദ്ധി വികുബ്ബമാനാ.

൧൦൮. “ഇമാ ച തേ അച്ഛരായോ സമന്തതോ, നച്ചന്തി ഗായന്തി പമോദയന്തി;
ദേവിദ്ധിപത്താസി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൧൦൯. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, അഡ്ഢേ കുലേ സുണിസാ
അഹോസിം;
അക്കോധനാ ഭത്തുവസാനുവത്തിനീ, ഉപോസഥേ അപ്പമത്താ
അഹോസിം [അപ്പമത്താ ഉപോസഥേ (സ്യാ॰ ക॰)].

൧൧൦. “മനുസ്സഭൂതാ ദഹരാ അപാപികാ [ദഹരാസ’പാപികാ (സീ॰)],
പസന്നചിത്താ പതിമാഭിരാധയിം;
ദിവാ ച രത്തോ ച മനാപചാരിനീ, അഹം പുരേ സീലവതീ
അഹോസിം.

൧൧൧. “പാണാതിപാതാ വിരതാ അചോരികാ, സംസുദ്ധകായാ
സുചിബ്രഹ്മചാരിനീ;
അമജ്ജപാ നോ ച മുസാ അഭാണിം, സിക്ഖാപദേസു
പരിപൂരകാരിനീ.

൧൧൨. “ചാതുദ്ദസിം പഞ്ചദസിം, യാ ച പക്ഖസ്സ അട്ഠമീ;
പാടിഹാരിയപക്ഖഞ്ച, പസന്നമാനസാ അഹം [അതിപസന്നമാനസാ
(ക॰)].

൧൧൩. “അട്ഠങ്ഗുപേതം അനുധമ്മചാരിനീ, ഉപോസഥം പീതിമനാ ഉപാവസിം;
ഇമഞ്ച അരിയം അട്ഠങ്ഗവരേഹുപേതം, സമാദിയിത്വാ കുസലം
സുഖുദ്രയം;
പതിമ്ഹി കല്യാണീ വസാനുവത്തിനീ, അഹോസിം പുബ്ബേ സുഗതസ്സ
സാവികാ.

൧൧൪. “ഏതാദിസം കുസലം ജീവലോകേ, കമ്മം കരിത്വാന വിസേസഭാഗിനീ;
കായസ്സ ഭേദാ അഭിസമ്പരായം, ദേവിദ്ധിപത്താ സുഗതിമ്ഹി ആഗതാ.

൧൧൫. “വിമാനപാസാദവരേ മനോരമേ, പരിവാരിതാ അച്ഛരാസങ്ഗണേന;
സയംപഭാ ദേവഗണാ രമേന്തി മം, ദീഘായുകിം ദേവവിമാനമാഗത”ന്തി;

പല്ലങ്കവിമാനം തതിയം.

൪. ലതാവിമാനവത്ഥു

൧൧൬. ലതാ ച സജ്ജാ പവരാ ച ദേവതാ, അച്ചിമതീ [അച്ചിമുഖീ (സീ॰),
അച്ഛിമതീ (പീ॰ ക॰) അച്ഛിമുതീ (സ്യാ॰)] രാജവരസ്സ സിരീമതോ;
സുതാ ച രഞ്ഞോ വേസ്സവണസ്സ ധീതാ, രാജീമതീ ധമ്മഗുണേഹി
സോഭഥ.

൧൧൭. പഞ്ചേത്ഥ നാരിയോ ആഗമംസു ന്ഹായിതും, സീതോദകം ഉപ്പലിനിം
സിവം നദിം;

താ തത്ഥ ന്ഹായിത്വാ രമേത്വാ ദേവതാ, നച്ചിത്വാ ഗായിത്വാ സുതാ ലതം ബ്രവി [ബ്രുവീ (സീ॰)].

൩൮൮. ‘‘പുച്ഛാമി തം ഉപ്പലമാലധാരിനി, ആവേളിനി കഞ്ചനസന്നിഭത്തചേ;
തിമിരതമ്ബക്ഖി നഭേവ സോഭനേ, ദീഘായുകീ കേന കതോ യസോ തവ.

൩൮൯. ‘‘കേനാസി ഭദ്ദേ പതിനോ പിയതരാ, വിസിട്ഠകല്യാണിതരസ്സു രൂപതോ;
പദക്ഖിണാ നച്ചഗീതവാദിതേ, ആചിക്ഖ നോ ത്വം നരനാരിപുച്ഛിതാ’’തി.

൩൯൦. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, ഉളാരഭോഗേ കുലേ സുണിസാ അഹോസിം;
അക്കോധനാ ഭത്തുവസാനുവത്തിനീ, ഉപോസഥേ അപ്പമത്താ അഹോസിം.

൩൯൧. ‘‘മനുസ്സഭൂതാ ദഹരാ അപാപികാ [ദഹരാസ’പാപികാ (സീ॰)], പസന്നചിത്താ പതിമാഭിരാധയിം;
സദേവരം സസ്സസുരം സദാസകം, അഭിരാധയിം തമ്ഹി കതോ യസോ മമ.

൩൯൨. ‘‘സാഹം തേന കുസലേന കമ്മുനാ, ചതുബ്ഭി ഠാനേഹി വിസേസമജ്ഝഗാ;
ആയുഞ്ച വണ്ണഞ്ച സുഖം ബലഞ്ച, ഖിഡ്ഡാരതിം പച്ചനുഭോമനപ്പകം.

൩൯൩. ‘‘സുതം നു തം ഭാസതി യം അയം ലതാ, യം നോ അപുച്ഛിമ്ഹ അകിത്തയീ നോ;
പതിനോ കിരമ്ഹാകം വിസിട്ഠ നാരീനം, ഗതീ ച താസം പവരാ ച ദേവതാ.

൩൯൪. ‘‘പതീസു ധമ്മം പചരാമ സബ്ബാ, പതിബ്ബതാ യത്ഥ ഭവന്തി ഇത്ഥിയോ;
പതീസു ധമ്മം പചരിത്വ [പചരിത്വാന (ക॰)] സബ്ബാ,ലച്ഛാമസേ ഭാസതി യം അയം ലതാ.

൩൯൫. ‘‘സീഹോ യഥാ പബ്ബതസാനുഗോചരോ, മഹിന്ധരം പബ്ബതമാവസിത്വാ;
പസയ്ഹ ഹന്ത്വാ ഇതരേ ചതുപ്പദേ, ഖുദ്ദേ മിഗേ ഖാദതി മംസഭോജനോ.

൩൯൬. ‘‘തഥേവ സദ്ധാ ഇധ അരിയസാവികാ, ഭത്താരം നിസ്സായ പതിം അനുബ്ബതാ;
കോധം വധിത്വാ അഭിഭുയ്യ മച്ഛരം, സഗ്ഗമ്ഹി സാ മോദതി ധമ്മചാരിനീ’’തി.

ലതാവിമാനം ചതുത്ഥം.

൫. ഗുത്തിലവിമാനം

൧. വത്ഥുത്തമദായികാവിമാനവത്ഥു

൧൨൭. “യത്തതന്തിം സുമധുരം, രാമണേയ്യം അവാചയിം;
സോ മം രങ്ഗമ്ഹി അവ്ഹേതി, ‘സരണം മേ ഹോഹി കോസിയാ’തി.

൧൨൮. “അഹം തേ സരണം ഹോമി, അഹമാചരിയപൂജകോ;
ന തം ജയിസ്സതി സിസ്സോ, സിസ്സമാചരിയ ജേസ്സസീ”തി.

൧൨൯. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൧൩൦. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൩൧. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൧൩൨. സാ ദേവതാ അത്തമനാ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതാ;
പഞ്ഹം പുട്ഠാ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൩൩. “വത്ഥുത്തമദായികാ നാരീ, പവരാ ഹോതി നരേസു നാരീസു;
ഏവം പിയരൂപദായികാ മനാപം, ദിബ്ബം സാ ലഭതേ ഉപേച്ച ഠാനം.

൧൩൪. “തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;
അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം, പവരാ [അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം പവരാ, (സ്യാ॰)]
പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൧൩൫. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൩൬. “അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതാ യമകാസി പുഞ്ഞം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

(അനന്തരം ചതുരവിമാനം യഥാ വത്ഥുദായികാവിമാനം തഥാ വിത്ഥാരേതബ്ബം [( ) നത്ഥി സീ॰ പോത്ഥകേ])

൨. പുപ്ഫുത്തമദായികാവിമാനവത്ഥു (൫)

൧൩൭. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰… ഓസധീ വിയ താരകാ.
൧൩൮. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… യേ കേചി മനസോ പിയാ.
൧൩൯. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ…പേ॰…
വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൧൪൦. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൧൪൧. “പുപ്ഫുത്തമദായികാ നാരീ, പവരാ ഹോതി നരേസു നാരീസു;
ഏവം പിയരൂപദായികാ മനാപം, ദിബ്ബം സാ ലഭതേ ഉപേച്ച ഠാനം.

൧൪൨. “തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;
അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം, പവരാ പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൧൪൩. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…

വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൩. ഗന്ധുത്തമദായികാവിമാനവത്ഥു (൨)

൩൪൫. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰… ഓസധീ വിയ താരകാ.
൩൪൬. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… യേ കേചി മനസോ പിയാ.
൩൪൭. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ…പേ॰…
വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൩൪൮. “സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൪൯. “ഗന്ധുത്തമദായികാ നാരീ, പവരാ ഹോതി നരേസു നാരീസു;
ഏവം പിയരൂപദായികാ മനാപം, ദിബ്ബം സാ ലഭതേ ഉപേച്ച ഠാനം.

൩൫൦. “തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;
അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം, പവരാ പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൩൫൧. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…
വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൪. ഫലുത്തമദായികാവിമാനവത്ഥു (൩)

൩൫൩. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰… ഓസധീ വിയ താരകാ.
൩൫൪. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… യേ കേചി മനസോ പിയാ.
൩൫൫. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ…പേ॰…
വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൩൫൬. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൫൭. “ഫലുത്തമദായികാ നാരീ, പവരാ ഹോതി നരേസു നാരീസു;
ഏവം പിയരൂപദായികാ മനാപം, ദിബ്ബം സാ ലഭതേ ഉപേച്ച ഠാനം.

൩൫൮. “തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;
അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം, പവരാ പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൩൫൯. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൫. രസുത്തമദായികാവിമാനവത്ഥു (൪)

൩൬൧. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰… ഓസധീ വിയ താരകാ.
൩൬൨. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… യേ കേചി മനസോ പിയാ.
൩൬൩. “പുച്ഛാമി തം ദേവി മഹാനുഭാവേ…പേ॰…
വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൩൬൪. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൬൫. “രസുത്തമദായികാ നാരീ, പവരാ ഹോതി നരേസു നാരീസു;
ഏവം പിയരൂപദായികാ മനാപം, ദിബ്ബം സാ ലഭതേ ഉപേച്ച ഠാനം.

൩൬൬. “തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;
അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം, പവരാ പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൩൬൭. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…
വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൬. ഗന്ധപഞ്ചങ്ഗുലികദായികാവിമാനവത്ഥു

൩൬൯. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰… ഓസധീ വിയ താരകാ.
൩൭൦. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…
വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൩൭൧. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൭൨. ‘‘ഗന്ധപഞ്ചങ്ഗുലികം അഹമദാസിം, കസ്സപസ്സ ഭഗവതോ ഥൂപമ്ഹി;
ഏവം പിയരൂപദായികാ മനാപം, ദിബ്ബം സാ ലഭതേ ഉപേച്ച ഠാനം.

൩൭൩. ‘‘തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;
അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം , പവരാ പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൩൭൪. ‘‘ഏതേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

(അനന്തരം ചതുരവിമാനം യഥാ ഗന്ധപഞ്ചങ്ഗുലികദായികാവിമാനം തഥാ വിത്ഥാരേതബ്ബം [( ) നത്ഥി സീ॰ പോത്ഥകേ])

൭. ഏകൂപോസഥവിമാനവത്ഥു (൧)

൩൭൯. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰…വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൩൮൦. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰…യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൮൧. ‘‘ഭിക്ഖൂ ച അഹം ഭിക്ഖുനിയോ ച, അദ്ദസാസിം പന്ഥപടിപന്നേ;
തേസാഹം ധമ്മം സുത്വാന, ഏകൂപോസഥം ഉപവസിസ്സം.

൩൮൨. ‘‘തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;
അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം, പവരാ പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൩൮൩. ‘‘ഏതേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൮. ഉദകദായികാവിമാനവത്ഥു (൨)

൩൮൭. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰…വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൩൮൮. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൮൯. ‘‘ഉദകേ ഠിതാ ഉദകമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ ചിത്തേന വിപ്പസന്നേന;
ഏവം പിയരൂപദായികാ മനാപം, ദിബ്ബം സാ ലഭതേ ഉപേച്ച ഠാനം.

൩൯൦. ‘‘തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;
അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം, പവരാ പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൩൯൧. ‘‘ഏതേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൯. ഉപട്ഠാനവിമാനവത്ഥു (൩)

൩൯൩. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰… വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൩൯൪. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൯൫. ‘‘സസ്സുഞ്ചാഹം സസുരഞ്ച, ചണ്ഡികേ കോധനേ ച ഫരുസേ ച;
അനുസൂയികാ ഉപട്ഠാസിം [സൂപട്ഠാസിം (സീ॰)], അപ്പമത്താ സകേന സീലേന.

൩൯൬. ‘‘തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;

അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം, പവരാ പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൩൯൯. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰... വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൧൦. അപരകമ്മകാരിനീവിമാനവത്ഥു (൪)

൪൦൧. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന...പേ॰... വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൪൦൪. സാ ദേവതാ അത്തമനാ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൪൦൫. ‘‘പരകമ്മകരീ [പരകമ്മകാരിനീ (സ്യാ॰) പരകമ്മകാരീ (പീ॰) അപരകമ്മകാരിനീ (ക॰)] ആസിം, അത്ഥേനാതന്ദിതാ ദാസീ; അക്കോധനാനതിമാനിനീ [അനതിമാനീ (സീ॰ സ്യാ॰)], സംവിഭാഗിനീ സകസ്സ ഭാഗസ്സ.

൪൦൬. ‘‘തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;
അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം, പവരാ പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൪൦൭. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൧൧. ഖീരോദനദായികാവിമാനവത്ഥു

൪൦൯. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന...പേ॰... ഓസധീ വിയ താരകാ.
൪൧൦. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൪൧൧. സാ ദേവതാ അത്തമനാ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൪൧൩. ‘‘ഖീരോദനം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ;
ഏവം കരിത്വാ കമ്മം, സുഗതിം ഉപപജ്ജ മോദാമി.

൪൧൪. ‘‘തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;
അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം, പവരാ പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൪൧൫. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

(അനന്തരം പഞ്ചവീസതിവിമാനം യഥാ ഖീരോദനദായികാവിമാനം തഥാ വിത്ഥാരേതബ്ബം) [( ) നത്ഥി സീ॰ പോത്ഥകേ]

൧൨. ഫാണിതദായികാവിമാനവത്ഥു (൧)

൪൧൬. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന...പേ॰... സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൪൨൦. സാ ദേവതാ അത്തമനാ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൪൨൧. ‘‘ഫാണിതം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰...’’.

൧൩. ഉച്ഛുഖണ്ഡികദായികാവത്ഥു (൨)

൪൨൭. ഉച്ഛുഖണ്ഡികം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൧൪. തിമ്ബരുസകദായികാവിമാനവത്ഥു (൩)

൪൩൬. തിമ്ബരുസകം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൧൫. കക്കാരികദായികാവിമാനവത്ഥു (൪)

൪൪൫. കക്കാരികം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൧൬. ഏളാലുകദായികാവിമാനവത്ഥു (൫)

൪൫൩. ഏളാലുകം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൧൭. വല്ലിഫലദായികാവിമാനവത്ഥു(൬)

൪൬൧. വല്ലിഫലം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൧൮. ഫാരുസകദായികാവിമാനവത്ഥു (൭)

൪൬൯. ഫാരുസകം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൧൯. ഹത്ഥപ്പതാപകദായികാവിമാനവത്ഥു (൮)

൪൭൭. ഹത്ഥപ്പതാപകം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൨൦. സാകമുട്ഠിദായികാവിമാനവത്ഥു (൯)

൪൮൫. സാകമുട്ഠിം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പന്ഥപടിപന്നസ്സ...പേ॰....

൨൧. പുപ്ഫകമുട്ഠിദായികാവിമാനവത്ഥു (൧൦)

൪൯൬. പുപ്ഫകമുട്ഠിം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൨൨. മൂലകദായികാവിമാനവത്ഥു (൧൧)

൫൦൧. മൂലകം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൨൩. നിമ്ബമുട്ഠിദായികാവിമാനവത്ഥു (൧൨)

൫൦൬. നിമ്ബമുട്ഠിം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൨൪. അമ്ബകഞ്ജികദായികാവിമാനവത്ഥു (൧൩)

൫൧൭. അമ്ബകഞ്ജികം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൨൫. ദോണിനിമ്മജ്ജനിദായികാവിമാനവത്ഥു (൧൪)

൫൨൫. ദോണിനിമ്മജ്ജനിം [ദോണിനിമ്മുജ്ജനം (സ്യാ॰)] അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൨൬. കായബന്ധനദായികാവിമാനവത്ഥു (൧൫)

൫൩൬. കായബന്ധനം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൨൭. അംസബദ്ധകദായികാവിമാനവത്ഥു (൧൬)

൫൪൧. അംസബദ്ധകം [അംസവട്ടകം (സീ॰), അംസബന്ധനം (ക॰)] അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൨൮. ആയോഗപട്ടദായികാവിമാനവത്ഥു (൧൭)

൫൪൬. ആയോഗപട്ടം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൨൯. വിധൂപനദായികാവിമാനവത്ഥു (൧൮)

൫൫൭. വിധൂപനം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൩൦. താലവണ്ടദായികാവിമാനവത്ഥു (൧൯)

൫൬൫. താലവണ്ടം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൩൧. മോരഹത്ഥദായികാവിമാനവത്ഥു (൨൦)

൫൭൬. മോരഹത്ഥം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൩൨. ഛത്തദായികാവിമാനവത്ഥു (൨൧)

൫൮൧.

ഛത്തം [ഛത്തഞ്ച (ക॰)] അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൩൩. ഉപാഹനദായികാവിമാനവത്ഥു (൨൨)

൭൯൮. ഉപാഹനം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൩൪. പൂവദായികാവിമാനവത്ഥു (൨൩)

൭൯൯. പൂവം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൩൫. മോദകദായികാവിമാനവത്ഥു (൨൪)

൮൦൦. മോദകം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൩൬. സക്ഖലികദായികാവിമാനവത്ഥു (൨൫)

൮൦൧. ''സക്ഖലികം [സക്ഖലിം (സീ॰ സ്യാ॰)] അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ...പേ॰....

൮൦൨. ''തസ്സാ മേ പസ്സ വിമാനം, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീഹമസ്മി;
അച്ഛരാസഹസ്സസ്സാഹം, പവരാ പസ്സ പുഞ്ഞാനം വിപാകം.

൮൦൩. ''തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ''തി.

൮൦൪. ''സ്വാഗതം വത മേ അജ്ജ, സുപ്പഭാതം സുഹുട്ഠിതം [സുവുട്ഠിതം (സീ॰)];
യം അദ്ദസാമി [അദ്ദസം (സീ॰ സ്യാ॰), അദ്ദസാസിം (പീ॰)] ദേവതായോ, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനിയോ [കാമവണ്ണിയോ (സീ॰)].

൮൦൫. ''ഇമാസാഹം [താസാഹം (സ്യാ॰ ക॰)] ധമ്മം സുത്വാ [സുത്വാന (സ്യാ॰ ക॰)], കാഹാമി കുസലം ബഹും.
ദാനേന സമചരിയായ, സഞ്ഞമേന ദമേന ച;
സ്വാഹം തത്ഥ ഗമിസ്സാമി [തത്ഥേവ ഗച്ഛാമി (ക॰)], യത്ഥ ഗന്ത്വാ ന സോചരേ''തി.

ഗുത്തിലവിമാനം പഞ്ചമം.

൬. ദദ്ദല്ലവിമാനവത്ഥു

൮൦൬. ''ദദ്ദല്ലമാനാ [ദദ്ദള്ഹമാനാ (ക॰)] വണ്ണേന, യസസാ ച യസസ്സിനീ;
സബ്ബേ ദേവേ താവതിംസേ, വണ്ണേന അതിരോചസി.

൮൦൭. ''ദസ്സനം നാഭിജാനാമി, ഇദം പഠമദസ്സനം;
കസ്മാ കായാ നു ആഗമ്മ, നാമേന ഭാസസേ മമ''ന്തി.

൮൦൮. ''അഹം ഭദ്ദേ സുഭദ്ദാസിം, പുബ്ബേ മാനുസകേ ഭവേ;
സഹഭരിയാ ച തേ ആസിം, ഭഗിനീ ച കനിട്ഠികാ.

൮൦൯. ''സാ അഹം കായസ്സ ഭേദാ, വിപ്പമുത്താ തതോ ചുതാ;
നിമ്മാനരതീനം ദേവാനം, ഉപപന്നാ സഹബ്യത''ന്തി.

൮൧൦. ''പഹൂതകതകല്യാണാ, തേ ദേവേ യന്തി പാണിനോ;
യേസം ത്വം കിത്തയിസ്സസി, സുഭദ്ദേ ജാതിമത്തനോ.

൩൨൫. ‘‘അഥ [കഥം (സീ॰ സ്യാ॰)] ത്വം കേന വണ്ണേന, കേന വാ അനുസാസിതാ;
കീദിസേനേവ ദാനേന, സുബ്ബതേന യസസ്സിനീ.

൩൨൬. ‘‘യസം ഏതാദിസം പത്താ, വിസേസം വിപുലമജ്ഝഗാ;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല’’ന്തി.

൩൨൭. ‘‘അട്ഠേവ പിണ്ഡപാതാനി, യം ദാനം അദദം പുരേ;
ദക്ഖിണേയ്യസ്സ സങ്ഘസ്സ, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൩൨൮. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

൩൨൯. ‘‘അഹം തയാ ബഹുതരേ ഭിക്ഖൂ, സഞ്ഞതേ ബ്രഹ്മചാരയോ
[ബ്രഹ്മചരിനോ (സ്യാ॰), ബ്രഹ്മചാരിയേ (പീ॰ ക॰)];
തപ്പേസിം അന്നപാനേന, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൩൩൦. ‘‘തയാ ബഹുതരം ദത്വാ, ഹീനകായൂപഗാ അഹം [അഹും (ക॰ സീ॰)];
കഥം ത്വം അപ്പതരം ദത്വാ, വിസേസം വിപുലമജ്ഝഗാ;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല’’ന്തി.

൩൩൧. ‘‘മനോഭാവനീയോ ഭിക്ഖു, സന്ദിട്ഠോ മേ പുരേ അഹു;
താഹം ഭത്തേന [ഭദ്ദേ (ക॰)] നിമന്തേസിം, രേവതം അത്തനട്ഠമം.

൩൩൨. ‘‘സോ മേ അത്ഥപുരേക്ഖാരോ, അനുകമ്പായ രേവതോ;
സങ്ഘേ ദേഹീതി മംവോച, തസ്സാഹം വചനം കരിം.

൩൩൩. ‘‘സാ ദക്ഖിണാ സങ്ഘഗതാ, അപ്പമേയ്യേ പതിട്ഠിതാ;
പുഗ്ഗലേസു തയാ ദിന്നം, ന തം തവ മഹപ്ഫല’’ന്തി.

൩൩൪. ‘‘ഇദാനേവാഹം ജാനാമി, സങ്ഘേ ദിന്നം മഹപ്ഫലം;
സാഹം ഗന്ത്വാ മനുസ്സത്തം, വദഞ്ഞൂ വീതമച്ഛരാ;
സങ്ഘേ ദാനാനി ദസ്സാമി [സങ്ഘേ ദാനം ദസ്സാമിഹം (സ്യാ॰)],
അപ്പമത്താ പുനപ്പുന’’ന്തി.

൩൩൫. ‘‘കാ ഏസാ ദേവതാ ഭദ്ദേ, തയാ മന്തയതേ സഹ;
സബ്ബേ ദേവേ താവതിംസേ, വണ്ണേന അതിരോചതീ’’തി.

൩൩൬. ‘‘മനുസ്സഭൂതാ ദേവിന്ദ, പുബ്ബേ മാനുസകേ ഭവേ;
സഹഭരിയാ ച മേ ആസി, ഭഗിനീ ച കനിട്ഠികാ;
സങ്ഘേ ദാനാനി ദത്വാന, കതപുഞ്ഞാ വിരോചതീ’’തി.

൩൩൭. ‘‘ധമ്മേന പുബ്ബേ ഭഗിനീ, തയാ ഭദ്ദേ വിരോചതി;
യം സങ്ഘമ്ഹി അപ്പമേയ്യേ, പതിട്ഠാപേസി ദക്ഖിണം.

൩൩൮. ‘‘പുച്ഛിതോ ഹി മയാ ബുദ്ധോ, ഗിജ്ഝകൂടമ്ഹി പബ്ബതേ;
വിപാകം സംവിഭാഗസ്സ, യത്ഥ ദിന്നം മഹപ്ഫലം.

൩൩൯. ‘‘യജമാനാനം മനുസ്സാനം, പുഞ്ഞപേക്ഖാന പാണിനം;
കരോതം ഓപധികം പുഞ്ഞം, യത്ഥ ദിന്നം മഹപ്ഫലം.

൩൪൦. ‘‘തം മേ ബുദ്ധോ വിയാകാസി, ജാനം കമ്മഫലം സകം;
വിപാകം സംവിഭാഗസ്സ, യത്ഥ ദിന്നം മഹപ്ഫലം.

൩൪൧. [ഛി॰ വ॰ ൭൪൧; കഥാ॰ ൭൯൭] ‘‘ചത്താരോ ച പടിപന്നാ, ചത്താരോ ച ഫലേ ഠിതാ;
ഏസ സങ്ഘോ ഉജുഭൂതോ, പഞ്ഞാസീലസമാഹിതോ.

൩൪൨. [ഛി॰ വ॰ ൭൪൨; കഥാ॰ ൭൯൭] ‘‘യജമാനാനം മനുസ്സാനം, പുഞ്ഞപേക്ഖാന പാണിനം;
കരോതം ഓപധികം പുഞ്ഞം, സങ്ഘേ ദിന്നം മഹപ്ഫലം.

൩൪൩. [ഛി॰ വ॰ ൭൪൩; കഥാ॰ ൭൯൭] ‘‘ഏസോ ഹി സങ്ഘോ വിപുലോ മഹഗ്ഗതോ, ഏസപ്പമേയ്യോ ഉദധീവ സാഗരോ;
ഏതേ ഹി സേട്ഠാ നരവീരസാവകാ, പഭങ്കരാ ധമ്മമുദീരയന്തി
[ധമ്മകഥം ഉദീരയന്തി (സ്യാ॰)].

൩൪൪. [ഛി॰ വ॰ ൭൪൪; കഥാ॰ ൭൯൭] ‘‘തേസം സുദിന്നം സുഹുതം സുയിട്ഠം, യേ സങ്ഘമുദ്ദിസ്സ ദദന്തി ദാനം;
സാ ദക്ഖിണാ സങ്ഘഗതാ പതിട്ഠിതാ, മഹപ്ഫലാ ലോകവിദൂന
[ലോകവിദൂഹി (സ്യാ॰ ക॰)] വണ്ണിതാ.

൩൪൫. [ഛി॰ വ॰ ൭൪൫; കഥാ॰ ൭൯൭] ‘‘ഏതാദിസം യഞ്ഞമനുസ്സരന്താ [പുഞ്ഞമനുസ്സരന്താ (സ്യാ॰ ക॰)], യേ വേദജാതാ വിചരന്തി ലോകേ;
വിനേയ്യ മച്ഛേരമലം സമൂലം, അനിന്ദിതാ സഗ്ഗമുപേന്തി ഠാന’’ന്തി.

ദദ്ദല്ലവിമാനം [ദദ്ദള്ഹവിമാനം (ക॰)] ഛട്ഠം.

൭. പേസവതീവിമാനവത്ഥു

൩൪൬. ‘‘ഫലികരജതഹേമജാലഛന്നം , വിവിധചിത്രതലമദ്ദസം സുരമ്മം;
ബ്യമ്ഹം സുനിമ്മിതം തോരണൂപപന്നം, രുചകുപകിണ്ണമിദം സുഭം വിമാനം.

൩൪൭. ‘‘ഭാതി ച ദസ ദിസാ നഭേവ സുരിയോ, സരദേ തമോനുദോ സഹസ്സരംസീ;
തഥാ തപതിമിദം തവ വിമാനം, ജലമിവ ധൂമസിഖോ നിസേ നഭഗ്ഗേ.

൩൪൮. ‘‘മുസതീവ നയനം സതേരതാവ [സതേരിതാവ (സ്യാ॰ ക॰)], ആകാസേ ഠപിതമിദം മനുഞ്ഞം;
വീണാമുരജസമ്മതാളഘുട്ഠം, ഇദ്ധം ഇന്ദപുരം യഥാ തവേദം.

൩൪൯. ‘‘പദുമകുമുദുപ്പലകുവലയം, യോധിക [യൂധിക (സീ॰)] ബന്ധുകനോജകാ [യോഥികാ ഭണ്ഡികാ നോജകാ (സ്യാ॰)] ച സന്തി;
സാലകുസുമിതപുപ്ഫിതാ അസോകാ, വിവിധദുമഗ്ഗസുഗന്ധസേവിതമിദം.

൩൫൦. ‘‘സളലലബുജഭുജക [സുജക (സീ॰ സ്യാ॰)] സംയുത്താ [സഞ്ഞതാ (സീ॰)], കുസകസുഫുല്ലിതലതാവലമ്ബിനീഹി ;
മണിജാലസദിസാ യസസ്സിനീ, രമ്മാ പോക്ഖരണീ ഉപട്ഠിതാ തേ.

൩൫൧. ‘‘ഉദകരുഹാ ച യേത്ഥി പുപ്ഫജാതാ, ഥലജാ യേ ച സന്തി രുക്ഖജാതാ;
മാനുസകാമാനുസ്സകാ ച ദിബ്ബാ, സബ്ബേ തുയ്ഹം നിവേസനമ്ഹി ജാതാ.

൩൨൪. “കിസ്സ സംയമദമസ്സയം വിപാകോ, കേനാസി കമ്മഫലേനിധൂപപന്നാ;
യഥാ ച തേ അധിഗതമിദം വിമാനം, തദനുപദം
അവചാസിളാരപമ്ഹേ”തി [പഖുമേതി (സീ॰)].

൩൨൫. “യഥാ ച മേ അധിഗതമിദം വിമാനം, കോഞ്ചമയൂരചകോര [ചങ്കോര (ക॰)] സങ്ഘചരിതം;
ദിബ്യ [ദിബ്ബ (സീ॰ പീ॰)] പിലവഹംസരാജചിണ്ണം,
ദിജകാരണ്ഡവകോകിലാഭിനദിതം.

൩൨൬. “നാനാസന്താനകപുപ്ഫരുക്ഖവിവിധാ,
പാടലിജമ്ബുഅസോകരുക്ഖവന്തം;
യഥാ ച മേ അധിഗതമിദം വിമാനം, തം തേ പവേദയാമി [പവദിസ്സാമി (സീ॰), പവേദിസ്സാമി (പീ॰)] സുണോഹി ഭന്തേ.

൩൨൭. “മഗധവരപുരത്ഥിമേന , നാളകഗാമോ നാമ അത്ഥി ഭന്തേ;
തത്ഥ അഹോസിം പുരേ സുണിസാ, പേസവതീതി [സേസവതീതി (സീ॰ സ്യാ॰)] തത്ഥ ജാനിംസു മമം.

൩൨൮. “സാഹമപചിതത്ഥധമ്മകുസലം , ദേവമനുസ്സപൂജിതം മഹന്തം;
ഉപതിസ്സം നിബ്ബുതമപ്പമേയ്യം, മുദിതമനാ കുസുമേഹി അബ്ഭുകിരിം
[അബ്ഭോകിരിം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)].

൩൨൯. “പരമഗതിഗതഞ്ച പൂജയിത്വാ, അന്തിമദേഹധരം ഇസിം ഉളാരം;
പഹായ മാനുസകം സമുസ്സയം, തിദസഗതാ ഇധ മാവസാമി ഠാന”ന്തി.

പേസവതീവിമാനം സത്തമം.

൮. മല്ലികാവിമാനവത്ഥു

൩൩൦. “പീതവത്ഥേ പീതധജേ, പീതാലങ്കാരഭൂസിതേ;
പീതന്തരാഹി വഗ്ഗൂഹി, അപിളന്ധാവ സോഭസി.

൩൩൧. “കാ കമ്ബുകായൂരധരേ [കകമ്ബുകായുരധരേ (സ്യാ॰)],
കഞ്ചനാവേളഭൂസിതേ;
ഹേമജാലകസഞ്ഛന്നേ [പച്ഛന്നേ (സീ॰)], നാനാരതനമാലിനീ.

൩൩൨. “സോവണ്ണമയാ ലോഹിതങ്ഗമയാ [ലോഹിതങ്കമയാ (സീ॰ സ്യാ॰)] ച,
മുത്താമയാ വേളുരിയമയാ ച;
മസാരഗല്ലാ സഹലോഹിതങ്ഗാ [സഹലോഹിതങ്കാ (സീ॰),
സഹലോഹിതകാ (സ്യാ॰)], പാരേവതക്ഖീഹി മണീഹി ചിത്തതാ.

൩൩൩. “കോചി കോചി എത്ഥ മയൂരസുസ്സരോ, ഹംസസ്സ രഞ്ഞോ
കരവീകസുസ്സരോ;
തേസം സരോ സുയ്യതി വഗ്ഗുരൂപോ, പഞ്ചങ്ഗികം
തൂരിയമിവപ്പവാദിതം.

൩൩൪. “രഥോ ച തേ സുഭോ വഗ്ഗു [വഗ്ഗൂ (സ്യാ॰)], നാനാരതനചിത്തിതോ
[നാനാരതനചിത്തങ്ഗോ (സ്യാ॰)];
നാനാവണ്ണാഹി ധാതൂഹി, സുവിഭത്തോവ സോഭതി.

൬൬൩. “തസ്മിം രഥേ കഞ്ചനബിമ്ബവണ്ണേ, യാ ത്വം [യത്ഥ (കം॰ സീ॰ സ്യാ॰ കം॰)] ഠിതാ ഭാസസി മം പദേസം;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല’’ന്തി.

൬൬൪. “സോവണ്ണജാലം മണിസോണ്ണചിത്തിതം [വിചിത്തം (കം॰), ചിത്തം (സീ॰ സ്യാ॰)], മുത്താചിതം ഹേമജാലേന ഛന്നം [സഞ്ഛന്നം (കം॰)];
പരിനിബ്ബുതേ ഗോതമേ അപ്പമേയ്യേ, പസന്നചിത്താ അഹമാഭിരോപയിം.

൬൬൫. “താഹം കമ്മം കരിത്വാന, കുസലം ബുദ്ധവണ്ണിതം;
അപേതസോകാ സുഖിതാ, സമ്പമോദാമനാമയാ’’തി.

മല്ലികാവിമാനം അട്ഠമം.

൯. വിസാലക്ഖിവിമാനവത്ഥു

൬൬൬. “കാ നാമ ത്വം വിസാലക്ഖി [വിസാലക്ഖീ (സ്യാ॰)], രമ്മേ ചിത്തലതാവനേ;
സമന്താ അനുപരിയാസി, നാരീഗണപുരക്ഖതാ [പുരക്ഖിതാ (സ്യാ॰ കം॰)].

൬൬൭. “യദാ ദേവാ താവതിംസാ, പവിസന്തി ഇമം വനം;
സയോഗ്ഗാ സരഥാ സബ്ബേ, ചിത്രാ ഹോന്തി ഇധാഗതാ.

൬൬൮. “തുയ്ഹഞ്ച ഇധ പത്തായ, ഉയ്യാനേ വിചരന്തിയാ;
കായേ ന ദിസ്സതീ ചിത്തം, കേന രൂപം തവേദിസം;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല’’ന്തി.

൬൬൯. “യേന കമ്മേന ദേവിന്ദ, രൂപം മയ്ഹം ഗതീ ച മേ;
ഇദ്ധി ച ആനുഭാവോ ച, തം സുണോഹി പുരിന്ദദ.

൬൭൦. “അഹം രാജഗഹേ രമ്മേ, സുനന്ദാ നാമുപാസികാ;
സദ്ധാ സീലേന സമ്പന്നാ, സംവിഭാഗരതാ സദാ.

൬൭൧. “അച്ഛാദനഞ്ച ഭത്തഞ്ച, സേനാസനം പദീപിയം;
അദാസിം ഉജുഭൂതേസു, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൬൭൨. “ചാതുദ്ദസിം [ചതുദ്ദസിം (പീ॰ കം॰)] പഞ്ചദസിം, യാ ച പക്ഖസ്സ അട്ഠമീ;
പാടിഹാരിയപക്ഖഞ്ച, അട്ഠങ്ഗസുസമാഗതം.

൬൭൩. “ഉപോസഥം ഉപവസിസ്സം, സദാ സീലേസു സംവുതാ;
സഞ്ഞമാ സംവിഭാഗാ ച, വിമാനം ആവസാമഹം.

൬൭൪. “പാണാതിപാതാ വിരതാ, മുസാവാദാ ച സഞ്ഞതാ;
ഥേയ്യാ ച അതിചാരാ ച, മജ്ജപാനാ ച ആരകാ.

൬൭൫. “പഞ്ചസിക്ഖാപദേ രതാ, അരിയസച്ചാന കോവിദാ;
ഉപാസികാ ചക്ഖുമതോ, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ.

൬൭൬.

“തസ്സാ മേ ഞാതികുലാ ദാസീ [ഞാതികുലം ആസീ (സ്യാ॰ ക॰)], സദാ മാലാഭിഹാരതി;
താഹം ഭഗവതോ ഥൂപേ, സബ്ബമേവാഭിരോപയിം.

ന്ന൭. “ഉപോസഥേ ചഹം ഗന്ത്വാ, മാലാഗന്ധവിലേപനം;
ഥൂപസ്മിം അഭിരോപേസിം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

ന്ന൭. “തേന കമ്മേന ദേവിന്ദ, രൂപം മയ്ഹം ഗതീ ച മേ;
ഇദ്ധീ ച ആനുഭാവോ ച, യം മാലം അഭിരോപയിം.

ന്ന൭. “യഞ്ച സീലവതീ ആസിം, ന തം താവ വിപച്ചതി;
ആസാ ച പന മേ ദേവിന്ദ, സകദാഗാമിനീ സിയ”ന്തി.

വിസാലക്ഖിവിമാനം നവമം.

൧൦. പാരിച്ഛത്തകവിമാനവത്ഥു

ന്നവ്. “പാരിച്ഛത്തകേ കോവിളാരേ, രമണീയേ മനോരമേ;
ദിബ്ബമാലം ഗന്ഥമാനാ, ഗായന്തീ സമ്പമോദസി.

ന്നവ്. “തസ്സാ തേ നച്ചമാനായ, അങ്ഗമങ്ഗേഹി സബ്ബസോ;
ദിബ്ബാ സദ്ദാ നിച്ഛരന്തി, സവനീയാ മനോരമാ.

ന്നവ്. “തസ്സാ തേ നച്ചമാനായ, അങ്ഗമങ്ഗേഹി സബ്ബസോ;
ദിബ്ബാ ഗന്ധാ പവായന്തി, സുചിഗന്ധാ മനോരമാ.

ന്നവ്. “വിവത്തമാനാ കായേന, യാ വേണീസു പിളന്ധനാ.
തേസം സുയ്യതി നിഗ്ഘോസോ, തൂരിയേ പഞ്ചങ്ഗികേ യഥാ.

ന്നവ്. “വടംസകാ വാതധുതാ [വാതധൂതാ (സീ॰ സ്യാ॰)], വാതേന സമ്പകമ്പിതാ;
തേസം സുയ്യതി നിഗ്ഘോസോ, തൂരിയേ പഞ്ചങ്ഗികേ യഥാ.

ന്നവ്. “യാപി തേ സിരസ്മിം മാലാ, സുചിഗന്ധാ മനോരമാ;
വാതി ഗന്ധോ ദിസാ സബ്ബാ, രുക്ഖോ മഞ്ജൂസകോ യഥാ.

ന്നവ്. “ഘായസേ തം സുചിഗന്ധം [സുചിം ഗന്ധം (സീ॰)], രൂപം പസ്സസി അമാനുസം [മാനുസം (പീ॰)];
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല”ന്തി.

ന്നവ്. “പഭസ്സരം അച്ചിമന്തം, വണ്ണഗന്ധേന സംയുതം;
അസോകപുപ്ഫമാലാഹം, ബുദ്ധസ്സ ഉപനാമയിം.

ന്നവ്. “താഹം കമ്മം കരിത്വാന, കുസലം ബുദ്ധവണ്ണിതം;
അപേതസോകാ സുഖിതാ, സമ്പമോദാമനാമയാ”തി.

പാരിച്ഛത്തകവിമാനം ദസമം.

പാരിച്ഛത്തകവഗ്ഗോ തതിയോ നിട്ഠിതോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

ഉള്ളാരോ ഉച്ഛു പല്ലങ്കോ, ലതാ ച ഗുത്തിലേന ച;
ദദ്ദല്ലപേസമല്ലികാ, വിസാലക്ഖി പാരിച്ഛത്തകോ;
വഗ്ഗോ തേന പവുച്ചതീതി.

൪. മഞ്ജിട്ഠകവഗ്ഗോ

൧. മഞ്ജിട്ഠകവിമാനവത്ഥു

൮൮൯. ‘‘മഞ്ജിട്ഠകേ [മഞ്ജേട്ഠകേ (സീ॰)] വിമാനസ്മിം,
സോണ്ണവാലുകസന്ഥതേ [സോവണ്ണവാലുകസന്ഥതേ (സ്യാ॰ പീ॰), സോവണ്ണവാലികസന്ഥതേ (ക॰)];
പഞ്ചങ്ഗികേ തുരിയേന [തൂരിയേന (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], രമസി സുപ്പവാദിതേ.

൮൯൦. ‘‘തമ്ഹാ വിമാനാ ഓരുയ്ഹ, നിമ്മിതാ രതനാമയാ;
ഓഗാഹസി സാലവനം, പുപ്ഫിതം സബ്ബകാലികം.

൮൯൧. ‘‘യസ്സ യസ്സേവ സാലസ്സ, മൂലേ തിട്ഠസി ദേവതേ;
സോ സോ മുഞ്ചതി പുപ്ഫാനി, ഓനമിത്വാ ദുമുത്തമോ.

൮൯൨. ‘‘വാതേരിതം സാലവനം, ആധുതം [ആധൂതം (സീ॰)] ദിജസേവിതം;
വാതി ഗന്ധോ ദിസാ സബ്ബാ, രുക്ഖോ മഞ്ജൂസകോ യഥാ.

൮൯൩. ‘‘ഘായസേ തം സുചിഗന്ധം, രൂപം പസ്സസി അമാനുസം;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല’’ന്തി.

൮൯൪. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, ദാസീ അയിരകുലേ [അയ്യിരകുലേ (സ്യാ॰ ക॰)] അഹും;
ബുദ്ധം നിസിന്നം ദിസ്വാന, സാലപുപ്ഫേഹി ഓകിരിം.

൮൯൫. ‘‘വടംസകഞ്ച സുകതം, സാലപുപ്ഫമയം അഹം;
ബുദ്ധസ്സ ഉപനാമേസിം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൮൯൬. ‘‘താഹം കമ്മം കരിത്വാന, കുസലം ബുദ്ധവണ്ണിതം;
അപേതസോകാ സുഖിതാ, സമ്പമോദാമനാമയാ’’തി.

മഞ്ജിട്ഠകവിമാനം പഠമം.

൨. പഭസ്സരവിമാനവത്ഥു

൮൯൭. ‘‘പഭസ്സരവരവണ്ണനിഭേ , സുരത്തവത്ഥവസനേ [വത്ഥനിവാസനേ (സീ॰ സ്യാ॰)];
മഹിദ്ധികേ ചന്ദനരുചിരഗത്തേ, കാ ത്വം സുഭേ ദേവതേ വന്ദസേ മമം.

൮൯൮. ‘‘പല്ലങ്കോ ച തേ മഹഗ്ഘോ, നാനാരതനചിത്തിതോ രുചിരോ;
യത്ഥ ത്വം നിസിന്നാ വിരോചസി, ദേവരാജാരിവ നന്ദനേ വനേ.

൮൯൯. ‘‘കിം ത്വം പുരേ സുചരിതമാചരീ ഭദ്ദേ, കിസ്സ കമ്മസ്സ വിപാകം;
അനുഭോസി ദേവലോകസ്മിം, ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ;
കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല’’ന്തി.

൩൦൦.“പിണ്ഡായ തേ ചരന്തസ്സ, മാലം ഫാണിതഞ്ച അദദം ഭന്തേ;
തസ്സ കമ്മസ്സിദം വിപാകം, അനുഭോമി ദേവലോകസ്മിം.

൩൦൧.“ഹോതി ച മേ അനുതാപോ, അപരദ്ധം [അപരാധം (സ്യാ॰)]
ദുക്ഖിതഞ്ച [ദുക്കടഞ്ച (സീ॰)] മേ ഭന്തേ;
സാഹം ധമ്മം നാസ്സോസിം, സുദേസിതം ധമ്മരാജേന.

൩൦൨.“തം തം വദാമി ഭദ്ദന്തേ, ‘യസ്സ മേ അനുകമ്പിയോ കോചി;
ധമ്മേസു തം സമാദപേഥ’, സുദേസിതം ധമ്മരാജേന.

൩൦൩.“യേസം അത്ഥി സദ്ധാ ബുദ്ധേ, ധമ്മേ ച സങ്ഘരതനേ;
തേ മം അതിവിരോചന്തി, ആയുനാ യസസാ സിരിയാ.

൩൦൪.“പതാപേന വണ്ണേന ഉത്തരിതരാ,
അഞ്ഞേ മഹിദ്ധികതരാ മയാ ദേവാ”തി;

പഭസ്സരവിമാനം ദുതിയം.

൩. നാഗവിമാനവത്ഥു

൩൦൫.“അലങ്കതാ മണികഞ്ചനാചിതം, സോവണ്ണജാലചിതം മഹന്തം;
അഭിരുയ്ഹ ഗജവരം സുകപ്പിതം, ഇധാഗമാ വേഹായസം
[വേഹാസയം (സീ॰)] അന്തലിക്ഖേ.

൩൦൬.“നാഗസ്സ ദന്തേസു ദുവേസു നിമ്മിതാ, അച്ഛോദകാ [അച്ഛോദികാ (സീ॰
ക॰)] പദുമിനിയോ സുഫുല്ലാ;
പദുമേസു ച തുരിയഗണാ പഭിജ്ജരേ, ഇമാ ച നച്ചന്തി
മനോഹരായോ.

൩൦൭.“ദേവിദ്ധിപത്താസി മഹാനുഭാവേ, മനുസ്സഭൂതാ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവാ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൩൦൮.“ബാരാണസിയം ഉപസങ്കമിത്വാ, ബുദ്ധസ്സഹം വത്ഥയുഗം അദാസിം;
പാദാനി വന്ദിത്വാ [വന്ദിത്വ (സീ॰)] ഛമാ നിസീദിം, വിത്താ ചഹം
അഞ്ജലികം അകാസിം.

൩൦൯.“ബുദ്ധോ ച മേ കഞ്ചനസന്നിഭത്തചോ, അദേസയി
സമുദയദുക്ഖനിച്ചതം;
അസങ്ഖതം ദുക്ഖനിരോധസസ്സതം, മഗ്ഗം അദേസയി [അദേസേസി (സീ॰)]
യതോ വിജാനിസം;

൩൧൦.“അപ്പായുകീ കാലകതാ തതോ ചുതാ, ഉപപന്നാ തിദസഗണം യസസ്സിനീ;
സക്കസ്സഹം അഞ്ഞതരാ പജാപതി, യസുത്തരാ നാമ ദിസാസു
വിസ്സുതാ”തി.

നാഗവിമാനം തതിയം.

൪. അലോമവിമാനവത്ഥു

൭൧൩. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൭൧൪. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…
വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൭൧൫. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൭൧൬. ‘‘അഹഞ്ച ബാരാണസിയം, ബുദ്ധസ്സാദിച്ചബന്ധുനോ;
അദാസിം സുക്ഖകുമ്മാസം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൭൧൭. ‘‘സുക്ഖായ അലോണികായ ച, പസ്സ ഫലം കുമ്മാസപിണ്ഡിയാ;
അലോമം സുഖിതം ദിസ്വാ, കോ പുഞ്ഞം ന കരിസ്സതി.

൭൧൮. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

അലോമവിമാനം ചതുത്ഥം.

൫. കഞ്ജികദായികാവിമാനവത്ഥു

൭൧൯. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰… ഓസധീ വിയ താരകാ.
൭൨൧. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.
൭൨൨. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൭൨൩. ‘‘അഹം അന്ധകവിന്ദമ്ഹി, ബുദ്ധസ്സാദിച്ചബന്ധുനോ;
അദാസിം കോലസമ്പാകം, കഞ്ജികം തേലധൂപിതം.

൭൨൪. ‘‘പിപ്ഫല്യാ ലസുണേന ച, മിസ്സം ലാമഞ്ജകേന ച;
അദാസിം ഉജുഭൂതസ്മിം [ഉജുഭൂതേസു (ക॰)], വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൭൨൫. ‘‘യാ മഹേസിത്തം കാരേയ്യ, ചക്കവത്തിസ്സ രാജിനോ;
നാരീ സബ്ബങ്ഗകല്യാണീ, ഭത്തു ചാനോമദസ്സികാ;
ഏകസ്സ കഞ്ജികദാനസ്സ, കലം നാഗ്ഘതി സോളസിം.

൭൨൬. ‘‘സതം നിക്ഖാ സതം അസ്സാ, സതം അസ്സതരീരഥാ;
സതം കഞ്ഞാസഹസ്സാനി, ആമുത്തമണികുണ്ഡലാ;
ഏകസ്സ കഞ്ജികദാനസ്സ, കലം നാഗ്ഘന്തി സോളസിം.

൭൨൭. ‘‘സതം ഹേമവതാ നാഗാ, ഈസാദന്താ ഉരൂള്ഹവാ;
സുവണ്ണകച്ഛാ മാതങ്ഗാ, ഹേമകപ്പനവാസസാ;
ഏകസ്സ കഞ്ജികദാനസ്സ, കലം നാഗ്ഘന്തി സോളസിം.

൭൨൮. ‘‘ചതുന്നമപി ദീപാനം, ഇസ്സരം യോധ കാരയേ;
ഏകസ്സ കഞ്ജികദാനസ്സ, കലം നാഗ്ഘതി സോളസി’’ന്തി.

കഞ്ജികദായികാവിമാനം പഞ്ചമം.

൬. വിഹാരവിമാനവത്ഥു

൭൨൯. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰… ഓസധീ വിയ താരകാ.
൭൩൦. ‘‘തസ്സാ തേ നച്ചമാനായ, അങ്ഗമങ്ഗേഹി സബ്ബസോ;
ദിബ്ബാ സദ്ദാ നിച്ഛരന്തി, സവനീയാ മനോരമാ.

൩൮൧. “തസ്സാ തേ നച്ചമാനായ, അങ്ഗമങ്ഗേഹി സബ്ബസോ;
ദിബ്ബാ ഗന്ധാ പവായന്തി, സുചിഗന്ധാ മനോരമാ.

൩൮൨. “വിവത്തമാനാ കായേന, യാ വേണീസു പിളന്ധനാ;
തേസം സുയ്യതി നിഗ്ഘോസോ, തുരിയേ പഞ്ചങ്ഗികേ യഥാ.

൩൮൩. “വടംസകാ വാതധുതാ, വാതേന സമ്പകമ്പിതാ;
തേസം സുയ്യതി നിഗ്ഘോസോ, തുരിയേ പഞ്ചങ്ഗികേ യഥാ.

൩൮൪. “യാപി തേ സിരസ്മിം മാലാ, സുചിഗന്ധാ മനോരമാ;
വാതി ഗന്ധോ ദിസാ സബ്ബാ, രുക്ഖോ മഞ്ജൂസകോ യഥാ.

൩൮൫. “ഘായസേ തം സുചിഗന്ധം, രൂപം പസ്സസി അമാനുസം;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല”ന്തി.

൩൮൬. “സാവത്ഥിയം മയ്ഹം സഖീ ഭദന്തേ, സങ്ഘസ്സ കാരേസി മഹാവിഹാരം;
തത്ഥപ്പസന്നാ അഹമാനുമോദിം, ദിസ്വാ അഗാരഞ്ച പിയഞ്ച മേതം.

൩൮൭. “തായേവ മേ സുദ്ധനുമോദനായ, ലദ്ധം വിമാനബ്ഭുതദസ്സനേയ്യം;
സമന്തതോ സോളസയോജനാനി, വേഹായസം ഗച്ഛതി ഇദ്ധിയാ മമ.

൩൮൮. “കൂടാഗാരാ നിവേസാ മേ, വിഭത്താ ഭാഗസോ മിതാ;
ദദ്ദല്ലമാനാ ആഭേന്തി, സമന്താ സതയോജനം.

൩൮൯. “പോക്ഖരഞ്ഞോ ച മേ ഏത്ഥ, പുഥുലോമനിസേവിതാ;
അച്ഛോദകാ [അച്ഛോദികാ (സീ॰)] വിപ്പസന്നാ, സോണ്ണവാലുകസന്ഥതാ.

൩൯൦. “നാനാപദുമസഞ്ഛന്നാ, പുണ്ഡരീകസമോതതാ [പണ്ഡരീകസമോനതാ (സീ॰)];
സുരഭീ സമ്പവായന്തി, മനുഞ്ഞാ മാലുതേരിതാ.

൩൯൧. “ജമ്ബുയോ പനസാ താലാ, നാളികേരവനാനി ച;
അന്തോനിവേസനേ ജാതാ, നാനാരുക്ഖാ അരോപിമാ.

൩൯൨. “നാനാതൂരിയസങ്ഘുട്ഠം , അച്ഛരാഗണഘോസിതം;
യോപി മം സുപിനേ പസ്സേ, സോപി വിത്തോ സിയാ നരോ.

൩൯൩. “ഏതാദിസം അബ്ഭുതദസ്സനേയ്യം, വിമാനം സബ്ബസോപഭം;
മമ കമ്മേഹി നിബ്ബത്തം, അലം പുഞ്ഞാനി കാതവേ”തി.

൩൯൪. “തായേവ തേ സുദ്ധനുമോദനായ, ലദ്ധം വിമാനബ്ഭുതദസ്സനേയ്യം;
യാ ചേവ സാ ദാനമദാസി നാരീ, തസ്സാ ഗതിം ബ്രൂഹി കുഹിം ഉപ്പന്നാ [ഉപപന്നാ (ക॰)] സാ”തി.

൩൯൫. “യാ സാ അഹു മയ്ഹം സഖീ ഭദന്തേ, സങ്ഘസ്സ കാരേസി മഹാവിഹാരം;
വിഞ്ഞാതധമ്മാ സാ അദാസി ദാനം, ഉപ്പന്നാ നിമ്മാനരതീസു ദേവേസു.

൩൯൬. “പജാപതീ തസ്സ സുനിമ്മിതസ്സ, അചിന്തിയാ കമ്മവിപാകാ തസ്സാ;
യമേതം പുച്ഛസി കുഹിം ഉപ്പന്നാ [ഉപപന്നാ (ക॰)] സാതി, തം തേ വിയാകാസിം അനഞ്ഞഥാ അഹം.

൩൪൭. “തേനഹഞ്ഞേപി സമാദപേഥ, സങ്ഘസ്സ ദാനാനി ദദാഥ വിത്താ;
ധമ്മഞ്ച സുണാഥ പസന്നമാനസാ, സുദുല്ലഭോ ലദ്ധോ മനുസ്സലാഭോ.

൩൪൮. “യം മഗ്ഗം മഗ്ഗാധിപതീ അദേസയി [മഗ്ഗാധിപത്യദേസയി (സീ॰)],
ബ്രഹ്മസ്സരോ കഞ്ചനസന്നിഭത്തചോ;
സങ്ഘസ്സ ദാനാനി ദദാഥ വിത്താ, മഹപ്ഫലാ യത്ഥ ഭവന്തി ദക്ഖിണാ.

൩൪൯. [ഖു॰ പാ॰ ൬.൬; സു॰ നി॰ ൨൨൯] “യേ പുഗ്ഗലാ അട്ഠ സതം പസത്ഥാ,
ചത്താരി ഏതാനി യുഗാനി ഹോന്തി;
തേ ദക്ഖിണേയ്യാ സുഗതസ്സ സാവകാ, ഏതേസു ദിന്നാനി മഹപ്ഫലാനി.

൩൫൦. [വി॰ വ॰ ൬൪൩] “ചത്താരോ ച പടിപന്നാ, ചത്താരോ ച ഫലേ ഠിതാ;
ഏസ സങ്ഘോ ഉജുഭൂതോ, പഞ്ഞാസീലസമാഹിതോ.

൩൫൧. [വി॰ വ॰ ൬൪൨] “യജമാനാനം മനുസ്സാനം, പുഞ്ഞപേക്ഖാന പാണിനം;
കരോതം ഓപധികം പുഞ്ഞം, സങ്ഘേ ദിന്നം മഹപ്ഫലം.

൩൫൨. [വി॰ വ॰ ൬൪൫] “ഏസോ ഹി സങ്ഘോ വിപുലോ മഹഗ്ഗതോ,
ഏസപ്പമേയ്യോ ഉദധീവ സാഗരോ;
ഏതേഹി സേട്ഠാ നരവീരസാവകാ, പഭങ്കരാ ധമ്മമുദീരയന്തി [നത്ഥേത്ഥ പാഠഭേദോ].

൩൫൩. [വി॰ വ॰ ൬൪൪] “തേസം സുദിന്നം സുഹുതം സുയിട്ഠം, യേ
സങ്ഘമുദ്ദിസ്സ ദദന്തി ദാനം;
സാ ദക്ഖിണാ സങ്ഘഗതാ പതിട്ഠിതാ, മഹപ്ഫലാ ലോകവിദൂന
[ലോകവിദൂഹി (ക॰)] വണ്ണിതാ.

൩൫൪. “ഏതാദിസം യഞ്ഞമനുസ്സരന്താ, യേ വേദജാതാ വിചരന്തി ലോകേ;
വിനേയ്യ മച്ഛേരമലം സമൂലം, അനിന്ദിതാ സഗ്ഗമുപേന്തി ഠാന”ന്തി.

വിഹാരവിമാനം ഛട്ഠം.

ഭാണവാരം ദുതിയം നിട്ഠിതം.

൭. ചതുരിത്ഥിവിമാനവത്ഥു

൩൫൫. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰…വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.
൩൫൬. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൫൭. “ഇന്ദീവരാനം ഹത്ഥകം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ;
ഏസികാനം ഉണ്ണതസ്മിം, നഗരവരേ പണ്ണകതേ രമ്മേ.

൩൬൦. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസ്സാ
പഭാസതീ”തി.
൩൬൧. “അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰…വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.
൩൬൨. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൬൩. “നീലുപ്പലഹത്ഥകം അഹമദാസിം, ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ;
ഏസികാനം ഉണ്ണതസ്മിം, നഗരവരേ പണ്ണകതേ രമ്മേ.

൩൬൪. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൩൩൪. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰…വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൩൩൫. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൩൬. ‘‘ഓദാതമൂലകം ഹരിതപത്തം, ഉദകസ്മിം സരേ ജാതം അഹമദാസിം;
ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ, ഏസികാനം ഉണ്ണതസ്മിം;
നഗരവരേ പണ്ണകതേ രമ്മേ.

൩൩൭. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൩൩൮. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന…പേ॰…വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.
൩൩൯. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൪൦. ‘‘അഹം സുമനാ സുമനസ്സ സുമനമകുളാനി, ദന്തവണ്ണാനി അഹമദാസിം;
ഭിക്ഖുനോ പിണ്ഡായ ചരന്തസ്സ, ഏസികാനം ഉണ്ണതസ്മിം;
നഗരവരേ പണ്ണകതേ രമ്മേ.

൩൪൧. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

ചതുരിത്ഥിവിമാനം സത്തമം.

൮. അമ്ബവിമാനവത്ഥു

൩൪൪. ‘‘ദിബ്ബം തേ അമ്ബവനം രമ്മം, പാസാദേത്ഥ മഹല്ലകോ;
നാനാതുരിയസങ്ഘുട്ഠോ, അച്ഛരാഗണഘോസിതോ.

൩൪൫. ‘‘പദീപോ ചേത്ഥ ജലതി, നിച്ചം സോവണ്ണയോ മഹാ;
ദുസ്സഫലേഹി രുക്ഖേഹി, സമന്താ പരിവാരിതോ.

൩൪൬. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി;
൩൪൭. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൩൪൮. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, പുരിമായ ജാതിയാ മനുസ്സലോകേ;
വിഹാരം സങ്ഘസ്സ കാരേസിം, അമ്ബേഹി പരിവാരിതം.

൩൪൯. ‘‘പരിയോസിതേ വിഹാരേ, കാരേന്തേ നിട്ഠിതേ മഹേ;
അമ്ബേഹി ഛാദയിത്വാന [അമ്ബേ അച്ഛാദയിത്വാന (സീ॰ സ്യാ॰), അമ്ബേഹച്ഛാദയിത്വാന (പീ॰ ക॰)], കത്വാ ദുസ്സമയേ ഫലേ.

൩൫൦. ‘‘പദീപം തത്ഥ ജാലേത്വാ, ഭോജയിത്വാ ഗണുത്തമം;
നിയ്യാദേസിം തം സങ്ഘസ്സ, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൩൫൧. ‘‘തേന മേ അമ്ബവനം രമ്മം, പാസാദേത്ഥ മഹല്ലകോ;
നാനാതുരിയസങ്ഘുട്ഠോ, അച്ഛരാഗണഘോസിതോ.

൩൫൨. ‘‘പദീപോ ചേത്ഥ ജലതി, നിച്ചം സോവണ്ണയോ മഹാ;
ദുസ്സഫലേഹി രുക്ഖേഹി, സമന്താ പരിവാരിതോ.

൩൫൩. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

അമ്ബവിമാനം അട്ഠമം.

൯. പീതവിമാനവത്ഥു

൩൯൫. “പീതവത്ഥേ പീതധജേ, പീതാലങ്കാരഭൂസിതേ;
പീതചന്ദനലിത്തങ്ഗേ, പീതഉപ്പലമാലിനീ [പീതുപ്പലമധാരിനീ (സ്യാ॰ ക॰), പീതുപ്പലമാലിനീ (പീ॰)].

൩൯൬. “പീതപാസാദസയനേ, പീതാസനേ പീതഭാജനേ;
പീതഛത്തേ പീതരഥേ, പീതസ്സേ പീതബീജനേ.

൩൯൭. “കിം കമ്മമകരീ ഭദ്ദേ, പുബ്ബേ മാനുസകേ ഭവേ;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല”ന്തി.

൩൯൮. “കോസാതകീ നാമ ലതത്ഥി ഭന്തേ, തിത്തികാ അനഭിച്ഛിതാ;
തസ്സാ ചത്താരി പുപ്ഫാനി, ഥൂപം അഭിഹരിം അഹം.

൩൯൯. “സത്ഥു സരീരമുദ്ദിസ്സ, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ;
നാസ്സ മഗ്ഗം അവേക്ഖിസ്സം, ന തഗ്ഗമനസാ [തദഗ്ഗമനസാ (സീ॰), തദങ്ഗമനസാ (സ്യാ॰)] സതീ.

൪൦൦. “തതോ മം അവധീ ഗാവീ, ഥൂപം അപത്തമാനസം;
തഞ്ചാഹം അഭിസഞ്ചേയ്യം, ഭിയ്യോ [ഭീയോ (സീ॰ അട്ഠ॰)] നൂന ഇതോ സിയാ.

൪൦൧. “തേന കമ്മേന ദേവിന്ദ, മഘവാ ദേവകുഞ്ജരോ;
പഹായ മാനുസം ദേഹം, തവ സഹബ്യ [സഹബ്യത (സീ॰ സ്യാ॰)] മാഗതാ”തി.

൪൦൨. ഇദം സുത്വാ തിദസാധിപതി, മഘവാ ദേവകുഞ്ജരോ;
താവതിംസേ പസാദേന്തോ, മാതലിം ഏതദബ്രവി [ഏതദബ്രൂവീതി (സീ॰)].

൪൦൩. “പസ്സ മാതലി അച്ഛേരം, ചിത്തം കമ്മഫലം ഇദം;
അപ്പകമ്പി കതം ദേയ്യം, പുഞ്ഞം ഹോതി മഹപ്ഫലം.

൪൦൪. “നത്ഥി ചിത്തേ പസന്നമ്ഹി, അപ്പകാ നാമ ദക്ഖിണാ;
തഥാഗതേ വാ സമ്ബുദ്ധേ, അഥ വാ തസ്സ സാവകേ.

൪൦൫. “ഏഹി മാതലി അമ്ഹേപി, ഭിയ്യോ ഭിയ്യോ മഹേമസേ;
തഥാഗതസ്സ ധാതുയോ, സുഖോ പുഞ്ഞാന മുച്ചയോ.

൪൦൬. “തിട്ഠന്തേ നിബ്ബുതേ ചാപി, സമേ ചിത്തേ സമം ഫലം;
ചേതോപണിധിഹേതു ഹി, സത്താ ഗച്ഛന്തി സുഗ്ഗതിം.

൪൦൭. “ബഹൂനം [ബഹുന്നം (സീ॰ സ്യാ॰)] വത അത്ഥായ, ഉപ്പജ്ജന്തി തഥാഗതാ;
യത്ഥ കാരം കരിത്വാന, സഗ്ഗം ഗച്ഛന്തി ദായകാ”തി.

പീതവിമാനം നവമം.

൧൦. ഉച്ഛുവിമാനവത്ഥു

൪൦൮. “ഓഭാസയിത്വാ പഥവിം സദേവകം, അതിരോചസി ചന്ദിമസൂരിയാ വിയ;

സിരിയാ ച വണ്ണേന യസേന തേജസാ, ബ്രഹ്മാവ ദേവേ തിദസേ സഹിന്ദകേ.

൧൦൯. “പുച്ഛാമി തം ഉപ്പലമാലധാരിനീ, ആവേളിനീ കഞ്ചനസന്നിഭത്തചേ;
അലങ്കതേ ഉത്തമവത്ഥധാരിനീ, കാ ത്വം സുഭേ ദേവതേ വന്ദസേ മമം.

൧൧൦. “കിം ത്വം പുരേ കമ്മമകാസി അത്തനാ, മനുസ്സഭൂതാ പുരിമായ ജാതിയാ;
ദാനം സുചിണ്ണം അഥ സീലസഞ്ഞമം, കേനുപപന്നാ സുഗതിം യസസ്സിനീ;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല”ന്തി.

൧൧൧. “ഇദാനി ഭന്തേ ഇമമേവ ഗാമം, പിണ്ഡായ അമ്ഹാക ഘരം ഉപാഗമി;
തതോ തേ ഉച്ഛുസ്സ അദാസി ഖണ്ഡികം, പസന്നചിത്താ അതുലായ പീതിയാ;

൧൧൨. “സസ്സു ച പച്ഛാ അനുയുഞ്ജതേ മമം, കഹം നു ഉച്ഛും വധുകേ അവാകിരീ;
ന ഛഡ്ഡിതം നോ പന ഖാദിതം മയാ, സന്തസ്സ ഭിക്ഖുസ്സ സയം അദാസഹം.

൧൧൩. “തുയ്ഹംന്വിദം ഇസ്സരിയം അഥോ മമ, ഇതിസ്സാ സസ്സു പരിഭാസതേ മമം;
ലേഡ്ഡും ഗഹേത്വാ പഹാരം അദാസി മേ, തതോ ചുതാ കാലകതാമ്ഹി ദേവതാ.

൧൧൪. “തദേവ കമ്മം കുസലം കതം മയാ, സുഖഞ്ച കമ്മം അനുഭോമി അത്തനാ;
ദേവേഹി സദ്ധിം പരിചാരയാമഹം, മോദാമഹം കാമഗുണേഹി പഞ്ചഹി.

൧൧൫. “തദേവ കമ്മം കുസലം കതം മയാ, സുഖഞ്ച കമ്മം അനുഭോമി അത്തനാ;
ദേവിന്ദഗുത്താ തിദസേഹി രക്ഖിതാ, സമപ്പിതാ കാമഗുണേഹി പഞ്ചഹി.

൧൧൬. “ഏതാദിസം പുഞ്ഞഫലം അനപ്പകം, മഹാവിപാകാ മമ ഉച്ഛുദക്ഖിണാ;
ദേവേഹി സദ്ധിം പരിചാരയാമഹം, മോദാമഹം കാമഗുണേഹി പഞ്ചഹി.

൧൧൭. “ഏതാദിസം പുഞ്ഞഫലം അനപ്പകം, മഹാജുതികാ മമ ഉച്ഛുദക്ഖിണാ;
ദേവിന്ദഗുത്താ തിദസേഹി രക്ഖിതാ, സഹസ്സനേത്തോരിവ നന്ദനേ വനേ.

൧൧൮. “തുവഞ്ച ഭന്തേ അനുകമ്പകം വിദും, ഉപേച്ച വന്ദിം കുസലഞ്ച പുച്ഛിസം;
തതോ തേ ഉച്ഛുസ്സ അദാസിം ഖണ്ഡികം, പസന്നചിത്താ അതുലായ പീതിയാ”തി.

ഉച്ഛുവിമാനം ദസമം.

൧൧. വന്ദനവിമാനവത്ഥു

൮൧൯. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഓഭാസേന്തീ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൮൨൦. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰ …
വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൮൨൩. സാ ദേവതാ അത്തമനാ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൮൨൪. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതാ, ദിസ്വാന സമണേ സീലവന്തേ;
പാദാനി വന്ദിത്വാ മനം പസാദയിം, വിത്താ ചഹം അഞ്ജലികം അകാസിം.

൮൨൫. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

വന്ദനവിമാനം ഏകാദസമം.

൧൨. രജ്ജുമാലാവിമാനവത്ഥു

൮൨൬. ‘‘അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, യാ ത്വം തിട്ഠസി ദേവതേ;
ഹത്ഥപാദേ ച വിഗ്ഗയ്ഹ, നച്ചസി സുപ്പവാദിതേ.

൮൨൭. ‘‘തസ്സാ തേ നച്ചമാനായ, അങ്ഗമങ്ഗേഹി സബ്ബസോ;
ദിബ്ബാ സദ്ദാ നിച്ഛരന്തി, സവനീയാ മനോരമാ.

൮൨൮. ‘‘തസ്സാ തേ നച്ചമാനായ, അങ്ഗമങ്ഗേഹി സബ്ബസോ;
ദിബ്ബാ ഗന്ധാ പവായന്തി, സുചിഗന്ധാ മനോരമാ.

൮൨൯. ‘‘വിവത്തമാനാ കായേന, യാ വേണീസു പിളന്ധനാ;
തേസം സുയ്യതി നിഗ്ഘോസോ, തുരിയേ പഞ്ചങ്ഗികേ യഥാ.

൮൩൦. ‘‘വടംസകാ വാതധുതാ, വാതേന സമ്പകമ്പിതാ;
തേസം സുയ്യതി നിഗ്ഘോസോ, തുരിയേ പഞ്ചങ്ഗികേ യഥാ.

൮൩൧. ‘‘യാപി തേ സിരസ്മിം മാലാ, സുചിഗന്ധാ മനോരമാ;
വാതി ഗന്ധോ ദിസാ സബ്ബാ, രുക്ഖോ മഞ്ജൂസകോ യഥാ.

൮൩൨. ‘‘ഘായസേ തം സുചിഗന്ധം, രൂപം പസ്സസി അമാനുസം;
ദേവതേ പുച്ഛിതാചിക്ഖ, കിസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫല’’ന്തി.

൮൩൩. ‘‘ദാസീ അഹം പുരേ ആസിം, ഗയായം ബ്രാഹ്മണസ്സഹം;
അപ്പപുഞ്ഞാ അലക്ഖികാ, രജ്ജുമാലാതി മം വിദും [വിദൂ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)].

൮൩൪. ‘‘അക്കോസാനം വധാനഞ്ച, തജ്ജനായ ച ഉഗ്ഗതാ [ഉക്കതാ (സീ॰ സ്യാ॰)];
കുടം ഗഹേത്വാ നിക്ഖമ്മ, അഗഞ്ഛിം [ആഗച്ഛിം (സ്യാ॰ ക॰), അഗച്ഛിം (പീ॰), ഗച്ഛിം (സീ॰)] ഉദഹാരിയാ [ഉദകഹാരിയാ (സീ॰)].

൮൩൫. ‘‘വിപഥേ കുടം നിക്ഖിപിത്വാ, വനസണ്ഡം ഉപാഗമിം;
ഇധേവാഹം മരിസ്സാമി, കോ അത്ഥോ [കിമത്ഥോസി (ക॰), കീവത്ഥോപി (സ്യാ॰)] ജീവിതേന മേ.

൨൩൬. “ആഹം പാസം കരിത്വാന, ആസുമ്ഭിത്വാന പാദപേ;
തതോ ദിസാ വിലോകേസിം,കോ നു ഖോ വനമസ്സിതോ.

൨൩൭. “തത്ഥദ്ദസാസിം സമ്ബുദ്ധം, സബ്ബലോകഹിതം മുനിം;
നിസിന്നം രുക്ഖമൂലസ്മിം, ഝായന്തം അകുതോഭയം.

൨൩൮. “തസ്സാ മേ അഹു സംവേഗോ, അബ്ഭുതോ ലോമഹംസനോ;
കോ നു ഖോ വനമസ്സിതോ, മനുസ്സോ ഉദാഹു ദേവതാ.

൨൩൯. “പാസാദികം പസാദനീയം, വനാ നിബ്ബനമാഗതം;
ദിസ്വാ മനോ മേ പസീദി, നായം യാദിസകീദിസോ.

൨൪൦. “ഗുത്തിന്ദ്രിയോ ഝാനരതോ, അബഹിഗ്ഗതമാനസോ;
ഹിതോ സബ്ബസ്സ ലോകസ്സ, ബുദ്ധോ അയം [സോയം (സീ॰)] ഭവിസ്സതി.

൨൪൧. “ഭയഭേരവോ ദുരാസദോ, സീഹോവ ഗുഹമസ്സിതോ;
ദുല്ലഭായം ദസ്സനായ, പുപ്ഫം ഓദുമ്ബരം യഥാ.

൨൪൨. “സോ മം മുദൂഹി വാചാഹി, ആലപിത്വാ തഥാഗതോ;
രജ്ജുമാലേതി മംവോച, സരണം ഗച്ഛ തഥാഗതം.

൨൪൩. “താഹം ഗിരം സുണിത്വാന, നേലം അത്ഥവതിം സുചിം;
സണ്ഹം മുദുഞ്ച വഗ്ഗുഞ്ച, സബ്ബസോകാപനൂദനം.

൨൪൪. “കല്ലചിത്തഞ്ച മം ഞത്വാ, പസന്നം സുദ്ധമാനസം;
ഹിതോ സബ്ബസ്സ ലോകസ്സ, അനുസാസി തഥാഗതോ.

൨൪൫. “ഇദം ദുക്ഖന്തി മംവോച, അയം ദുക്ഖസ്സ സമ്ഭവോ;
ദുക്ഖ [അയം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] നിരോധോ മഗ്ഗോ ച [ദുക്ഖനിരോധോ ച (സ്യാ॰)], അഞ്ജസോ അമതോഗധോ.

൨൪൬. “അനുകമ്പകസ്സ കുസലസ്സ, ഓവാദമ്ഹി അഹം ഠിതാ;
അജ്ഝഗാ അമതം സന്തിം, നിബ്ബാനം പദമച്ചുതം.

൨൪൭. “സാഹം അവട്ഠിതാപേമാ, ദസ്സനേ അവികമ്പിനീ;
മൂലജാതായ സദ്ധായ, ധീതാ ബുദ്ധസ്സ ഓരസാ.

൨൪൮. “സാഹം രമാമി കീളാമി, മോദാമി അകുതോഭയാ;
ദിബ്ബമാലം ധാരയാമി, പിവാമി മധുമദ്ദവം.

൨൪൯. “സട്ഠിതുരിയസഹസ്സാനി, പടിബോധം കരോന്തി മേ;
ആളമ്ബോ ഗഗ്ഗരോ ഭീമോ, സാധുവാദീ ച സംസയോ.

൨൫൦. “പോക്ഖരോ ച സുഫസ്സോ ച, വീണാമോക്ഖാ ച നാരിയോ;
നന്ദാ ചേവ സുനന്ദാ ച, സോണദിന്നാ സുചിമ്ഹിതാ.

൨൫൧. “അലമ്ബുസാ മിസ്സകേസീ ച, പുണ്ഡരീകാതിദാരുണീ [... തിചാരുണീ (സീ॰)];
ഏണീഫസ്സാ സുഫസ്സാ [സുപസ്സാ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] ച, സുഭദ്ദാ [സംഭദ്ദാ (ക॰)] മുദുവാദിനീ.

വ്യ൩൫. “ഏതാ ചഞ്ഞാ ച സേയ്യാസേ, അച്ഛരാനം പബോധികാ;
താ മം കാലേനുപാഗന്ത്വാ, അഭിഭാസന്തി ദേവതാ.

വ്യ൩൬. “ഹന്ദ നച്ചാമ ഗായാമ, ഹന്ദ തം രമയാമസേ;
നയിദം അകതപുഞ്ഞാനം, കതപുഞ്ഞാനമേവിദം.

വ്യ൩൭. “അസോകം നന്ദനം രമ്മം, തിദസാനം മഹാവനം;
സുഖം അകതപുഞ്ഞാനം, ഇധ നത്ഥി പരത്ഥ ച.

വ്യ൩൮. “സുഖഞ്ച കതപുഞ്ഞാനം, ഇധ ചേവ പരത്ഥ ച;
തേസം സഹബ്യകാമാനം, കത്തബ്ബം കുസലം ബഹും;
കതപുഞ്ഞാ ഹി മോദന്തി, സഗ്ഗേ ഭോഗസമങ്ഗിനോ.

വ്യ൩൯. “ബഹൂനം വത അത്ഥായ, ഉപ്പജ്ജന്തി തഥാഗതാ;
ദക്ഖിണേയ്യാ മനുസ്സാനം, പുഞ്ഞക്ഖേത്താനമാകരാ;
യത്ഥ കാരം കരിത്വാന, സഗ്ഗേ മോദന്തി ദായകാ”തി.

രജ്ജുമാലാവിമാനം ദ്വാദസമം.

മഞ്ജിട്ഠകവഗ്ഗോ ചതുത്ഥോ നിട്ഠിതോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

മഞ്ജിട്ഠാ പഭസ്സരാ നാഗാ, അലോമാകഞ്ജികദായികാ;
വിഹാരചതുരിത്ഥമ്ബാ, പീതാ ഉച്ഛുവന്ദനരജ്ജുമാലാ ച;
വഗ്ഗോ തേന പവുച്ചതീതി.

ഇത്ഥിവിമാനം സമത്തം.

൨. പുരിസവിമാനം

൫. മഹാരഥവഗ്ഗോ

൧. മണ്ഡൂകദേവപുത്തവിമാനവത്ഥു

൮൫൭. “കോ മേ വന്ദതി പാദാനി, ഇദ്ധിയാ യസസാ ജലം;
അഭിക്കന്തേന വണ്ണേന, സബ്ബാ ഓഭാസയം ദിസാ”തി.

൮൫൮. “മണ്ഡൂകോഹം പുരേ ആസിം, ഉദകേ വാരിഗോചരോ;
തവ ധമ്മം സുണന്തസ്സ, അവധി വച്ഛപാലകോ.

൮൫൯. “മുഹുത്തം ചിത്തപസാദസ്സ, ഇദ്ധിം പസ്സ യസഞ്ച മേ;
ആനുഭാവഞ്ച മേ പസ്സ, വണ്ണം പസ്സ ജുതിഞ്ച മേ.

൮൬൦. “യേ ച തേ ദീഘമദ്ധാനം, ധമ്മം അസ്സോസും ഗോതമ;
പത്താ തേ അചലട്ഠാനം, യത്ഥ ഗന്ത്വാ ന സോചരേ”തി.

മണ്ഡൂകദേവപുത്തവിമാനം പഠമം.

൨. രേവതീവിമാനവത്ഥു

൮൬൧. [ധ॰ പ॰ ൨൧൯ ധമ്മപദേ] “ചിരപ്പവാസിം പുരിസം, ദൂരതോ സോത്ഥിമാഗതം;
ഞാതിമിത്താ സുഹജ്ജാ ച, അഭിനന്ദന്തി ആഗതം;

൮൬൨. [ധ॰ പ॰ ൨൨൦ ധമ്മപദേ] “തഥേവ കതപുഞ്ഞമ്പി, അസ്മാ ലോകാ പരം ഗതം;
പുഞ്ഞാനി പടിഗണ്ഹന്തി, പിയം ഞാതീവ ആഗതം.

൮൬൩. [പേ॰ വ॰ ൭൧൯]“ഉട്ഠേഹി രേവതേ സുപാപധമ്മേ, അപാരുതദ്വാരേ [അപാരുദ്ധം ദ്വാരം (സീ॰ സ്യാ॰), അപാരുതദ്വാരം (പീ॰ ക॰)] അദാനസീലേ;
നേസ്സാമ തം യത്ഥ ഥുനന്തി ദുഗ്ഗതാ, സമപ്പിതാ നേരയികാ ദുക്ഖേനാ”തി.

൮൬൪. ഇച്ചേവ [ഇച്ചേവം (സ്യാ॰ ക॰)] വത്വാന യമസ്സ ദൂതാ, തേ ദ്വേ യക്ഖാ ലോഹിതക്ഖാ ബ്രഹന്താ;
പച്ചേകബാഹാസു ഗഹേത്വാ രേവതം, പക്കാമയും ദേവഗണസ്സ സന്തികേ.

൮൬൫. “ആദിച്ചവണ്ണം രുചിരം പഭസ്സരം, ബ്യമ്ഹം സുഭം കഞ്ചനജാലഛന്നം;
കസ്സേതമാകിണ്ണജനം വിമാനം, സൂരിയസ്സ രംസീരിവ ജോതമാനം.

൮൬൬. “നാരീഗണാ ചന്ദനസാരലിത്താ [ചന്ദനസാരാനുലിത്താ (സ്യാ॰)], ഉഭതോ വിമാനം ഉപസോഭയന്തി;
തം ദിസ്സതി സൂരിയസമാനവണ്ണം, കോ മോദതി സഗ്ഗപത്തോ വിമാനേ”തി.

൮൬൭.

‘‘ബാരാണസിയം നന്ദിയോ നാമാസി, ഉപാസകോ അമച്ഛരീ ദാനപതി വദഞ്ഞൂ;
തസ്സേതമാകിണ്ണജനം വിമാനം, സൂരിയസ്സ രംസീരിവ ജോതമാനം.

൭൯൮. ‘‘നാരീഗണാ ചന്ദനസാരലിത്താ, ഉഭതോ വിമാനം ഉപസോഭയന്തി;
തം ദിസ്സതി സൂരിയസമാനവണ്ണം, സോ മോദതി സഗ്ഗപത്തോ വിമാനേ’’തി.

൭൯൯. ‘‘നന്ദിയസ്സാഹം ഭരിയാ, അഗാരിനീ സബ്ബകുലസ്സ ഇസ്സരാ;
ഭത്തു വിമാനേ രമിസ്സാമി ദാനഹം, ന പത്ഥയേ നിരയം ദസ്സനായാ’’തി.

൮൦൦. ‘‘ഏസോ തേ നിരയോ സുപാപധമ്മേ, പുഞ്ഞം തയാ അകതം ജീവലോകേ;
ന ഹി മച്ഛരീ രോസകോ പാപധമ്മോ, സഗ്ഗൂപഗാനം ലഭതി സഹബ്യത’’ന്തി.

൮൦൧. ‘‘കിം നു ഗൂഥഞ്ച മുത്തഞ്ച, അസുചീ പടിദിസ്സതി;
ദുഗ്ഗന്ധം കിമിദം മീള്ഹം, കിമേതം ഉപവായതീ’’തി.

൮൦൨. ‘‘ഏസ സംസവകോ നാമ, ഗമ്ഭീരോ സതപോരിസോ;
യത്ഥ വസ്സസഹസ്സാനി, തുവം പച്ചസി രേവതേ’’തി.

൮൦൩. ‘‘കിം നു കായേന വാചായ, മനസാ ദുക്കടം കതം;
കേന സംസവകോ ലദ്ധോ, ഗമ്ഭീരോ സതപോരിസോ’’തി.

൮൦൪. ‘‘സമണേ ബ്രാഹ്മണേ ചാപി, അഞ്ഞേ വാപി വനിബ്ബകേ [വണിബ്ബകേ (സ്യാ॰ ക॰)];
മുസാവാദേന വഞ്ചേസി, തം പാപം പകതം തയാ.

൮൦൫. ‘‘തേന സംസവകോ ലദ്ധോ, ഗമ്ഭീരോ സതപോരിസോ;
തത്ഥ വസ്സസഹസ്സാനി, തുവം പച്ചസി രേവതേ.

൮൦൬. ‘‘ഹത്ഥേപി ഛിന്ദന്തി അഥോപി പാദേ, കണ്ണേപി ഛിന്ദന്തി അഥോപി നാസം;
അഥോപി കാകോളഗണാ സമേച്ച, സങ്ഗമ്മ ഖാദന്തി വിഫന്ദമാന’’ന്തി.

൮൦൭. ‘‘സാധു ഖോ മം പടിനേഥ, കാഹാമി കുസലം ബഹും;
ദാനേന സമചരിയായ, സംയമേന ദമേന ച;
യം കത്വാ സുഖിതാ ഹോന്തി, ന ച പച്ഛാനുതപ്പരേ’’തി.

൮൦൮. ‘‘പുരേ തുവം പമജ്ജിത്വാ, ഇദാനി പരിദേവസി;
സയം കതാനം കമ്മാനം, വിപാകം അനുഭോസ്സസീ’’തി.

൮൦൯. ‘‘കോ ദേവലോകതോ മനുസ്സലോകം, ഗന്ത്വാന പുട്ഠോ മേ ഏവം വദേയ്യ;
‘നിക്ഖിത്തദണ്ഡേസു ദദാഥ ദാനം, അച്ഛാദനം സേയ്യ [സയന (സീ॰)] മഥന്നപാനം;
നഹി മച്ഛരീ രോസകോ പാപധമ്മോ, സഗ്ഗൂപഗാനം ലഭതി സഹബ്യതം’.

൮൧൦. ‘‘സാഹം നൂന ഇതോ ഗന്ത്വാ, യോനിം ലദ്ധാന മാനുസിം;

വദഞ്ഞൂ സീലസമ്പന്നാ, കാഹാമി കുസലം ബഹും;
ദാനേന സമചരിയായ, സംയമേന ദമേന ച.

വ്വ്ഥ. ‘‘ആരാമാനി ച രോപിസ്സം, ദുഗ്ഗേ സങ്കമനാനി ച;
പപഞ്ച ഉദപാനഞ്ച, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

വ്വ്ല. ‘‘ചാതുദ്ദസിം പഞ്ചദസിം, യാ ച പക്ഖസ്സ അട്ഠമീ;
പാടിഹാരിയപക്ഖഞ്ച, അട്ഠങ്ഗസുസമാഗതം.

വ്വ്ഌ. ‘‘ഉപോസഥം ഉപവസിസ്സം, സദാ സീലേസു സംവുതാ;
ന ച ദാനേ പമജ്ജിസ്സം, സാമം ദിട്ഠമിദം മയാ’’തി;

വ്വ്ൡ. ഇച്ചേവം വിപ്പലപന്തിം, ഫന്ദമാനം തതോ തതോ;
ഖിപിംസു നിരയേ ഘോരേ, ഉദ്ധപാദം അവംസിരം.

വ്വ്ഞ. ‘‘അഹം പുരേ മച്ഛരിനീ അഹോസിം, പരിഭാസികാ സമണബ്രാഹ്മണാനം;
വിതഥേന ച സാമികം വഞ്ചയിത്വാ, പച്ചാമഹം നിരയേ ഘോരരൂപേ’’തി.

രേവതീവിമാനം ദുതിയം.

൩. ഛത്തമാണവകവിമാനവത്ഥു

വ്വ്ന്ന. ‘‘യേ വദതം പവരോ മനുജേസു, സക്യമുനീ ഭഗവാ കതകിച്ചോ;
പാരഗതോ ബലവീരിയസമങ്ഗീ [ബലവീരസമങ്ഗീ (ക॰)], തം സുഗതം സരണത്ഥമുപേഹി.

വ്വ്ഠ. ‘‘രാഗവിരാഗമനേജമസോകം, ധമ്മമസങ്ഖതമപ്പടികൂലം;
മധുരമിമം പഗുണം സുവിഭത്തം, ധമ്മമിമം സരണത്ഥമുപേഹി.

വ്വ്ഷ. ‘‘യത്ഥ ച ദിന്ന മഹപ്ഫലമാഹു, ചതൂസു സുചീസു പുരിസയുഗേസു;
അട്ഠ ച പുഗ്ഗലധമ്മദസാ തേ, സങ്ഘമിമം സരണത്ഥമുപേഹി.

വ്വ്ന്ന. ‘‘ന തഥാ തപതി നഭേ സൂരിയോ, ചന്ദോ ച ന ഭാസതി ന ഫുസ്സോ;
യഥാ അതുലമിദം മഹപ്പഭാസം, കോ നു ത്വം തിദിവാ മഹിം ഉപാഗാ.

വ്ൻം. ‘‘ഛിന്ദതി രംസീ പഭങ്കരസ്സ, സാധികവീസതിയോജനാനി ആഭാ;
രത്തിമപി യഥാ ദിവം കരോതി, പരിസുദ്ധം വിമലം സുഭം വിമാനം.

വ്ൻ൧. ‘‘ബഹുപദുമവിചിത്രപുണ്ഡരീകം, വോകിണ്ണം കുസുമേഹി നേകചിത്തം;
അരജവിരജഹേമജാലഛന്നം, ആകാസേ തപതി യഥാപി സൂരിയോ.

വ്ൻ൨. ‘‘രത്തമ്ബരപീതവസസാഹി, അഗരുപിയങ്ഗുചന്ദനുസ്സദാഹി;
കഞ്ചനതനുസന്നിഭത്തചാഹി, പരിപൂരം ഗഗനംവ താരകാഹി.

വ്ൻ൩. ‘‘നരനാരിയോ [നരനാരീ (ക॰), നാരിയോ (?)] ബഹുകേത്ഥനേകവണ്ണാ, കുസുമവിഭൂസിതാഭരണേത്ഥ സുമനാ;
അനിലപമുഞ്ചിതാ പവന്തി [പവായന്തി (ക॰)] സുരഭിം, തപനിയവിതതാ സുവണ്ണഛന്നാ [സുവണ്ണച്ഛാദനാ (സീ॰)].

വ്ൻർ.

"കിസ്സ സംയമസ്സ [സമദമസ്സ (സീ॰)] അയം വിപാകോ, കേനാസി കമ്മഫലേനിധൂപപന്നോ;
യഥാ ച തേ അധിഗതമിദം വിമാനം, തദനുപദം അവചാസി ഇങ്ഘ പുട്ഠോ"തി.

൯൪. "സയമിധ [യമിധ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] പഥേ സമേച്ച മാണവേന, സത്ഥാനുസാസി അനുകമ്പമാനോ;
തവ രതനവരസ്സ ധമ്മം സുത്വാ, കരിസ്സാമീതി ച ബ്രവിത്ഥ ഛത്തോ.

൯൫. "ജിനവരപവരം [ജിനപവരം (സ്യാ॰ ക॰)] ഉപേഹി [ഉപേമി (ബഹൂസു)] സരണം, ധമ്മഞ്ചാപി തഥേവ ഭിക്ഖുസങ്ഘം;
നോതി പഠമം അവോചഹം [അവോചാഹം (സീ॰ സ്യാ॰ ക॰)] ഭന്തേ, പച്ഛാ തേ വചനം തഥേവകാസിം.

൯൬. "മാ ച പാണവധം വിവിധം ചരസ്സു അസുചിം,
ന ഹി പാണേസു അസഞ്ഞതം അവണ്ണയിംസു സപ്പഞ്ഞാ;
നോതി പഠമം അവോചഹം ഭന്തേ,
പച്ഛാ തേ വചനം തഥേവകാസിം.

൯൭. "മാ ച പരജനസ്സ രക്ഖിതമ്പി, ആദാതബ്ബമമഞ്ഞിഥോ [മമഞ്ഞിത്ഥ (സീ॰ പീ॰)] അദിന്നം;
നോതി പഠമം അവോചഹം ഭന്തേ, പച്ഛാ വചനം തഥേവകാസിം.

൯൮. "മാ ച പരജനസ്സ രക്ഖിതായോ, പരഭരിയാ അഗമാ അനരിയമേതം;
നോതി പഠമം അവോചഹം ഭന്തേ, പച്ഛാ തേ വചനം തഥേവകാസിം;

൧൦൦. "മാ ച വിതഥം അഞ്ഞഥാ അഭാണി,
ന ഹി മുസാവാദം അവണ്ണയിംസു സപ്പഞ്ഞാ;
നോതി പഠമം അവോചഹം ഭന്തേ, പച്ഛാ തേ വചനം തഥേവകാസിം.

൧൦൧. "യേന ച പുരിസസ്സ അപേതി സഞ്ഞാ, തം മജ്ജം പരിവജ്ജയസ്സു സബ്ബം;
നോതി പഠമം അവോചഹം ഭന്തേ, പച്ഛാ തേ വചനം തഥേവകാസിം.

൧൦൨. "സ്വാഹം ഇധ പഞ്ച സിക്ഖാ കരിത്വാ, പടിപജ്ജിത്വാ തഥാഗതസ്സ ധമ്മേ;
ദ്വേപഥമഗമാസിം ചോരമജ്ഝേ, തേ മം തത്ഥ വധിംസു ഭോഗഹേതു.

൧൦൩. "ഏത്തകമിദം അനുസ്സരാമി കുസലം, തതോ പരം ന മേ വിജ്ജതി അഞ്ഞം;
തേന സുചരിതേന കമ്മുനാഹം [കമ്മനാഹം (സീ॰)], ഉപ്പന്നോ [ഉപപന്നോ (ബഹൂസു)] തിദിവേസു കാമകാമീ.

൧൦൪. "പസ്സ ഖണമുഹുത്തസഞ്ഞമസ്സ, അനുധമ്മപ്പടിപത്തിയാ വിപാകം;
ജലമിവ യസസാ സമേക്ഖമാനാ, ബഹുകാ മം പിഹയന്തി ഹീനകമ്മാ.

൧൦൫. "പസ്സ കതിപയായ ദേസനായ, സുഗതിഞ്ചമ്ഹി ഗതോ സുഖഞ്ച പത്തോ;
യേ ച തേ സതതം സുണന്തി ധമ്മം, മഞ്ഞേ തേ അമതം ഫുസന്തി ഖേമം.

൯൦൬. അപ്പമ്പി കതം മഹാവിപാകം, വിപുലം ഹോതി [വിപുലഫലം (ക॰)] തഥാഗതസ്സ ധമ്മേ;
പസ്സ കതപുഞ്ഞതായ ഛത്തോ, ഓഭാസേതി പഥവിം യഥാപി സൂരിയോ.

൯൦൭. ‘‘കിമിദം കുസലം കിമാചരേമ, ഇച്ചേകേ ഹി സമേച്ച മന്തയന്തി;
തേ മയം പുനരേവ [പുനപി (?)] ലദ്ധ മാനുസത്തം, പടിപന്നാ വിഹരേമു സീലവന്തോ.

൯൦൮. ‘‘ബഹുകാരോ അനുകമ്പകോ ച സത്ഥാ, ഇതി മേ സതി അഗമാ ദിവാ ദിവസ്സ;
സ്വാഹം ഉപഗതോമ്ഹി സച്ചനാമം, അനുകമ്പസ്സു പുനപി സുണേമു [സുണോമ (സീ॰), സുണോമി (സ്യാ॰)] ധമ്മം.

൯൦൯. ‘‘യേ ചിധ [യേധ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰), യേ ഇധ (ക॰)] പജഹന്തി കാമരാഗം, ഭവരാഗാനുസയഞ്ച പഹായ മോഹം;
ന ച തേ പുനമുപേന്തി ഗബ്ഭസേയ്യം, പരിനിബ്ബാനഗതാ ഹി സീതിഭൂതാ’’തി.

ഛത്തമാണവകവിമാനം തതിയം.

൪. കക്കടകരസദായകവിമാനവത്ഥു

൯൧൦. ‘‘ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം, സമന്തതോ ദ്വാദസ യോജനാനി;
കൂടാഗാരാ സത്തസതാ ഉളാരാ, വേളുരിയഥമ്ഭാ രുചകത്ഥതാ [രുചിരത്ഥതാ (സ്യാ॰ ക॰) ൱൯൩ ഗാഥായം ‘‘രുചകുപകിണ്ണം’’തി പദസ്സ സംവണ്ണനാ പസ്സിതബ്ബാ] സുഭാ.

൯൧൧. ‘‘തത്ഥച്ഛസി പിവസി ഖാദസി ച, ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും [വഗ്ഗു (സീ॰ ക॰), വഗ്ഗൂ (സ്യാ॰)];
ദിബ്ബാ രസാ കാമഗുണേത്ഥ പഞ്ച, നാരിയോ ച നച്ചന്തി സുവണ്ണഛന്നാ.

൯൧൨. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൯൧൩. ‘‘പുച്ഛാമി തം ദേവ മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൯൧൪. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതോ;
പഞ്ഹം പുട്ഠോ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൯൧൫. ‘‘സതിസമുപ്പാദകരോ , ദ്വാരേ കക്കടകോ ഠിതോ;
നിട്ഠിതോ ജാതരൂപസ്സ, സോഭതി ദസപാദകോ.

൯൧൬. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ, തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൯൧൭. ‘‘അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതോ യമകാസി പുഞ്ഞം;

തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

കക്കടകരസദായകവിമാനം ചതുത്ഥം.

(അനന്തരം പഞ്ചവിമാനം യഥാ കക്കടകരസദായകവിമാനം തഥാ വിത്ഥാരേതബ്ബം)

൫. ദ്വാരപാലവിമാനവത്ഥു

൯൨൧. “ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം, സമന്തതോ ദ്വാദസ യോജനാനി;
കൂടാഗാരാ സത്തസതാ ഉളാരാ, വേളുരിയഥമ്ഭാ രുചകത്ഥതാ സുഭാ.

൯൨൨. “തത്ഥച്ഛസി പിവസി ഖാദസി ച, ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും;
ദിബ്ബാ രസാ കാമഗുണേത്ഥ പഞ്ച, നാരിയോ ച നച്ചന്തി സുവണ്ണഛന്നാ.

൯൨൩. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൯൨൪. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതോ;
പഞ്ഹം പുട്ഠോ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൯൨൫. “ദിബ്ബം മമം വസ്സസഹസ്സമായു, വാചാഭിഗീതം മനസാ പവത്തിതം;
ഏത്താവതാ ഠസ്സതി പുഞ്ഞകമ്മോ, ദിബ്ബേഹി കാമേഹി സമങ്ഗിഭൂതോ.

൯൨൬. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

ദ്വാരപാലവിമാനം പഞ്ചമം.

൬. പഠമകരണീയവിമാനവത്ഥു

൯൨൭. “ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം, സമന്തതോ ദ്വാദസ യോജനാനി;
കൂടാഗാരാ സത്തസതാ ഉളാരാ, വേളുരിയഥമ്ഭാ രുചകത്ഥതാ സുഭാ.

൯൨൮. “തത്ഥച്ഛസി പിവസി ഖാദസി ച, ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും;
ദിബ്ബാ രസാ കാമഗുണേത്ഥ പഞ്ച, നാരിയോ ച നച്ചന്തി സുവണ്ണഛന്നാ.

൯൨൯. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…
വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൯൩൦. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰…യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൯൩൧. “കരണീയാനി പുഞ്ഞാനി, പണ്ഡിതേന വിജാനതാ;
സമ്മഗ്ഗതേസു ബുദ്ധേസു, യത്ഥ ദിന്നം മഹപ്ഫലം.

൯൩൨. “അത്ഥായ വത മേ ബുദ്ധോ, അരഞ്ഞാ ഗാമമാഗതോ;
തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, താവതിംസൂപഗോ അഹം [അഹും (സീ॰)].

൯൩൩. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

പഠമകരണീയവിമാനം ഛട്ഠം.

൭. ദുതിയകരണീയവിമാനവത്ഥു

൯൩൬. “ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം, സമന്തതോ ദ്വാദസ യോജനാനി;
കൂടാഗാരാ സത്തസതാ ഉളാരാ, വേളുരിയഥമ്ഭാ രുചകത്ഥതാ സുഭാ.

൯൩൭. “തത്ഥച്ഛസി പിവസി ഖാദസി ച, ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും;
ദിബ്ബാ രസാ കാമഗുണേത്ഥ പഞ്ച, നാരിയോ ച നച്ചന്തി സുവണ്ണഛന്നാ.

൯൩൮. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൯൩൯. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൯൪൦. “കരണീയാനി പുഞ്ഞാനി, പണ്ഡിതേന വിജാനതാ;
സമ്മഗ്ഗതേസു ഭിക്ഖൂസു, യത്ഥ ദിന്നം മഹപ്ഫലം.

൯൪൧. “അത്ഥായ വത മേ ഭിക്ഖു, അരഞ്ഞാ ഗാമമാഗതോ;
തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, താവതിംസൂപഗോ അഹം.

൯൪൨. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…
വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

ദുതിയകരണീയവിമാനം സത്തമം.

൮. പഠമസൂചിവിമാനവത്ഥു

൯൪൩. “ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം, സമന്തതോ ദ്വാദസ യോജനാനി;
കൂടാഗാരാ സത്തസതാ ഉളാരാ, വേളുരിയഥമ്ഭാ രുചകത്ഥതാ സുഭാ.

൯൪൪. “തത്ഥച്ഛസി പിവസി ഖാദസി ച, ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും;
ദിബ്ബാ രസാ കാമഗുണേത്ഥ പഞ്ച, നാരിയോ ച നച്ചന്തി സുവണ്ണഛന്നാ.

൯൪൫. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൯൪൬. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൯൪൭. “യം ദദാതി ന തം ഹോതി,
യഞ്ചേവ ദജ്ജാ തഞ്ചേവ സേയ്യോ;
സൂചി ദിന്നാ സൂചിമേവ സേയ്യോ.

൯൪൮. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

പഠമസൂചിവിമാനം അട്ഠമം.

൯. ദുതിയസൂചിവിമാനവത്ഥു

൯൪൯. “ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം, സമന്തതോ ദ്വാദസ യോജനാനി;
കൂടാഗാരാ സത്തസതാ ഉളാരാ, വേളുരിയഥമ്ഭാ രുചകത്ഥതാ സുഭാ.

൯൫൦. “തത്ഥച്ഛസി പിവസി ഖാദസി ച, ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും;
ദിബ്ബാ രസാ കാമഗുണേത്ഥ പഞ്ച, നാരിയോ ച നച്ചന്തി സുവണ്ണഛന്നാ.

൯൫൧. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൯൫൨. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൯൫൩. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതോ, പുരിമജാതിയാ മനുസ്സലോകേ.

൯൮൭. ‘‘അദ്ദസം വിരജം ഭിക്ഖും, വിപ്പസന്നമനാവിലം;
തസ്സ അദാസഹം സൂചിം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൯൮൮. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

ദുതിയസൂചിവിമാനം നവമം.

൧൦. പഠമനാഗവിമാനവത്ഥു

൯൯൦. ‘‘സുസുക്കഖന്ധം അഭിരുയ്ഹ നാഗം, അകാചിനം ദന്തിം ബലിം
മഹാജവം;
അഭിരുയ്ഹ ഗജവരം [ഗജം വരം (സ്യാ॰)] സുകപ്പിതം, ഇധാഗമാ
വേഹായസം അന്തലിക്ഖേ.

൯൯൧. ‘‘നാഗസ്സ ദന്തേസു ദുവേസു നിമ്മിതാ, അച്ഛോദകാ പദുമിനിയോ
സുഫുല്ലാ;
പദുമേസു ച തുരിയഗണാ പവജ്ജരേ, ഇമാ ച നച്ചന്തി
മനോഹരായോ.

൯൯൨. ‘‘ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

൯൯൩. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതോ;
പഞ്ഹം പുട്ഠോ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൯൯൪. ‘‘അട്ഠേവ മുത്തപുപ്ഫാനി, കസ്സപസ്സ മഹേസിനോ [ഭഗവതോ (സ്യാ॰
ക॰)];
ഥൂപസ്മിം അഭിരോപേസിം, പസന്നോ സേഹി പാണിഭി.

൯൯൫. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

പഠമനാഗവിമാനം ദസമം.

൧൧. ദുതിയനാഗവിമാനവത്ഥു

൯൯൬. ‘‘മഹന്തം നാഗം അഭിരുയ്ഹ, സബ്ബസേതം ഗജുത്തമം;
വനാ വനം അനുപരിയാസി, നാരീഗണപുരക്ഖതോ;
ഓഭാസേന്തോ ദിസാ സബ്ബാ, ഓസധീ വിയ താരകാ.

൯൯൭. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

൯൯൮. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ, വങ്ഗീസേനേവ പുച്ഛിതോ;
പഞ്ഹം പുട്ഠോ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൯൯൯. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതോ, ഉപാസകോ ചക്ഖുമതോ
അഹോസിം;
പാണാതിപാതാ വിരതോ അഹോസിം, ലോകേ അദിന്നം
പരിവജ്ജയിസ്സം.

൮൭൩. അമജ്ജപോ നോ ച മുസാ അഭാണിം [അഭാസിം (സീ॰ ക॰)], സകേന ദാരേന ച തുട്ഠോ അഹോസിം;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്തോ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദാസിം.

൮൭൪. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

ദുതിയനാഗവിമാനം ഏകാദസമം.

൧൨. തതിയനാഗവിമാനവത്ഥു

൮൭൫. “കോ നു ദിബ്ബേന യാനേന, സബ്ബസേതേന ഹത്ഥിനാ;
തുരിയതാളിതനിഗ്ഘോസോ, അന്തലിക്ഖേ മഹീയതി.

൮൭൬. “ദേവതാ നുസി ഗന്ധബ്ബോ, അദു [ആദു (സീ॰ സ്യാ॰)] സക്കോ പുരിന്ദദോ;
അജാനന്താ തം പുച്ഛാമ, കഥം ജാനേമു തം മയ”ന്തി.

൮൭൭. “നമ്ഹി ദേവോ ന ഗന്ധബ്ബോ, നാപി [നാമ്ഹി (ക॰)] സക്കോ പുരിന്ദദോ;
സുധമ്മാ നാമ യേ ദേവാ, തേസം അഞ്ഞതരോ അഹ”ന്തി.

൮൭൮. “പുച്ഛാമ ദേവം സുധമ്മം [ദേവ സുധമ്മ (സ്യാ॰), ദേവ സുധമ്മം (ക॰)], പുഥും കത്വാന അഞ്ജലിം;
കിം കത്വാ മാനുസേ കമ്മം, സുധമ്മം ഉപപജ്ജതീ”തി.

൮൭൯. “ഉച്ഛാഗാരം തിണാഗാരം, വത്ഥാഗാരഞ്ച യോ ദദേ;
തിണ്ണം അഞ്ഞതരം ദത്വാ, സുധമ്മം ഉപപജ്ജതീ”തി.

തതിയനാഗവിമാനം ദ്വാദസമം.

൧൩. ചൂളരഥവിമാനവത്ഥു

൮൮൦. “ദള്ഹധമ്മാ നിസാരസ്സ, ധനും ഓലുബ്ഭ തിട്ഠസി;
ഖത്തിയോ നുസി രാജഞ്ഞോ, അദു ലുദ്ദോ വനേചരോ”തി [വനാചരോതി (സ്യാ॰ ക॰)].

൮൮൧. “അസ്സകാധിപതിസ്സാഹം , ഭന്തേ പുത്തോ വനേചരോ;
നാമം മേ ഭിക്ഖു തേ ബ്രൂമി, സുജാതോ ഇതി മം വിദൂ [വിദും (സീ॰)].

൮൮൨. “മിഗേ ഗവേസമാനോഹം, ഓഗാഹന്തോ ബ്രഹാവനം;
മിഗം തഞ്ചേവ [മിഗം ഗന്ത്വേവ (സ്യാ॰), മിഗവധഞ്ച (ക॰)] നാദ്ദക്ഖിം, തഞ്ച ദിസ്വാ ഠിതോ അഹ”ന്തി.

൮൮൩. “സ്വാഗതം തേ മഹാപുഞ്ഞ, അഥോ തേ അദുരാഗതം;
ഏത്തോ ഉദകമാദായ, പാദേ പക്ഖാലയസ്സു തേ.

൮൮൪. “ഇദമ്പി പാനീയം സീതം, ആഭതം ഗിരിഗബ്ഭരാ;
രാജപുത്ത തതോ പിത്വാ [പീത്വാ (സീ॰ സ്യാ॰)], സന്ഥതസ്മിം ഉപാവിസാ”തി.

൯൮൬. “കല്യാണീ വത തേ വാചാ, സവനീയാ മഹാമുനി;
നേലാ അത്ഥവതീ [ചത്ഥവതീ (സീ॰)] വഗ്ഗു, മന്ത്വാ [മന്താ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] അത്ഥഞ്ച ഭാസസി [ഭാസസേ (സീ॰)].

൯൮൭. “കാ തേ രതി വനേ വിഹരതോ, ഇസിനിസഭ വദേഹി പുട്ഠോ;
തവ വചനപഥം നിസാമയിത്വാ, അത്ഥധമ്മപദം സമാചരേമസേ”തി.

൯൮൮. “അഹിംസാ സബ്ബപാണീനം, കുമാരമ്ഹാക രുച്ചതി;
ഥേയ്യാ ച അതിചാരാ ച, മജ്ജപാനാ ച ആരതി.

൯൮൯. “ആരതി സമചരിയാ ച, ബാഹുസച്ചം കതഞ്ഞുതാ;
ദിട്ഠേവ ധമ്മേ പാസംസാ, ധമ്മാ ഏതേ പസംസിയാതി.

൯൯൦. “സന്തികേ മരണം തുയ്ഹം, ഓരം മാസേഹി പഞ്ചഹി;
രാജപുത്ത വിജാനാഹി, അത്താനം പരിമോചയാ”തി.

൯൯൧. “കതമം സ്വാഹം ജനപദം ഗന്ത്വാ, കിം കമ്മം കിഞ്ച പോരിസം;
കായ വാ പന വിജ്ജായ, ഭവേയ്യം അജരാമരോ”തി.

൯൯൨. “ന വിജ്ജതേ സോ പദേസോ, കമ്മം വിജ്ജാ ച പോരിസം;
യത്ഥ ഗന്ത്വാ ഭവേ മച്ചോ, രാജപുത്താജരാമരോ.

൯൯൩. “മഹദ്ധനാ മഹാഭോഗാ, രട്ഠവന്തോപി ഖത്തിയാ;
പഹൂതധനധഞ്ഞാസേ, തേപി നോ [തേപി ന (ബഹൂസു)] അജരാമരാ.

൯൯൪. “യദി തേ സുതാ അന്ധകവേണ്ഡുപുത്താ [അന്ധകവേണ്ഹുപുത്താ (സീ॰), അണ്ഡകവേണ്ഡപുത്താ (സ്യാ॰ ക॰)], സൂരാ വീരാ വിക്കന്തപ്പഹാരിനോ;
തേപി ആയുക്ഖയം പത്താ, വിദ്ധസ്താ സസ്സതീസമാ.

൯൯൫. “ഖത്തിയാ ബ്രാഹ്മണാ വേസ്സാ, സുദ്ദാ ചണ്ഡാലപുക്കുസാ;
ഏതേ ചഞ്ഞേ ച ജാതിയാ, തേപി നോ അജരാമരാ.

൯൯൬. “യേ മന്തം പരിവത്തേന്തി, ഛളങ്ഗം ബ്രഹ്മചിന്തിതം;
ഏതേ ചഞ്ഞേ ച വിജ്ജായ, തേപി നോ അജരാമരാ.

൯൯൭. “ഇസയോ ചാപി യേ സന്താ, സഞ്ഞതത്താ തപസ്സിനോ;
സരീരം തേപി കാലേന, വിജഹന്തി തപസ്സിനോ.

൯൯൮. “ഭാവിതത്താപി അരഹന്തോ, കതകിച്ചാ അനാസവാ;
നിക്ഖിപന്തി ഇമം ദേഹം, പുഞ്ഞപാപപരിക്ഖയാ”തി.

൯൯൯. “സുഭാസിതാ അത്ഥവതീ, ഗാഥായോ തേ മഹാമുനി;
നിജ്ഝത്തോമ്ഹി സുഭട്ഠേന, ത്വഞ്ച മേ സരണം ഭവാ”തി.

൧൦൦൦. “മാ മം ത്വം സരണം ഗച്ഛ, തമേവ സരണം വജ [ഭജ (ക॰)];
സക്യപുത്തം മഹാവീരം, യമഹം സരണം ഗതോ”തി.

൧൦൦൧. “കതരസ്മിം സോ ജനപദേ, സത്ഥാ തുമ്ഹാക മാരിസ;
അഹമ്പി ദട്ഠും ഗച്ഛിസ്സം, ജിനം അപ്പടിപുഗ്ഗല”ന്തി.

൧൦൦൨. “പുരത്ഥിമസ്മിം ജനപദേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;

തത്ഥാസി പുരിസാജഞ്ഞോ, സോ ച ഖോ പരിനിബ്ബുതോ”തി.

൧൦൦൨. “സചേ ഹി ബുദ്ധോ തിട്ഠേയ്യ, സത്ഥാ തുമ്ഹാക മാരിസ;
യോജനാനി സഹസ്സാനി, ഗച്ഛേയ്യം [ഗച്ഛേ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] പയിരുപാസിതും.

൧൦൦൩. “യതോ ച ഖോ [യതാ ഖോ (പീ॰ ക॰)] പരിനിബ്ബുതോ, സത്ഥാ തുമ്ഹാക മാരിസ;
നിബ്ബുതമ്പി [പരിനിബ്ബുതം (സ്യാ॰ ക॰)] മഹാവീരം, ഗച്ഛാമി സരണം അഹം.

൧൦൦൪. “ഉപേമി സരണം ബുദ്ധം, ധമ്മഞ്ചാപി അനുത്തരം;
സങ്ഘഞ്ച നരദേവസ്സ, ഗച്ഛാമി സരണം അഹം.

൧൦൦൫. “പാണാതിപാതാ വിരമാമി ഖിപ്പം, ലോകേ അദിന്നം പരിവജ്ജയാമി;
അമജ്ജപോ നോ ച മുസാ ഭണാമി, സകേന ദാരേന ച ഹോമി തുട്ഠോ”തി.

൧൦൦൬. “സഹസ്സരംസീവ യഥാ മഹപ്പഭോ, ദിസം യഥാ ഭാതി നഭേ അനുക്കമം;
തഥാപകാരോ [തഥപ്പകാരോ (സീ॰ സ്യാ॰)] തവായം [തവയം (സീ॰ പീ॰)] മഹാരഥോ, സമന്തതോ യോജനസത്തമായതോ.

൧൦൦൭. “സുവണ്ണപട്ടേഹി സമന്തമോത്ഥടോ, ഉരസ്സ മുത്താഹി മണീഹി ചിത്തിതോ;
ലേഖാ സുവണ്ണസ്സ ച രൂപിയസ്സ ച, സോഭേന്തി വേളുരിയമയാ സുനിമ്മിതാ.

൧൦൦൮. “സീസഞ്ചിദം വേളുരിയസ്സ നിമ്മിതം, യുഗഞ്ചിദം ലോഹിതകായ ചിത്തിതം;
യുത്താ സുവണ്ണസ്സ ച രൂപിയസ്സ ച, സോഭന്തി അസ്സാ ച ഇമേ മനോജവാ.

൧൦൦൯. “കോ സോ തിട്ഠസി ഹേമരഥേ അധിട്ഠിതോ, ദേവാനമിന്ദോവ സഹസ്സവാഹനോ;
പുച്ഛാമി താഹം യസവന്ത കോവിദം [കോവിദ (ക॰)], കഥം തയാ ലദ്ധോ അയം ഉളാരോ”തി.

൧൦൧൦. “സുജാതോ നാമഹം ഭന്തേ, രാജപുത്തോ പുരേ അഹും;
ത്വഞ്ച മം അനുകമ്പായ, സഞ്ഞമസ്മിം നിവേസയി.

൧൦൧൧. “ഖീണായുകഞ്ച മം ഞത്വാ, സരീരം പാദാസി സത്ഥുനോ;
ഇമം സുജാത പൂജേഹി, തം തേ അത്ഥായ ഹേഹിതി.

൧൦൧൨. “സോഹം ഗന്ധേഹി മാലേഹി, പൂജയിത്വാ സമുയ്യുതോ;
പഹായ മാനുസം ദേഹം, ഉപപന്നോമ്ഹി നന്ദനം.

൧൦൧൩. “നന്ദനേ ച വനേ [നന്ദനോപവനേ (സീ॰), നന്ദനേ പവനേ (സ്യാ॰ ക॰)] രമ്മേ, നാനാദിജഗണായുതേ;
രമാമി നച്ചഗീതേഹി, അച്ഛരാഹി പുരക്ഖതോ”തി.

൧൪. മഹാരഥവിമാനവത്ഥു

൧൦൧൪. “സഹസ്സയുത്തം ഹയവാഹനം സുഭം, ആരുയ്ഹിമം സന്ദനം നേകചിത്തം;
ഉയ്യാനഭൂമിം അഭിതോ അനുക്കമം, പുരിന്ദദോ ഭൂതപതീവ വാസവോ.

൧൦൧൫. “സോവണ്ണമയാ തേ രഥകുബ്ബരാ ഉഭോ, ഫലേഹി [ഥലേഹി (സീ॰)] അംസേഹി അതീവ സങ്ഗതാ;
സുജാതഗുമ്ബാ നരവീരനിട്ഠിതാ, വിരോചതീ പന്നരസേവ ചന്ദോ.

൧൦൧൬. “സുവണ്ണജാലാവതതോ രഥോ അയം, ബഹൂഹി നാനാരതനേഹി ചിത്തിതോ;
സുനന്ദിഘോസോ ച സുഭസ്സരോ ച, വിരോചതീ ചാമരഹത്ഥബാഹുഭി.

൧൦൧൭. “ഇമാ ച നാഭ്യോ മനസാഭിനിമ്മിതാ, രഥസ്സ പാദന്തരമജ്ഝഭൂസിതാ;
ഇമാ ച നാഭ്യോ സതരാജിചിത്തിതാ, സതേരതാ വിജ്ജുരിവപ്പഭാസരേ.

൧൦൧൮. “അനേകചിത്താവതതോ രഥോ അയം, പുഥൂ ച നേമീ ച സഹസ്സരംസികോ;
തേസം സരോ സുയ്യതി [സൂയതി (സീ॰)] വഗ്ഗുരൂപോ, പഞ്ചങ്ഗികം തുരിയമിവപ്പവാദിതം.

൧൦൧൯. “സിരസ്മിം ചിത്തം മണിചന്ദകപ്പിതം, സദാ വിസുദ്ധം രുചിരം പഭസ്സരം;
സുവണ്ണരാജീഹി അതീവ സങ്ഗതം, വേളുരിയരാജീവ അതീവ സോഭതി.

൧൦൨൦. “ഇമേ ച വാളീ മണിചന്ദകപ്പിതാ, ആരോഹകമ്ബൂ സുജവാ ബ്രഹൂപമാ.
ബ്രഹാ മഹന്താ ബലിനോ മഹാജവാ, മനോ തവഞ്ഞായ തഥേവ സിംസരേ [സബ്ബരേ (ക॰), സപ്പരേ (?)].

൧൦൨൧. “ഇമേ ച സബ്ബേ സഹിതാ ചതുക്കമാ, മനോ തവഞ്ഞായ തഥേവ സിംസരേ;
സമം വഹന്താ മുദുകാ അനുദ്ധതാ, ആമോദമാനാ തുരഗാന [തുരങ്ഗാന (ക॰)] മുത്തമാ.

൧൦൨൨. “ധുനന്തി വഗ്ഗന്തി പതന്തി [പവത്തന്തി (പീ॰ ക॰)] ചമ്ബരേ, അബ്ഭുദ്ധുനന്താ സുകതേ പിളന്ധനേ;
തേസം സരോ സുയ്യതി വഗ്ഗുരൂപോ, പഞ്ചങ്ഗികം തുരിയമിവപ്പവാദിതം.

൧൦൨൩. “രഥസ്സ ഘോസോ അപിളന്ധനാന ച, ഖുരസ്സ നാദോ [നാദീ (സ്യാ॰), നാദി (പീ॰ ക॰)] അഭിഹിംസനായ ച;
ഘോസോ സുവഗ്ഗൂ സമിതസ്സ സുയ്യതി, ഗന്ധബ്ബതൂരിയാനി വിചിത്രസംവനേ.

൧൦൨൪. “രഥേ ഠിതാ താ മിഗമന്ദലോചനാ, ആളാരപമ്ഹാ ഹസിതാ പിയംവദാ;

വേളുരിയജാലാവതതാ തനുച്ഛവാ, സദേവ ഗന്ധബ്ബസുരഗ്ഗപൂജിതാ.

൧൦൨൬. “താ രത്തരത്തമ്ബരപീതവാസസാ, വിസാലനേത്താ അഭിരത്തലോചനാ;
കുലേ സുജാതാ സുതനൂ സുചിമ്ഹിതാ, രഥേ ഠിതാ പഞ്ജലികാ ഉപട്ഠിതാ.

൧൦൨൭. “താ കമ്ബുകേയൂരധരാ സുവാസസാ, സുമജ്ഝിമാ ഊരുഥനൂപപന്നാ;
വട്ടങ്ഗുലിയോ സുമുഖാ സുദസ്സനാ, രഥേ ഠിതാ പഞ്ജലികാ ഉപട്ഠിതാ.

൧൦൨൮. “അഞ്ഞത്താ സുവേണീ സുസു മിസ്സകേസിയോ, സമം വിഭത്താഹി പഭസ്സരാഹി ച;
അനുബ്ബതാ താ തവ മാനസേ രതാ, രഥേ ഠിതാ പഞ്ജലികാ ഉപട്ഠിതാ.

൧൦൨൯. “ആവേളിനിയോ പദുമുപ്പലച്ഛദാ, അലങ്കതാ ചന്ദനസാരവാസിതാ [വോസിതാ (സ്യാ॰), ഭൂസിതാ (ക॰)];
അനുബ്ബതാ താ തവ മാനസേ രതാ, രഥേ ഠിതാ പഞ്ജലികാ ഉപട്ഠിതാ.

൧൦൩൦. “താ മാലിനിയോ പദുമുപ്പലച്ഛദാ, അലങ്കതാ ചന്ദനസാരവാസിതാ;
അനുബ്ബതാ താ തവ മാനസേ രതാ, രഥേ ഠിതാ പഞ്ജലികാ ഉപട്ഠിതാ.

൧൦൩൧. “കണ്ഠേസു തേ യാനി പിളന്ധനാനി, ഹത്ഥേസു പാദേസു തഥേവ സീസേ;
ഓഭാസയന്തീ ദസ സബ്ബസോ ദിസാ, അബ്ഭുദ്ദയം സാരദികോവ ഭാണുമാ.

൧൦൩൨. “വാതസ്സ വേഗേന ച സമ്പകമ്പിതാ, ഭുജേസു മാലാ അപിളന്ധനാനി ച;
മുഞ്ചന്തി ഘോസം രുചിരം സുചിം സുഭം, സബ്ബേഹി വിഞ്ഞൂഹി സുതബ്ബരൂപം.

൧൦൩൩. “ഉയ്യാനഭൂമ്യാ ച ദുവദ്ധതോ ഠിതാ, രഥാ ച നാഗാ തൂരിയാനി ച സരോ;
തമേവ ദേവിന്ദ പമോദയന്തി, വീണാ യഥാ പോക്ഖരപത്തബാഹുഭി.

൧൦൩൪. “ഇമാസു വീണാസു ബഹൂസു വഗ്ഗൂസു, മനുഞ്ഞരൂപാസു ഹദയേരിതം പീതിം [ഹദയേരിതം പതി (സീ॰), ഹദയേരിതമ്പി തം (സ്യാ॰)];
പവജ്ജമാനാസു അതീവ അച്ഛരാ, ഭമന്തി കഞ്ഞാ പദുമേസു സിക്ഖിതാ.

൧൦൩൫. “സദ്ദാ ച ഗീതാനി ച വാദിതാനി ച, നച്ചാനി ചിമാനി [ചേമാനി (സീ॰)] സമേന്തി ഏകതോ;
അഥേത്ഥ നച്ചന്തി അഥേത്ഥ അച്ഛരാ, ഓഭാസയന്തീ ഉഭതോ വരിത്ഥിയോ.

൧൦൩൬. “സോ മോദസി തുരിയഗണപ്പബോധനോ, മഹീയമാനോ വജിരാവുധോരിവ;
ഇമാസു വീണാസു ബഹൂസു വഗ്ഗൂസു, മനുഞ്ഞരൂപാസു ഹദയേരിതം പീതിം.

൧൦൩൭. “കിം ത്വം പുരേ കമ്മമകാസി അത്തനാ, മനുസ്സഭൂതോ പുരിമായ ജാതിയാ;

ഉപോസഥം കം വാ [ഉപോസഥം കിം വ (സ്യാ॰)] തുവം ഉപാവസി,
കം [കിം (സ്യാ॰)] ധമ്മചരിയം വതമാഭിരോചയി.

൧൦൩൮. ‘‘നയീദമപ്പസ്സ കതസ്സ [നയിദം അപ്പസ്സ കതസ്സ (സീ॰ സ്യാ॰), സാസേദം അപ്പകതസ്സ (ക॰)] കമ്മുനോ, പുബ്ബേ സുചിണ്ണസ്സ ഉപോസഥസ്സ വാ;
ഇദ്ധാനുഭാവോ വിപുലോ അയം തവ, യം ദേവസങ്ഘം
അഭിരോചസേ ഭുസം.

൧൦൩൯. ‘‘ദാനസ്സ തേ ഇദം ഫലം, അഥോ സീലസ്സ വാ പന;
അഥോ അഞ്ജലികമ്മസ്സ, തം മേ അക്ഖാഹി പുച്ഛിതോ’’തി.

൧൦൪൦. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതോ;
പഞ്ഹം പുട്ഠോ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലന്തി.

൧൦൪൧. ‘‘ജിതിന്ദ്രിയം ബുദ്ധമനോമനിക്കമം, നരുത്തമം കസ്സപമഗ്ഗപുഗ്ഗലം;
അവാപുരന്തം അമതസ്സ ദ്വാരം, ദേവാതിദേവം സതപുഞ്ഞലക്ഖണം.

൧൦൪൨. ‘‘തമദ്ദസം കുഞ്ജരമോഘതിണ്ണം, സുവണ്ണസിങ്ഗീനദബിമ്ബസാദിസം;
ദിസ്വാന തം ഖിപ്പമഹും സുചീമനോ, തമേവ ദിസ്വാന സുഭാസിതദ്ധജം.

൧൦൪൩. ‘‘തമന്നപാനം അഥവാപി ചീവരം, സുചിം പണീതം രസസാ ഉപേതം;
പുപ്ഫാഭികിണ്ണമ്ഹി സകേ നിവേസനേ, പതിട്ഠപേസിം സ
അസങ്ഗമാനസോ.

൧൦൪൪. ‘‘തമന്നപാനേന ച ചീവരേന ച, ഖജ്ജേന ഭോജ്ജേന ച സായനേന ച;
സന്തപ്പയിത്വാ ദ്വിപദാനമുത്തമം, സോ സഗ്ഗസോ ദേവപുരേ രമാമഹം.

൧൦൪൫. ‘‘ഏതേനുപായേന ഇമം നിരഗ്ഗളം, യഞ്ഞം യജിത്വാ തിവിധം വിസുദ്ധം.

പഹായഹം മാനുസകം സമുസ്സയം, ഇന്ദൂപമോ [ഇന്ദസ്സമോ (സ്യാ॰ ക॰)]
ദേവപുരേ രമാമഹം.

൧൦൪൬. ‘‘ആയുഞ്ച വണ്ണഞ്ച സുഖം ബലഞ്ച, പണീതരൂപം അഭികങ്ഖതാ മുനി;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച ബഹും സുസങ്ഖതം, പതിട്ഠപേതബ്ബമസങ്ഗമാനസേ.

൧൦൪൭. [കഥാ॰ ൭൯൯]‘‘നയിമസ്മിം ലോകേ പരസ്മിം [നയിമസ്മിം വാ ലോകേ പരസ്മിം (കഥാവത്ഥു ൭൯൯), നയിമസ്മി ലോകേ വ പരസ്മി (?)] വാ
പന, ബുദ്ധേന സേട്ഠോ വ സമോ വ വിജ്ജതി;
ആഹുനേയ്യാനം [യമാഹുനേയ്യാനം (ക॰)] പരമാഹുതിം ഗതോ,
പുഞ്ഞത്ഥികാനം വിപുലപ്ഫലേസിന’’ന്തി.

മഹാരഥവിമാനം ചുദ്ദസമം.

മഹാരഥവഗ്ഗോ പഞ്ചമോ നിട്ഠിതോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

മണ്ഡൂകോ രേവതീ ഛത്തോ, കക്കടോ ദ്വാരപാലകോ;
ദ്വേ കരണീയാ ദ്വേ സൂചി, തയോ നാഗാ ച ദ്വേ രഥാ;
പുരിസാനം പഠമോ വഗ്ഗോ പവുച്ചതീതി.

ഭാണവാരം തതിയം നിട്ഠിതം.

൭. പായാസിവഗ്ഗോ

൧. പഠമഅഗാരിയവിമാനവത്ഥു

൧൦൮൮. ‘‘യഥാ വനം ചിത്തലതം പഭാസതി [പകാസതി (ക॰)], ഉയ്യാനസേട്ഠം തിദസാനമുത്തമം;
തഥൂപമം തുയ്ഹമിദം വിമാനം, ഓഭാസയം തിട്ഠതി അന്തലിക്ഖേ.

൧൦൮൯. ‘‘ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൧൦൯൦. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതോ;
പഞ്ഹം പുട്ഠോ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൦൯൧. ‘‘അഹഞ്ച ഭരിയാ ച മനുസ്സലോകേ, ഓപാനഭൂതാ ഘരമാവസിമ്ഹ;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്താ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദമ്ഹ.

൧൦൯൨. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

പഠമഅഗാരിയവിമാനം പഠമം.

൨. ദുതിയഅഗാരിയവിമാനവത്ഥു

൧൦൯൩. ‘‘യഥാ വനം ചിത്തലതം പഭാസതി, ഉയ്യാനസേട്ഠം തിദസാനമുത്തമം;
തഥൂപമം തുയ്ഹമിദം വിമാനം, ഓഭാസയം തിട്ഠതി അന്തലിക്ഖേ.

൧൦൯൪. ‘‘ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൧൦൯൫. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൦൯൬. ‘‘അഹഞ്ച ഭരിയാ ച മനുസ്സലോകേ, ഓപാനഭൂതാ ഘരമാവസിമ്ഹ;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്താ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദമ്ഹ.

൧൦൯൭. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

ദുതിയഅഗാരിയവിമാനം ദുതിയം.

൩. ഫലദായകവിമാനവത്ഥു

൧൦൯൮. ‘‘ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം, സമന്തതോ സോളസ യോജനാനി;
കൂടാഗാരാ സത്തസതാ ഉളാരാ, വേളുരിയഥമ്ഭാ രുചകത്ഥതാ സുഭാ.

൧൦൯൯. ‘‘തത്ഥച്ഛസി പിവസി ഖാദസി ച, ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും;
അട്ഠട്ഠകാ സിക്ഖിതാ സാധുരൂപാ, ദിബ്ബാ ച കഞ്ഞാ തിദസചരാ ഉളാരാ;
നച്ചന്തി ഗായന്തി പമോദയന്തി.

൧൦൩൪. “ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൧൦൩൫. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൧൦൩൬. “ഫലദായീ ഫലം വിപുലം ലഭതി, ദദമുജ്ജുഗതേസു പസന്നമാനസോ;
സോ ഹി പമോദതി [മോദതി (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] സഗ്ഗഗതോ തിദിവേ
[തത്ഥ (ക॰)], അനുഭോതി ച പുഞ്ഞഫലം വിപുലം.

൧൦൩൭. “തഥേവാഹം [തഥേവാഹം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] മഹാമുനി, അദാസിം
ചതുരോ ഫലേ.
൧൦൩൮. “തസ്മാ ഹി ഫലം അലമേവ ദാതും, നിച്ചം മനുസ്സേന സുഖത്ഥികേന;
ദിബ്ബാനി വാ പത്ഥയതാ സുഖാനി, മനുസ്സസോഭഗ്ഗതമിച്ഛതാ വാ.

൧൦൩൯. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…
വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

ഫലദായകവിമാനം തതിയം.

൪. പഠമഉപസ്സയദായകവിമാനവത്ഥു

൧൦൪൦. “ചന്ദോ യഥാ വിഗതവലാഹകേ നഭേ, ഓഭാസയം ഗച്ഛതി അന്തലിക്ഖേ;
തഥൂപമം തുയ്ഹമിദം വിമാനം, ഓഭാസയം തിട്ഠതി അന്തലിക്ഖേ.

൧൦൪൧. “ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവാ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൧൦൪൨. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൧൦൪൩. “അഹഞ്ച ഭരിയാ ച മനുസ്സലോകേ, ഉപസ്സയം അരഹതോ അദമ്ഹ;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്താ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദമ്ഹ.

൧൦൪൪. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

പഠമഉപസ്സയദായകവിമാനം ചതുത്ഥം.

൫. ദുതിയഉപസ്സയദായകവിമാനവത്ഥു

൧൦൪൫. സൂരിയോ യഥാ വിഗതവലാഹകേ നഭേ…പേ॰….
(യഥാ പുരിമവിമാനം തഥാ വിത്ഥാരേതബ്ബം).

൧൦൪൬. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

ദുതിയഉപസ്സയദായകവിമാനം പഞ്ചമം.

൬. ഭിക്ഖാദായകവിമാനവത്ഥു

൧൦൪൭. “ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം, സമന്തതോ ദ്വാദസ യോജനാനി;
കൂടാഗാരാ സത്തസതാ ഉളാരാ, വേളുരിയഥമ്ഭാ രുചകത്ഥതാ സുഭാ.

൬൦൭൪. “ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൬൦൭൫. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൬൦൭൬. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതോ, ദിസ്വാന ഭിക്ഖും തസിതം കിലന്തം;
ഏകാഹം ഭിക്ഖം പടിപാദയിസ്സം, സമങ്ഗി ഭത്തേന തദാ അകാസിം.

൬൦൭൭. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

ഭിക്ഖാദായകവിമാനം ഛട്ഠം.

൭. യവപാലകവിമാനവത്ഥു

൬൦൭൮. “ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം…പേ॰… വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.
൬൦൭൯. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൬൦൮൦. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതോ, അഹോസിം യവപാലകോ;
അദ്ദസം വിരജം ഭിക്ഖും, വിപ്പസന്നമനാവിലം.

൬൦൮൧. “തസ്സ അദാസഹം ഭാഗം, പസന്നോ സേഹി പാണിഭി;
കുമ്മാസപിണ്ഡം ദത്വാന, മോദാമി നന്ദനേ വനേ.

൬൦൮൨. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

യവപാലകവിമാനം സത്തമം.

൮. പഠമകുണ്ഡലീവിമാനവത്ഥു

൬൦൮൩. “അലങ്കതോ മല്യധരോ സുവത്ഥോ, സുകുണ്ഡലീ കപ്പിതകേസമസ്സു;
ആമുത്തഹത്ഥാഭരണോ യസസ്സീ, ദിബ്ബേ വിമാനമ്ഹി യഥാപി ചന്ദിമാ.

൬൦൮൪. “ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും, അട്ഠട്ഠകാ സിക്ഖിതാ സാധുരൂപാ;
ദിബ്ബാ ച കഞ്ഞാ തിദസചരാ ഉളാരാ, നച്ചന്തി ഗായന്തി പമോദയന്തി.

൬൦൮൫. “ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൬൦൮൬. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൬൦൮൭. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതോ, ദിസ്വാന സമണേ സീലവന്തേ;
സമ്പന്നവിജ്ജാചരണേ യസസ്സീ, ബഹുസ്സുതേ തണ്ഹക്ഖയൂപപന്നേ;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്തോ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദാസിം.

൬൦൮൮. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰…വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

പഠമകുണ്ഡലീവിമാനം അട്ഠമം.

൯. ദുതിയകുണ്ഡലീവിമാനവത്ഥു

൧൧൦൨. “അലങ്കതോ മല്യധരോ സുവത്ഥോ, സുകുണ്ഡലീ കപ്പിതകേസമസ്സു;
ആമുത്തഹത്ഥാഭരണോ യസസ്സീ, ദിബ്ബേ വിമാനമ്ഹി യഥാപി ചന്ദിമാ.

൧൧൦൩. “ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും, അട്ഠട്ഠകാ സിക്ഖിതാ സാധുരൂപാ;
ദിബ്ബാ ച കഞ്ഞാ തിദസചരാ ഉളാരാ, നച്ചന്തി ഗായന്തി പമോദയന്തി.

൧൧൦൪. “ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൧൧൦൫. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൧൧൦൬. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതോ, ദിസ്വാന സമണേ സാധുരൂപേ [സീലവന്തേ (ക॰)];
സമ്പന്നവിജ്ജാചരണേ യസസ്സീ, ബഹുസ്സുതേ സീലവന്തേ പസന്നേ [സീലവതൂപപന്നേ (ക॰ സീ॰ ക॰)];
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്തോ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദാസിം.

൧൧൦൭. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

ദുതിയകുണ്ഡലീവിമാനം നവമം.

൧൦. (ഉത്തര) പായാസിവിമാനവത്ഥു

൧൧൦൮. “യാ ദേവരാജസ്സ സഭാ സുധമ്മാ, യത്ഥച്ഛതി ദേവസങ്ഘോ സമഗ്ഗോ;
തഥൂപമം തുയ്ഹമിദം വിമാനം, ഓഭാസയം തിട്ഠതി അന്തലിക്ഖേ.

൧൧൦൯. “ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

൧൧൧൦. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൧൧൧൧. “അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതോ, രഞ്ഞോ പായാസിസ്സ അഹോസിം മാണവോ;
ലദ്ധാ ധനം സംവിഭാഗം അകാസിം, പിയാ ച മേ സീലവന്തോ അഹേസും;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്തോ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദാസിം.

൧൧൧൨. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰ ...വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

(ഉത്തര) പായാസിവിമാനം [ഉത്തരവിമാനം (സീ॰ സ്യാ॰ അട്ഠ॰)] ദസമം.

പായാസിവഗ്ഗോ ഛട്ഠോ നിട്ഠിതോ.

തസ്സുദ്ദാനം –

ദ്വേ അഗാരിനോ ഫലദായീ, ദ്വേ ഉപസ്സയദായീ ഭിക്ഖായ ദായീ;
യവപാലകോ ചേവ ദ്വേ, കുണ്ഡലിനോ പായാസീതി [പാഠഭേദോ നത്ഥി];

പുരിസാനം ദുതിയോ വഗ്ഗോ പവുച്ചതീതി.

൭. സുനിക്ഖിത്തവഗ്ഗോ

൧. ചിത്തലതാവിമാനവത്ഥു

൧൧൧൫. ‘‘യഥാ വനം ചിത്തലതം പഭാസതി, ഉയ്യാനസേട്ഠം തിദസാനമുത്തമം;
തഥൂപമം തുയ്ഹമിദം വിമാനം, ഓഭാസയം തിട്ഠതി അന്തലിക്ഖേ.

൧൧൧൬. ‘‘ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

൧൧൧൭. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൧൧൧൮. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതോ, ദലിദ്ദോ അതാണോ കപണോ
കമ്മകരോ അഹോസിം;
ജിണ്ണേ ച മാതാപിതരോ അഭാരിം [അഭരിം (സീ॰ സ്യാ॰)], പിയാ ച മേ
സീലവന്തോ അഹേസും;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്തോ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദാസി.

൧൧൧൯. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

ചിത്തലതാവിമാനം പഠമം.

൨. നന്ദനവിമാനവത്ഥു

൧൧൨൦. ‘‘യഥാ വനം നന്ദനം [നന്ദനം ചിത്തലതം (സീ॰ സ്യാ॰ ക॰), നന്ദവനം (ക॰)]
പഭാസതി, ഉയ്യാനസേട്ഠം തിദസാനമുത്തമം;
തഥൂപമം തുയ്ഹമിദം വിമാനം, ഓഭാസയം തിട്ഠതി അന്തലിക്ഖേ.

൧൧൨൧. ‘‘ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

൧൧൨൨. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൧൧൨൩. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതോ, ദലിദ്ദോ അതാണോ കപണോ
കമ്മകരോ അഹോസിം;
ജിണ്ണേ ച മാതാപിതരോ അഭാരിം, പിയാ ച മേ സീലവന്തോ
അഹേസും;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്തോ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദാസിം.

൧൧൨൪. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ…പേ॰… വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ’’തി.

നന്ദനവിമാനം ദുതിയം.

൩. മണിഥൂണവിമാനവത്ഥു

൧൧൨൫. ‘‘ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം, സമന്തതോ ദ്വാദസ യോജനാനി;
കൂടാഗാരാ സത്തസതാ ഉളാരാ, വേളുരിയഥമ്ഭാ രുചകത്ഥതാ സുഭാ.

൧൧൬൮. ‘‘തഥച്ഛസി പിവസി ഖാദസി ച, ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും;
ദിബ്ബാ രസാ കാമഗുണേത്ഥ പഞ്ച, നാരിയോ ച നച്ചന്തി സുവണ്ണഛന്നാ.

൧൧൬൯. ‘‘കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰...വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൧൧൭൦. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ...പേ॰...യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൧൭൧. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതോ, വിവനേ പഥേ സങ്കമനം [ചങ്കമനം (സീ॰), ചങ്കമം (സ്യാ॰), സമകം (ക॰ സീ॰)] അകാസിം;
ആരാമരുക്ഖാനി ച രോപയിസ്സം, പിയാ ച മേ സീലവന്തോ അഹേസും;
അന്നഞ്ച പാനഞ്ച പസന്നചിത്തോ, സക്കച്ച ദാനം വിപുലം അദാസിം.

൧൧൭൨. ‘‘തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰... വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

മണിഥൂണവിമാനം തതിയം.

൮. സുവണ്ണവിമാനവത്ഥു

൧൧൭൩. ‘‘സോവണ്ണമയേ പബ്ബതസ്മിം, വിമാനം സബ്ബതോപഭം;
ഹേമജാലപടിച്ഛന്നം [ഹേമജാലകപച്ഛന്നം (സീ॰)], കിങ്കിണി [കിങ്കണിക (സ്യാ॰ ക॰), കിങ്കിണിക (പീ॰)] ജാലകപ്പിതം.

൧൧൭൪. ‘‘അട്ഠംസാ സുകതാ ഥമ്ഭാ, സബ്ബേ വേളുരിയാമയാ;
ഏകമേകായ അംസിയാ, രതനാ സത്ത നിമ്മിതാ.

൧൧൭൫. ‘‘വേളുരിയസുവണ്ണസ്സ, ഫലികാ രൂപിയസ്സ ച;
മസാരഗല്ലമുത്താഹി, ലോഹിതങ്ഗമണീഹി ച.

൧൧൭൬. ‘‘ചിത്രാ മനോരമാ ഭൂമി, ന തത്ഥുദ്ധംസതീ രജോ;
ഗോപാണസീഗണാ പീതാ, കൂടം ധാരേന്തി നിമ്മിതാ.

൧൧൭൭. ‘‘സോപാണാനി ച ചത്താരി, നിമ്മിതാ ചതുരോ ദിസാ;
നാനാരതനഗബ്ഭേഹി , ആദിച്ചോവ വിരോചതി.

൧൧൭൮. ‘‘വേദിയാ ചതസ്സോ തത്ഥ, വിഭത്താ ഭാഗസോ മിതാ;
ദദ്ദല്ലമാനാ ആഭന്തി, സമന്താ ചതുരോ ദിസാ.

൧൧൭൯. ‘‘തസ്മിം വിമാനേ പവരേ, ദേവപുത്തോ മഹപ്പഭോ;
അതിരോചസി വണ്ണേന, ഉദയന്തോവ ഭാണുമാ.

൧൧൮൦. ‘‘ദാനസ്സ തേ ഇദം ഫലം, അഥോ സീലസ്സ വാ പന;
അഥോ അഞ്ജലികമ്മസ്സ, തം മേ അക്ഖാഹി പുച്ഛിതോ’’.

൧൧൮൧. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൧൮൨. ‘‘അഹം അന്ധകവിന്ദസ്മിം, ബുദ്ധസ്സാദിച്ചബന്ധുനോ;
വിഹാരം സത്ഥു കാരേസിം, പസന്നോ സേഹി പാണിഭി.

൧൧൮൩. ‘‘തത്ഥ ഗന്ധഞ്ച മാലഞ്ച, പച്ചയഞ്ച [പച്ചഗ്ഗഞ്ച (സീ॰), പച്ചഗ്ഘഞ്ച (?)] വിലേപനം;
വിഹാരം സത്ഥു അദാസിം, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ;

തേന മയ്ഹം ഇദം ലദ്ധം, വസം വത്ഥേമി നന്ദനേ.

൧൧൪൬. “നന്ദനേ ച വനേ [നന്ദനേ പവനേ (സീ॰ സ്യാ॰)] രമ്മേ, നാനാദിജഗണായുതേ;
രമാമി നച്ചഗീതേഹി, അച്ഛരാഹി പുരക്ഖതോ”തി.

സുവണ്ണവിമാനം ചതുത്ഥം.

൫. അമ്ബവിമാനവത്ഥു

൧൧൪൭. “ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം, സമന്തതോ ദ്വാദസ യോജനാനി;
കൂടാഗാരാ സത്തസതാ ഉളാരാ, വേളുരിയഥമ്ഭാ രുചകത്ഥതാ സുഭാ.

൧൧൪൮. “തത്ഥച്ഛസി പിവസി ഖാദസി ച, ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും;
ദിബ്ബാ രസാ കാമഗുണേത്ഥ പഞ്ച, നാരിയോ ച നച്ചന്തി സുവണ്ണഛന്നാ.

൧൧൪൯. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ...പേ॰... വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.
൧൧൫൦. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൧൧൫൧. “ഗിമ്ഹാനം പച്ഛിമേ മാസേ, പതപന്തേ [പതാപന്തേ (സ്യാ॰), പതാപേന്തേ (ക॰)] ദിവങ്കരേ;
പരേസം ഭതകോ പോസോ, അമ്ബാരാമമസിഞ്ചതി.

൧൧൫൨. “അഥ തേനാഗമാ ഭിക്ഖു, സാരിപുത്തോതി വിസ്സുതോ;
കിലന്തരൂപോ കായേന, അകിലന്തോവ ചേതസാ.

൧൧൫൩. “തഞ്ച ദിസ്വാന ആയന്തം, അവോചം അമ്ബസിഞ്ചകോ;
സാധു തം [സാധുകം (ക॰)] ഭന്തേ ന്ഹാപേയ്യം, യം മമസ്സ സുഖാവഹം.

൧൧൫൪. “തസ്സ മേ അനുകമ്പായ, നിക്ഖിപി പത്തചീവരം;
നിസീദി രുക്ഖമൂലസ്മിം, ഛായായ ഏകചീവരോ.

൧൧൫൫. “തഞ്ച അച്ഛേന വാരിനാ, പസന്നമാനസോ നരോ;
ന്ഹാപയീ രുക്ഖമൂലസ്മിം, ഛായായ ഏകചീവരം.

൧൧൫൬. “അമ്ബോ ച സിത്തോ സമണോ ച ന്ഹാപിതോ, മയാ ച പുഞ്ഞം പസുതം അനപ്പകം;
ഇതി സോ പീതിയാ കായം, സബ്ബം ഫരതി അത്തനോ.

൧൧൫൭. “തദേവ ഏത്തകം കമ്മം, അകാസിം തായ ജാതിയാ;
പഹായ മാനുസം ദേഹം, ഉപപന്നോമ്ഹി നന്ദനം.

൧൧൫൮. “നന്ദനേ ച വനേ രമ്മേ, നാനാദിജഗണായുതേ;
രമാമി നച്ചഗീതേഹി, അച്ഛരാഹി പുരക്ഖതോ”തി.

അമ്ബവിമാനം പഞ്ചമം.

൬. ഗോപാലവിമാനവത്ഥു

൧൧൫൯. “ദിസ്വാന ദേവം പടിപുച്ഛി ഭിക്ഖു, ഉച്ചേ വിമാനമ്ഹി ചിരട്ഠിതികേ;

ആമുത്തഹത്ഥാഭരണം യസസ്സിം [ആമുത്തഹത്ഥാഭരണോ യസസ്സീ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)], ദിബ്ബേ വിമാനമ്ഹി യഥാപി ചന്ദിമാ.

൧൧൩൦. ‘‘അലങ്കതോ മല്യധരോ [മാലഭാരീ (സീ॰), മാലധരീ (ക॰)] സുവത്ഥോ, സുകുണ്ഡലീ കപ്പിതകേസമസ്സു;
ആമുത്തഹത്ഥാഭരണോ യസസ്സീ, ദിബ്ബേ വിമാനമ്ഹി യഥാപി ചന്ദിമാ.

൧൧൩൧. ‘‘ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും, അട്ഠട്ഠകാ സിക്ഖിതാ സാധുരൂപാ;
ദിബ്ബാ ച കഞ്ഞാ തിദസചരാ ഉളാരാ, നച്ചന്തി ഗായന്തി പമോദയന്തി.

൧൧൩൨. ‘‘ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ’’തി.

൧൧൩൩. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൧൧൩൪. ‘‘അഹം മനുസ്സേസു മനുസ്സഭൂതോ, സങ്ഗമ്മ രക്ഖിസ്സം പരേസം ധേനുയോ;
തതോ ച ആഗാ സമണോ മമന്തികേ ഗാവോ ച മാസേ അഗമംസു ഖാദിതും.

൧൧൩൫. ‘‘തയ്യജ്ജ കിച്ചം ഉഭയഞ്ച കാരിയം, ഇച്ചേവഹം [ഇച്ചേവം (ക॰)] ഭന്തേ തദാ വിചിന്തയിം;
തതോ ച സഞ്ഞം പടിലദ്ധയോനിസോ, ദദാമി ഭന്തേതി ഖിപിം അനന്തകം.

൧൧൩൬. ‘‘സ്വോ മാസഖേത്തം തുരിതോ അവാസരിം, പുരാ അയം ഭഞ്ജതി യസ്സിദം ധനം;
തതോ ച കണ്ഹോ ഉരഗോ മഹാവിസോ, അഡംസി പാദേ തുരിതസ്സ മേ സതോ.

൧൧൩൭. ‘‘സ്വാഹം അട്ടോമ്ഹി ദുക്ഖേന പീളിതോ, ഭിക്ഖു ച തം സാമം മുഞ്ചിത്വാനന്തകം [മുഞ്ചിത്വ നന്തകം (സീ॰), മുഞ്ചിത്വാ അനന്തകം (സ്യാ॰)];
അഹാസി കുമ്മാസം മമാനുകമ്പയാ [മമാനുകമ്പിയാ (പീ॰ ക॰), മമാനുകമ്പായ (സ്യാ॰)], തതോ ചുതോ കാലകതോമ്ഹി ദേവതാ.

൧൧൩൮. ‘‘ത്വേവ കമ്മം കുസലം കതം മയാ, സുഖഞ്ച കമ്മം അനുഭോമി അത്തനാ;
തയാ ഹി ഭന്തേ അനുകമ്പിതോ ഭുസം, കതഞ്ഞുതായ അഭിപാദയാമി തം.

൧൧൩൯. ‘‘സദേവകേ ലോകേ സമാരകേ ച, അഞ്ഞോ മുനി നത്ഥി തയാനുകമ്പകോ;
തയാ ഹി ഭന്തേ അനുകമ്പിതോ ഭുസം, കതഞ്ഞുതായ അഭിവാദയാമി തം.

൧൧൪൦. ‘‘ഇമസ്മിം ലോകേ പരസ്മിം വാ പന, അഞ്ഞോ മുനീ നത്ഥി തയാനുകമ്പകോ;

തയാ ഹി ഭന്തേ അനുകമ്പിതോ ഭുസം, കതഞ്ഞുതായ അഭിവാദയാമി ത’’ന്തി.

ഗോപാലവിമാനം ഛട്ഠം.

൭. കണ്ഡകവിമാനവത്ഥു

൧൧൩൧. ‘‘പുണ്ണമാസേ യഥാ ചന്ദോ, നക്ഖത്തപരിവാരിതോ;
സമന്താ അനുപരിയാതി, താരകാധിപതീ സസീ.

൧൧൩൨. ‘‘തഥൂപമം ഇദം ബ്യമ്ഹം, ദിബ്ബം ദേവപുരമ്ഹി ച;
അതിരോചതി വണ്ണേന, ഉദയന്തോവ രംസിമാ.

൧൧൩൩. ‘‘വേളുരിയസുവണ്ണസ്സ, ഫലികാ രൂപിയസ്സ ച;
മസാരഗല്ലമുത്താഹി, ലോഹിതങ്ഗമണീഹി ച.

൧൧൩൪. ‘‘ചിത്രാ മനോരമാ ഭൂമി, വേളൂരിയസ്സ സന്ഥതാ;
കൂടാഗാരാ സുഭാ രമ്മാ, പാസാദോ തേ സുമാപിതോ.

൧൧൩൫. ‘‘രമ്മാ ച തേ പോക്ഖരണീ, പുഥുലോമനിസേവിതാ;
അച്ഛോദകാ വിപ്പസന്നാ, സോവണ്ണവാലുകസന്ഥതാ.

൧൧൩൬. ‘‘നാനാപദുമസഞ്ഛന്നാ, പുണ്ഡരീകസമോതതാ [സമോത്ഥതാ (ക॰), സമോഗതാ (സ്യാ॰)];
സുരഭിം സമ്പവായന്തി, മനുഞ്ഞാ മാലുതേരിതാ.

൧൧൩൭. ‘‘തസ്സാ തേ ഉഭതോ പസ്സേ, വനഗുമ്ബാ സുമാപിതാ;
ഉപേതാ പുപ്ഫരുക്ഖേഹി, ഫലരുക്ഖേഹി ചൂഭയം.

൧൧൩൮. ‘‘സോവണ്ണപാദേ പല്ലങ്കേ, മുദുകേ ഗോണകത്ഥതേ [ചോലസന്ഥതേ (സീ॰)];
നിസിന്നം ദേവരാജംവ, ഉപതിട്ഠന്തി അച്ഛരാ.

൧൧൩൯. ‘‘സബ്ബാഭരണസഞ്ഛന്നാ, നാനാമാലാവിഭൂസിതാ;
രമേന്തി തം മഹിദ്ധികം, വസവത്തീവ മോദസി.

൧൧൪൦. ‘‘ഭേരിസങ്ഖമുദിങ്ഗാഹി, വീണാഹി പണവേഹി ച;
രമസി രതിസമ്പന്നോ, നച്ചഗീതേ സുവാദിതേ.

൧൧൪൧. ‘‘ദിബ്ബാ തേ വിവിധാ രൂപാ, ദിബ്ബാ സദ്ദാ അഥോ രസാ;
ഗന്ധാ ച തേ അധിപ്പേതാ, ഫോട്ഠബ്ബാ ച മനോരമാ.

൧൧൪൨. ‘‘തസ്മിം വിമാനേ പവരേ, ദേവപുത്ത മഹപ്പഭോ;
അതിരോചസി വണ്ണേന, ഉദയന്തോവ ഭാണുമാ.

൧൧൪൩. ‘‘ദാനസ്സ തേ ഇദം ഫലം, അഥോ സീലസ്സ വാ പന;
അഥോ അഞ്ജലികമ്മസ്സ, തം മേ അക്ഖാഹി പുച്ഛിതോ’’.

൧൧൪൪. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ…പേ॰… യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.
൧൧൪൫. ‘‘അഹം കപിലവത്ഥുസ്മിം, സാകിയാനം പുരുത്തമേ;
സുദ്ധോദനസ്സ പുത്തസ്സ, കണ്ഡകോ സഹജോ അഹം.

൧൧൮൬. “ഞത്വാ സോ അഡ്ഢരത്തായം, ബോധായ മഭിനിക്ഖമി;
സോ മം മുദൂഹി പാണിഹി, ജാലി [ജാല (സീ॰)] തമ്ബനഖേഹി ച.

൧൧൮൭. “സത്ഥിം ആകോടയിത്വാന, വഹ സമ്മാതി ചബ്രവി;
അഹം ലോകം താരയിസ്സം, പത്തോ സമ്ബോധിമുത്തമം.

൧൧൮൮. “തം മേ ഗിരം സുണന്തസ്സ, ഹാസോ മേ വിപുലോ അഹു;
ഉദഗ്ഗചിത്തോ സുമനോ, അഭിസീസിം [അഭിസിംസിം (സീ॰), അഭിസീസി (പീ॰)] തദാ അഹം.

൧൧൮൯. “അഭിരൂള്ഹഞ്ച മം ഞത്വാ, സക്യപുത്തം മഹായസം;
ഉദഗ്ഗചിത്തോ മുദിതോ, വഹിസ്സം പുരിസുത്തമം.

൧൧൯൦. “പരേസം വിജിതം ഗന്ത്വാ, ഉഗ്ഗതസ്മിം ദിവാകരേ [ദിവങ്കരേ (സ്യാ॰ ക॰)];
മമം ഛന്നഞ്ച ഓഹായ, അനപേക്ഖോ സോ അപക്കമി.

൧൧൯൧. “തസ്സ തമ്ബനഖേ പാദേ, ജിവ്ഹായ പരിലേഹിസം;
ഗച്ഛന്തഞ്ച മഹാവീരം, രുദമാനോ ഉദിക്ഖിസം.

൧൧൯൨. “അദസ്സനേനഹം തസ്സ, സക്യപുത്തസ്സ സിരീമതോ;
അലത്ഥം ഗരുകാബാധം, ഖിപ്പം മേ മരണം അഹു.

൧൧൯൩. “തസ്സേവ ആനുഭാവേന, വിമാനം ആവസാമിദം;
സബ്ബകാമഗുണോപേതം , ദിബ്ബം ദേവപുരമ്ഹി ച.

൧൧൯൪. “യഞ്ച മേ അഹുവാ ഹാസോ, സദ്ദം സുത്വാന ബോധിയാ;
തേനേവ കുസലമൂലേന, ഫുസിസ്സം ആസവക്ഖയം.

൧൧൯൫. “സചേ ഹി ഭന്തേ ഗച്ഛേയ്യാസി, സത്ഥു ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
മമാപി നം വചനേന, സിരസാ വജ്ജാസി വന്ദനം.

൧൧൯൬. “അഹമ്പി ദട്ഠും ഗച്ഛിസ്സം, ജിനം അപ്പടിപുഗ്ഗലം;
ദുല്ലഭം ദസ്സനം ഹോതി, ലോകനാഥാന താദിന”ന്തി.

൧൧൯൭. സോ കതഞ്ഞൂ കതവേദീ, സത്ഥാരം ഉപസങ്കമി;
സുത്വാ ഗിരം ചക്ഖുമതോ, ധമ്മചക്ഖും വിസോധയി.

൧൧൯൮. വിസോധേത്വാ ദിട്ഠിഗതം, വിചികിച്ഛം വതാനി ച;
വന്ദിത്വാ സത്ഥുനോ പാദേ, തത്ഥേവന്തരധായഥാതി [തത്ഥേവന്തരധായതീതി (ക॰)].

കണ്ഡകവിമാനം സത്തമം.

൮. അനേകവണ്ണവിമാനവത്ഥു

൧൧൯൯. “അനേകവണ്ണം ദരസോകനാസനം, വിമാനമാരുയ്ഹ അനേകചിത്തം;
പരിവാരിതോ അച്ഛരാസങ്ഗണേന, സുനിമ്മിതോ ഭൂതപതീവ മോദസി.

൧൨൦൦. “സമസ്സമോ നത്ഥി കുതോ പനുത്തരോ [ഉത്തരി (ക॰)], യസേന പുഞ്ഞേന ച ഇദ്ധിയാ ച;

സബ്ബേ ച ദേവാ തിദസഗണാ സമേച്ച, തം തം നമസ്സന്തി സസിംവ ദേവാ;
ഇമാ ച തേ അച്ഛരായോ സമന്തതോ, നച്ചന്തി ഗായന്തി പമോദയന്തി.

“ദേവിദ്ധിപത്തോസി മഹാനുഭാവോ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ...പേ॰... യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

“അഹം ഭദന്തേ അഹുവാസി പുബ്ബേ, സുമേധനാമസ്സ ജിനസ്സ സാവകോ;
പുഥുജ്ജനോ അനനുബോധോഹമസ്മി [അനവബോധോഹമസ്മിം (സീ॰), അനനുബോധോഹമാസിം (?)], സോ സത്ത വസ്സാനി പരിബ്ബജിസ്സഹം [പബ്ബജിസ്സഹം (സ്യാ॰ ക॰), പബ്ബജിസാഹം (പീ॰)].

“സോഹം സുമേധസ്സ ജിനസ്സ സത്ഥുനോ, പരിനിബ്ബുതസ്സോഘതിണ്ണസ്സ താദിനോ;
രതനുച്ചയം ഹേമജാലേന ഛന്നം, വന്ദിത്വാ ഥൂപസ്മിം മനം പസാദയിം.

“ന മാസി ദാനം ന ച മത്ഥി ദാതും, പരേ ച ഖോ തത്ഥ സമാദപേസിം;
പൂജേഥ നം പൂജനീയസ്സ [പൂജനേയ്യസ്സ (സ്യാ॰ ക॰)] ധാതും, ഏവം കിര സഗ്ഗമിതോ ഗമിസ്സഥ.

“തദേവ കമ്മം കുസലം കതം മയാ, സുഖഞ്ച ദിബ്ബം അനുഭോമി അത്തനാ;
മോദാമഹം തിദസഗണസ്സ മജ്ഝേ, ന തസ്സ പുഞ്ഞസ്സ ഖയമ്പി അജ്ഝഗ”ന്തി.

അനേകവണ്ണവിമാനം അട്ഠമം.

൯. മട്ഠകുണ്ഡലീവിമാനവത്ഥു

[ഭേ॰ വ॰ ഫവ്വന്തു] “അലങ്കതോ മട്ഠകുണ്ഡലീ [മട്ടകുണ്ഡലീ (സീ॰)], മാലധാരീ ഹരിചന്ദനുസ്സദോ;
ബാഹാ പഗ്ഗയ്ഹ കന്ദസി, വനമജ്ഝേ കിം ദുക്ഖിതോ തുവ”ന്തി.

“സോവണ്ണമയോ പഭസ്സരോ, ഉപ്പന്നോ രഥപഞ്ജരോ മമ;
തസ്സ ചക്കയുഗം ന വിന്ദാമി, തേന ദുക്ഖേന ജഹാമി [ജഹിസ്സം (സീ॰), ജഹിസ്സാമി (സ്യാ॰ പീ॰)] ജീവിത”ന്തി.

“സോവണ്ണമയം മണിമയം, ലോഹിതകമയം [ലോഹിതങ്ഗമയം (സ്യാ॰), ലോഹിതങ്കമയം (സീ॰), ലോഹമയം (കത്ഥചി)] അഥ രൂപിയമയം;
ആചിക്ഖ [ആചിക്ഖഥ (ക॰)] മേ ഭദ്ദമാണവ, ചക്കയുഗം പടിപാദയാമി തേ”തി.

സോ മാണവോ തസ്സ പാവദി, “ചന്ദിമസൂരിയാ ഉഭയേത്ഥ ദിസ്സരേ;
സോവണ്ണമയോ രഥോ മമ, തേന ചക്കയുഗേന സോഭതീ”തി.

“ബാലോ ഖോ ത്വം അസി മാണവ, യോ ത്വം പത്ഥയസേ അപത്ഥിയം;

മഞ്ഞാമി തുവം മരിസ്സസി, ന ഹി ത്വം ലച്ഛസി ചന്ദിമസൂരിയേ”തി.

“ഗമനാഗമനമ്പി ദിസ്സതി, വണ്ണധാതു ഉഭയത്ഥ വീഥിയാ;
പേതോ [പേതോ പന (സീ॰ സ്യാ॰)] കാലകതോ ന ദിസ്സതി, കോ നിധ കന്ദതം ബാല്യതരോ”തി.

“സച്ചം ഖോ വദേസി മാണവ, അഹമേവ കന്ദതം ബാല്യതരോ;
ചന്ദം വിയ ദാരകോ രുദം, പേതം കാലകതാഭിപത്ഥയി”ന്തി.

“ആദിത്തം വത മം സന്തം, ഘതസിത്തംവ പാവകം;
വാരിനാ വിയ ഓസിഞ്ചം, സബ്ബം നിബ്ബാപയേ ദരം.

“അബ്ബഹീ [അബ്ബൂള്ഹ (പീ॰), അബ്ബൂള്ഹം (സ്യാ॰ ക॰)] വത മേ സല്ലം, സോകം ഹദയനിസ്സിതം;
യോ മേ സോകപരേതസ്സ, പുത്തസോകം അപാനുദി.

“സ്വാഹം അബ്ബൂള്ഹസല്ലോസ്മി, സീതിഭൂതോസ്മി നിബ്ബുതോ;
ന സോചാമി ന രോദാമി, വത സുത്വാന മാണവാതി.

“ദേവതാ നുസി ഗന്ധബ്ബോ, അദു [ആദു (സീ॰ സ്യാ॰)] സക്കോ പുരിന്ദദോ;
കോ വാ ത്വം കസ്സ വാ പുത്തോ, കഥം ജാനേമു തം മയ”ന്തി.

“യഞ്ച [യം (ക॰)] കന്ദസി യഞ്ച രോദസി, പുത്തം ആളാഹനേ സയം ദഹിത്വാ;
സ്വാഹം കുസലം കരിത്വാ കമ്മം, തിദസാനം സഹബ്യതം ഗതോ”തി [പത്തോതി (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)].

“അപ്പം വാ ബഹും വാ നാദ്ദസാമ, ദാനം ദദന്തസ്സ സകേ അഗാരേ;
ഉപോസഥകമ്മം വാ [ഉപോസഥകമ്മഞ്ച (ക॰)] താദിസം, കേന കമ്മേന ഗതോസി ദേവലോക”ന്തി.

“ആബാധികോഹം ദുക്ഖിതോ ഗിലാനോ, ആതുരരൂപോമ്ഹി സകേ നിവേസനേ;
ബുദ്ധം വിഗതരജം വിതിണ്ണകങ്ഖം, അദ്ദക്ഖിം സുഗതം അനോമപഞ്ഞം.

“സ്വാഹം മുദിതമനോ പസന്നചിത്തോ, അഞ്ജലിം അകരിം തഥാഗതസ്സ;
താഹം കുസലം കരിത്വാന കമ്മം, തിദസാനം സഹബ്യതം ഗതോ”തി.

“അച്ഛരിയം വത അബ്ഭുതം വത, അഞ്ജലികമ്മസ്സ അയമീദിസോ വിപാകോ;
അഹമ്പി മുദിതമനോ പസന്നചിത്തോ, അജ്ജേവ ബുദ്ധം സരണം വജാമീ”തി.

“അജ്ജേവ ബുദ്ധം സരണം വജാഹി, ധമ്മഞ്ച സങ്ഘഞ്ച പസന്നചിത്തോ;
തഥേവ സിക്ഖായ പദാനി പഞ്ച, അഖണ്ഡഫുല്ലാനി സമാദിയസ്സു.

“പാണാതിപാതാ വിരമസ്സു ഖിപ്പം, ലോകേ അദിന്നം പരിവജ്ജയസ്സു;

അമജ്ജപോ മാ ച മുസാ ഭണാഹി, സകേന ദാരേന ച ഹോഹി തുട്ഠോ’’തി.

[illegible]. ‘‘അത്ഥകാമോസി മേ യക്ഖ, ഹിതകാമോസി ദേവതേ;
കരോമി തുയ്ഹം വചനം, ത്വംസി ആചരിയോ മമാതി.

[illegible]. ‘‘ഉപേമി സരണം ബുദ്ധം, ധമ്മഞ്ചാപി അനുത്തരം;
സങ്ഘഞ്ച നരദേവസ്സ, ഗച്ഛാമി സരണം അഹം.

[illegible]. ‘‘പാണാതിപാതാ വിരമാമി ഖിപ്പം, ലോകേ അദിന്നം പരിവജ്ജയാമി;
അമജ്ജപോ നോ ച മുസാ ഭണാമി, സകേന ദാരേന ച ഹോമി തുട്ഠോ’’തി.

മട്ഠകുണ്ഡലീവിമാനം നവമം.

൧൦. സേരീസകവിമാനവത്ഥു

[illegible]. [പേ॰ വ॰ ൩൦൪] സുണോഥ യക്ഖസ്സ ച വാണിജാന ച, സമാഗമോ യത്ഥ തദാ അഹോസി;
യഥാ കഥം ഇതരിതരേന ചാപി, സുഭാസിതം തഞ്ച സുണാഥ സബ്ബേ.

[illegible]. ‘‘യോ സോ അഹു രാജാ പായാസി നാമ [നാമോ (സീ॰)], ഭുമ്മാനം സഹബ്യഗതോ യസസ്സീ;
സോ മോദമാനോവ സകേ വിമാനേ, അമാനുസോ മാനുസേ അജ്ഝഭാസീതി.

[illegible]. ‘‘വങ്കേ അരഞ്ഞേ അമനുസ്സട്ഠാനേ, കന്താരേ അപ്പോദകേ അപ്പഭക്ഖേ;
സുദുഗ്ഗമേ വണ്ണുപഥസ്സ മജ്ഝേ, വങ്കം ഭയാ [ധങ്കംഭയാ (ക॰)] നട്ഠമനാ മനുസ്സാ.

[illegible]. ‘‘നയിധ ഫലാ മൂലമയാ ച സന്തി, ഉപാദാനം നത്ഥി കുതോധ ഭക്ഖോ;
അഞ്ഞത്ര പംസൂഹി ച വാലുകാഹി ച, തതാഹി ഉണ്ഹാഹി ച ദാരുണാഹി ച.

[illegible]. ‘‘ഉജ്ജങ്ഗലം തത്തമിവം കപാലം, അനായസം പരലോകേന തുല്യം;
ലുദ്ദാനമാവാസമിദം പുരാണം, ഭൂമിപ്പദേസോ അഭിസത്തരൂപോ.

[illegible]. ‘‘അഥ തുമ്ഹേ കേന [കേന നു (സ്യാ॰ ക॰)] വണ്ണേന, കിമാസമാനാ ഇമം പദേസം ഹി;
അനുപവിട്ഠാ സഹസാ സമേച്ച, ലോഭാ ഭയാ അഥ വാ സമ്പമൂള്ഹാ’’തി.

[illegible]. ‘‘മഗധേസു അങ്ഗേസു ച സത്ഥവാഹാ, ആരോപയിത്വാ പണിയം പുഥുത്തം;
തേ യാമസേ സിന്ധുസോവീരഭൂമിം, ധനത്ഥികാ ഉദ്ദയം പത്ഥയാനാ.

[illegible]. ‘‘ദിവാ പിപാസം നധിവാസയന്താ, യോഗ്ഗാനുകമ്പഞ്ച സമേക്ഖമാനാ,
ഏതേന വേഗേന ആയാമ സബ്ബേ [സബ്ബേ തേ (ക॰)], രത്തിം മഗ്ഗം പടിപന്നാ വികാലേ.

൫൨൭൬. “അന്ധാദുപ്പയാതാ അപരദ്ധമഗ്ഗാ, അന്ധാകുലാ വിപ്പനട്ഠാ അരഞ്ഞേ;
സുദുഗ്ഗമേ വണ്ണുപഥസ്സ മജ്ഝേ, ദിസം ന ജാനാമ പമൂള്ഹചിത്താ.

൫൨൭൭. “ഇദഞ്ച ദിസ്വാന അദിട്ഠപുബ്ബം, വിമാനസേട്ഠഞ്ച തവഞ്ച യക്ഖ;
തതുത്തരിം ജീവിതമാസമാനാ, ദിസ്വാ പതീതാ സുമനാ ഉദഗ്ഗാ”തി.

൫൨൭൮. “പാരം സമുദ്ദസ്സ ഇമഞ്ച വണ്ണും [വനം (സ്യാ॰), വണ്ണം (ക॰)], വേത്താചരം [വേത്തം പരം (സ്യാ॰), വേത്താചാരം (ക॰)] സങ്കുപഥഞ്ച മഗ്ഗം;
നദിയോ പന പബ്ബതാനഞ്ച ദുഗ്ഗാ, പുഥുദ്ദിസാ ഗച്ഛഥ ഭോഗഹേതു.

൫൨൭൯. “പക്ഖന്ദിയാന വിജിതം പരേസം, വേരജ്ജകേ മാനുസേ പേക്ഖമാനാ;
യം വോ സുതം വാ അഥ വാപി ദിട്ഠം, അച്ഛേരകം തം വോ സുണോമ താതാ”തി.

൫൨൮൦. “ഇതോപി അച്ഛേരതരം കുമാര, ന തോ സുതം വാ അഥ വാപി ദിട്ഠം;
അതീതമാനുസ്സകമേവ സബ്ബം, ദിസ്വാന തപ്പാമ അനോമവണ്ണം.

൫൨൮൧. “വേഹായസം പോക്ഖരഞ്ഞോ സവന്തി, പഹൂതമല്യാ [പഹൂതമാല്യാ (സ്യാ॰)] ബഹുപുണ്ഡരീകാ;
ദുമാ ചിമേ [ദുമാ ച തേ (സ്യാ॰ ക॰)] നിച്ചഫലൂപപന്നാ, അതീവ ഗന്ധാ സുരഭിം പവായന്തി.

൫൨൮൨. “വേളൂരിയഥമ്ഭാ സതമുസ്സിതാസേ, സിലാപവാളസ്സ ച ആയതംസാ;
മസാരഗല്ലാ സഹലോഹിതങ്ഗാ, ഥമ്ഭാ ഇമേ ജോതിരസാമയാസേ.

൫൨൮൩. “സഹസ്സഥമ്ഭം അതുലാനുഭാവം, തേസൂപരി സാധുമിദം വിമാനം;
രതനന്തരം കഞ്ചനവേദിമിസ്സം, തപനീയപട്ടേഹി ച സാധുഛന്നം.

൫൨൮൪. “ജമ്ബോനദുത്തത്തമിദം സുമട്ഠോ, പാസാദസോപാണഫലൂപപന്നോ;
ദള്ഹോ ച വഗ്ഗു ച സുസങ്ഗതോ ച [വഗ്ഗു സുമുഖോ സുസങ്ഗതോ (സീ॰)], അതീവ നിജ്ഝാനഖമോ മനുഞ്ഞോ.

൫൨൮൫. “രതനന്തരസ്മിം ബഹുഅന്നപാനം, പരിവാരിതോ അച്ഛരാസങ്ഗണേന;
മുരജആലമ്ബരതൂരിയഘുട്ഠോ, അഭിവന്ദിതോസി ഥുതിവന്ദനായ.

൫൨൮൬. “സോ മോദസി നാരിഗണപ്പബോധനോ, വിമാനപാസാദവരേ മനോരമേ;
അചിന്തിയോ സബ്ബഗുണൂപപന്നോ, രാജാ യഥാ വേസ്സവണോ നളിന്യാ [നളിഞ്ഞം (ക॰)].

൫൨൮൭. “ദേവോ നു ആസി ഉദവാസി യക്ഖോ, ഉദാഹു ദേവിന്ദോ മനുസ്സഭൂതോ;
പുച്ഛന്തി തം വാണിജാ സത്ഥവാഹാ, ആചിക്ഖ കോ നാമ തുവംസി യക്ഖോ”തി.

൫൨൮൮. “സേരീസകോ [സേരിസ്സകോ (സീ॰ സ്യാ॰)] നാമ അഹമ്ഹി യക്ഖോ, കന്താരിയോ വണ്ണുപഥമ്ഹി ഗുത്തോ;
ഇമം പദേസം അഭിപാലയാമി, വചനകരോ വേസ്സവണസ്സ രഞ്ഞോ”തി.

൫൨൮൯. “അധിച്ചലദ്ധം പരിണാമജം തേ, സയം കതം ഉദാഹു ദേവേഹി ദിന്നം;

പുച്ഛന്തി തം വാണിജാ സത്ഥവാഹാ, കഥം തയാ ലദ്ധമിദം മനുഞ്ഞ’’ന്തി.

൧൨൩൦. “അധിച്ചലദ്ധം ന പരിണാമജം മേ, ന സയം കതം ന ഹി ദേവേഹി ദിന്നം;
സകേഹി കമ്മേഹി അപാപകേഹി, പുഞ്ഞേഹി മേ ലദ്ധമിദം മനുഞ്ഞ’’ന്തി.

൧൨൩൧. “കിം തേ വതം കിം പന ബ്രഹ്മചരിയം, കിസ്സ സുചിണ്ണസ്സ അയം വിപാകോ;
പുച്ഛന്തി തം വാണിജാ സത്ഥവാഹാ, കഥം തയാ ലദ്ധമിദം വിമാന’’ന്തി.

൧൨൩൨. “അഹം പായാസീതി അഹു സമഞ്ഞാ, രജ്ജം യദാ കാരയിം കോസലാനം;
നത്ഥികദിട്ഠി കദരിയോ പാപധമ്മോ, ഉച്ഛേദവാദീ ച തദാ അഹോസിം.

൧൨൩൩. “സമണോ ച ഖോ ആസി കുമാരകസ്സപോ, ബഹുസ്സുതോ ചിത്തകഥീ ഉളാരോ;
സോ മേ തദാ ധമ്മകഥം അഭാസി [അകാസി (സീ॰)], ദിട്ഠിവിസൂകാനി വിനോദയീ മേ.

൧൨൩൪. “അഹം തസ്സ [താഹം (ക॰)] ധമ്മകഥം സുണിത്വാ, ഉപാസകത്തം പടിവേദയിസ്സം;
പാണാതിപാതാ വിരതോ അഹോസിം, ലോകേ അദിന്നം പരിവജ്ജയിസ്സം;
അമജ്ജപോ നോ ച മുസാ അഭാണിം, സകേന ദാരേന ച അഹോസി തുട്ഠോ.

൧൨൩൫. “തം മേ വതം തം പന ബ്രഹ്മചരിയം, തസ്സ സുചിണ്ണസ്സ അയം വിപാകോ;
തേഹേവ കമ്മേഹി അപാപകേഹി, പുഞ്ഞേഹി മേ ലദ്ധമിദം വിമാന’’ന്തി.

൧൨൩൬. “സച്ചം കിരാഹംസു നരാ സപഞ്ഞാ, അനഞ്ഞഥാ വചനം പണ്ഡിതാനം;
യഹിം യഹിം ഗച്ഛതി പുഞ്ഞകമ്മോ, തഹിം തഹിം മോദതി കാമകാമീ.

൧൨൩൭. “യഹിം യഹിം സോകപരിദ്ദവോ ച, വധോ ച ബന്ധോ ച പരിക്കിലേസോ;
തഹിം തഹിം ഗച്ഛതി പാപകമ്മോ, ന മുച്ചതി ദുഗ്ഗതിയാ കദാചീ’’തി.

൧൨൩൮. “സമ്മൂള്ഹരൂപോവ ജനോ അഹോസി, അസ്മിം മുഹുത്തേ കലലീകതോവ;
ജനസ്സിമസ്സ തുയ്ഹഞ്ച കുമാര, അപ്പച്ചയോ കേന നു ഖോ അഹോസീ’’തി.

൧൨൩൯. “ഇമേ ച സിരീസവനാ [ഇമേ സിരീസൂപവനാ ച (സീ॰), ഇമേപി സിരീസവനാ ച (പീ॰ ക॰)] താതാ, ദിബ്ബാ [ദിബ്ബാ ച (പീ॰ ക॰)] ഗന്ധാ സുരഭീ [സുരഭിം (സീ॰ ക॰)] സമ്പവന്തി [സമ്പവായന്തി (ക॰)];
തേ സമ്പവായന്തി ഇമം വിമാനം, ദിവാ ച രത്തോ ച തമം നിഹന്ത്വാ.

“ഇമേസഞ്ച ഖോ വസ്സസതച്ചയേന, സിപാടികാ ഫലതി ഏകമേകാ;
മാനുസ്സകം വസ്സസതം അതീതം, യദഗ്ഗേ കായമ്ഹി ഇധൂപപന്നോ.

“ദിബ്ബാനഹം വസ്സസതാനി പഞ്ച, അസ്മിം വിമാനേ ഠത്വാന താതാ;
ആയുക്ഖയാ പുഞ്ഞക്ഖയാ ചവിസ്സം, തേനേവ സോകേന
പമുച്ഛിതോസ്മീ”തി [സമുച്ഛിതോസ്മീതി (പീ॰ ക॰)].

“കഥം നു സോചേയ്യ തഥാവിധോ സോ, ലദ്ധാ വിമാനം അതുലം
ചിരായ;
യേ ചാപി ഖോ ഇത്തരമുപപന്നാ, തേ നൂന സോചേയ്യും
പരിത്തപുഞ്ഞാ”തി.

“അനുച്ഛവിം ഓവദിയഞ്ച മേ തം, യം മം തുമ്ഹേ പേയ്യവാചം
വദേഥ;
തുമ്ഹേ ച ഖോ താതാ മയാനുഗുത്താ, യേനിച്ഛകം തേന പലേഥ
സോത്ഥി”ന്തി.

“ഗന്ത്വാ മയം സിന്ധുസോവീരഭൂമിം, ധനത്ഥികാ ഉദ്ദയം പത്ഥയാനാ;
യഥാപയോഗാ പരിപുണ്ണചാഗാ, കാഹാമ സേരീസമഹം ഉളാര”ന്തി.

“മാ ചേവ സേരീസമഹം അകത്ഥ, സബ്ബഞ്ച വോ ഭവിസ്സതി യം വദേഥ;
പാപാനി കമ്മാനി വിവജ്ജയാഥ, ധമ്മാനുയോഗഞ്ച അധിട്ഠഹാഥ.

“ഉപാസകോ അത്ഥി ഇമമ്ഹി സങ്ഘേ, ബഹുസ്സുതോ
സീലവതൂപപന്നോ;
സദ്ധോ ച ചാഗീ ച സുപേസലോ ച, വിചക്ഖണോ സന്തുസിതോ
മുതീമാ.

“സഞ്ജാനമാനോ ന മുസാ ഭണേയ്യ, പരൂപഘാതായ ന ചേതയേയ്യ;
വേഭൂതികം പേസുണം നോ കരേയ്യ, സണ്ഹഞ്ച വാചം സഖിലം
ഭണേയ്യ.

“സഗാരവോ സപ്പടിസ്സോ വിനീതോ, അപാപകോ അധിസീലേ
വിസുദ്ധോ;
സോ മാതരം പിതരഞ്ചാപി ജന്തു, ധമ്മേന പോസേതി അരിയവുത്തി.

“അഞ്ഞത്ര സോ മാതാപിതൂനം കാരണാ, ഭോഗാനി പരിയേസതി ന
അത്തഹേതു;
മാതാപിതൂനഞ്ച യോ [സോ (?)] അച്ചയേന, നേക്ഖമ്മപോണോ
ചരിസ്സതി ബ്രഹ്മചരിയം.

“ഉജൂ അവങ്കോ അസഠോ അമായോ, ന ലേസകപ്പേന ച വോഹരേയ്യ;
സോ താദിസോ സുകതകമ്മകാരീ, ധമ്മേ ഠിതോ കിന്തി ലഭേഥ ദുക്ഖം.

“ഏത കാരണാ പാതുകതോമ്ഹി അത്തനാ, തസ്മാ ധമ്മം പസ്സഥ
വാണിജാസേ;
അഞ്ഞത്ര തേനിഹ ഭസ്മീ [ഭസ്മി (സ്യാ॰), ഭസ്മ (ക॰)] ഭവേഥ,
അന്ധാകുലാ വിപ്പനട്ഠാ അരഞ്ഞേ;

തം ഖിപ്പമാനേന ലഹും പരേന, സുഖോ ഹവേ സപ്പുരിസേന സങ്ഗമോ''തി.

൬൨൦. ''കിം നാമ സോ കിഞ്ച കരോതി കമ്മം,
കിം നാമധേയ്യം കിം പന തസ്സ ഗോത്തം;
മയമ്പി നം ദട്ഠുകാമമ്ഹ യക്ഖ, യസ്സാനുകമ്പായ ഇധാഗതോസി;
ലാഭാ ഹി തസ്സ, യസ്സ തുവം പിഹേസീ''തി.

൬൨൧. ''ന്ഹാപകോ കപ്പകോ സമ്ഭവനാമധേയ്യോ,
ഉപാസകോ കോച്ഛഫലൂപജീവീ;
ജാനാഥ നം തുമ്ഹാകം പേസിയോ സോ,
മാ ഖോ നം ഹീളിത്ഥ സുപേസലോ സോ''തി.

൬൨൨. ''ജാനാമസേ യം ത്വം പവദേസി [വദേസി (സീ॰)] യക്ഖ,
ന ഖോ നം ജാനാമ സ ഏദിസോതി;
മയമ്പി നം പൂജയിസ്സാമ യക്ഖ,
സുത്വാന തുയ്ഹം വചനം ഉളാര''ന്തി.

൬൨൩. ''യേ കേചി ഇമസ്മിം സത്ഥേ മനുസ്സാ,
ദഹരാ മഹന്താ അഥവാപി മജ്ഝിമാ;
സബ്ബേവ തേ ആലമ്ബന്തു വിമാനം,
പസ്സന്തു പുഞ്ഞാനം ഫലം കദരിയാ''തി.

൬൨൪. തേ തത്ഥ സബ്ബേവ 'അഹം പുരേ'തി,
തം കപ്പകം തത്ഥ പുരക്ഖത്വാ [പുരക്ഖിപിത്വാ (സീ॰)];
സബ്ബേവ തേ ആലമ്ബിംസു വിമാനം,
മസക്കസാരം വിയ വാസവസ്സ.

൬൨൫. തേ തത്ഥ സബ്ബേവ 'അഹം പുരേ'തി, ഉപാസകത്തം പടിവേദയിംസു;
പാണാതിപാതാ വിരതാ അഹേസും, ലോകേ അദിന്നം പരിവജ്ജയിംസു;
അമജ്ജപാ നോ ച മുസാ ഭണിംസു, സകേന ദാരേന ച അഹേസും
തുട്ഠാ.

൬൨൬. തേ തത്ഥ സബ്ബേവ 'അഹം പുരേ'തി, ഉപാസകത്തം പടിവേദയിത്വാ;
പക്കാമി സത്ഥോ അനുമോദമാനോ, യക്ഖിദ്ധിയാ അനുമതോ
പുനപ്പുനം.

൬൨൭. ''ഗന്ത്വാന തേ സിന്ധുസോവീരഭൂമിം, ധനത്ഥികാ ഉദ്ദയം [ഉദയ (പീ॰ ക॰)]
പത്ഥയാനാ;
യഥാപയോഗാ പരിപുണ്ണലാഭാ, പച്ചാഗമും പാടലിപുത്തമക്ഖതം.

൬൨൮. ''ഗന്ത്വാന തേ സങ്ഘരം സോത്ഥിവന്തോ,
പുത്തേഹി ദാരേഹി സമങ്ഗിഭൂതാ;
ആനന്ദീ വിത്താ [ആനന്ദചിത്താ (സ്യാ॰), ആനന്ദീചിത്താ (ക॰)] സുമനാ
പതീതാ,
അകംസു സേരീസമഹം ഉളാരം;
സേരീസകം തേ പരിവേണം മാപയിംസു.

൬൨൯. ഏതാദിസാ സപ്പുരിസാന സേവനാ,

മഹത്ഥികാ ധമ്മഗുണാന സേവനാ;
ഏകസ്സ അത്ഥായ ഉപാസകസ്സ,
സബ്ബേവ സത്താ സുഖിതാ [സുഖിനോ (പീ॰ ക॰)] അഹേസുന്തി.

സേരീസകവിമാനം ദസമം.

൧൧. സുനിക്ഖിത്തവിമാനവത്ഥു

൧൦[illegible]. “ഉച്ചമിദം മണിഥൂണം വിമാനം, സമന്തതോ ദ്വാദസ യോജനാനി;
കൂടാഗാരാ സത്തസതാ ഉളാരാ, വേളുരിയഥമ്ഭാ രുചകത്ഥതാ സുഭാ.

൧൦[illegible]. “തത്ഥച്ഛസി പിവസി ഖാദസി ച, ദിബ്ബാ ച വീണാ പവദന്തി വഗ്ഗും;
ദിബ്ബാ രസാ കാമഗുണേത്ഥ പഞ്ച, നാരിയോ ച നച്ചന്തി സുവണ്ണഛന്നാ.

൧൦[illegible]. “കേന തേതാദിസോ വണ്ണോ, കേന തേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച തേ ഭോഗാ, യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൦[illegible]. “പുച്ഛാമി ‘തം ദേവ മഹാനുഭാവ, മനുസ്സഭൂതോ കിമകാസി പുഞ്ഞം;
കേനാസി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ, വണ്ണോ ച തേ സബ്ബദിസാ
പഭാസതീ”തി.

൧൦[illegible]. സോ ദേവപുത്തോ അത്തമനോ, മോഗ്ഗല്ലാനേന പുച്ഛിതോ;
പഞ്ഹം പുട്ഠോ വിയാകാസി, യസ്സ കമ്മസ്സിദം ഫലം.

൧൦[illegible]. “ദുന്നിക്ഖിത്തം മാലം സുനിക്ഖിപിത്വാ, പതിട്ഠപേത്വാ സുഗതസ്സ
ഥൂപേ;
മഹിദ്ധികോ ചമ്ഹി മഹാനുഭാവോ, ദിബ്ബേഹി കാമേഹി
സമങ്ഗിഭൂതോ.

൧൦[illegible]. “തേന മേതാദിസോ വണ്ണോ,
തേന മേ ഇധ മിജ്ഝതി;
ഉപ്പജ്ജന്തി ച മേ ഭോഗാ,
യേ കേചി മനസോ പിയാ.

൧൦[illegible]. “അക്ഖാമി തേ ഭിക്ഖു മഹാനുഭാവ,
മനുസ്സഭൂതോ യമഹം അകാസിം;
തേനമ്ഹി ഏവം ജലിതാനുഭാവോ,
വണ്ണോ ച മേ സബ്ബദിസാ പഭാസതീ”തി.

സുനിക്ഖിത്തവിമാനം ഏകാദസമം.

സുനിക്ഖിത്തവഗ്ഗോ സത്തമോ നിട്ഠിതോ.

തസ്സുദ്ദാനം –

ദ്വേ ദലിദ്ദാ വനവിഹാരാ, ഭതകോ ഗോപാലകണ്ഡകാ;
അനേകവണ്ണമട്ഠകുണ്ഡലീ, സേരീസകോ സുനിക്ഖിത്തം;
പുരിസാനം തതിയോ വഗ്ഗോ പവുച്ചതീതി.

ഭാണവാരം ചതുത്ഥം നിട്ഠിതം.

വിമാനവത്ഥുപാളി നിട്ഠിതാ.